

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ TARAFINDAN TEMSİL EDİLEN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

VE

AVRUPA KOMİSYONU

ARASINDA

KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA II) ÇERÇEVESİNDE BİRLİK
TARAFINDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NE YAPILACAK MALİ
YARDIMIN UYGULANMASINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

HAKKINDA

ÇERÇEVE ANLAŞMA

TARİH ()

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I	GENEL HÜKÜMLER	8
Madde 1	Yorumlama.....	8
Madde 2	Kısmi geçersizlik ve kasti olmayan boşluklar	8
Madde 3	Tanımlar	8
Madde 4	Amaç ve Kapsam	9
Madde 5	Mali yardım ile ilgili genel ilkeler.....	10
Madde 6	Mülkiyet İlkesi	11
Madde 7	Uygulama Yöntemleri	12
Madde 8	Finansman Anlaşmaları.....	12
Madde 9	Sektörel Anlaşmalar	13
BÖLÜM II	IPA II YARARLANICISI TARAFINDAN DOLAYLI YÖNETİME	
İLİŞKİN KURALLAR.....		13
BAŞLIK I	YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ.....	13
Madde 10	IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim için yapıların ve otoritelerin oluşturulması.....	13
Madde 11	Yapıların ve otoritelerin görev ve sorumlulukları.....	14
BAŞLIK II	IPA II YARARLANICISINA BÜTÇE UYGULAMA GÖREVLERİNİN VERİLMESİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER.....	15
Madde 12	IPA II yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerinin verilmesine ilişkin şartlar.....	15
Madde 13	Bütçe uygulama görevlerinin verilmesi	16
Madde 14	Yönetim yapısı ile program otoritelerinin 12. maddenin 3. paragrafının (a), (b) ve (d) bentlerine ve Ek B'ye uymaması halinde alınacak tedbirler.....	17
Madde 15	Verilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin Finansman Anlaşması'nın kısmen askıya alınması veya feshedilmesi	17
BÖLÜM III	PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR	17
Madde 16	Yardımanın programlanması.....	17
Madde 17	Programların kabulü ve değişiklikler yapılması.....	19
BÖLÜM IV	UYGULAMAYA İLİŞKİN KURALLAR.....	19
BAŞLIK I	UYGULAMAYA İLİŞKİN GENEL KURALLAR VE İLKELER	19
Madde 18	İhalelere ve hibelerin verilmesine ilişkin kurallar.....	19
Madde 19	Kamu alımları, hibe ve diğer ihale usulleri için milliyet ve menşe kuralları ..	20
Madde 20	Birlik programlarına ve ajanslarına katılım	21
Madde 21	IPA II yararlanıcısına bütçe desteği verilmesine ilişkin uygulama ilkeleri ...	21
Madde 22	Eşleştirmeye ilgili uygulama kriterleri.....	22
BAŞLIK II	ŞEFFAFLIK VE GÖRÜNÜRLÜK.....	22
Madde 23	Bilgilendirme, tanıtım ve şeffaflık	22
Madde 24	Görünürlük ve iletişim	23
BAŞLIK III	VERİLERİN KORUNMASI VE GİZLİLİK	24
Madde 25	Verilerin korunması.....	24
Madde 26	Gizlilik.....	24
BAŞLIK IV	HİZMET SAĞLANMASI VE VERGİLENDİRME	25
Madde 27	Programların uygulanması ve sözleşmelerin gerçekleştirilmesi için hizmet sağlanması.....	25
Madde 28	Vergiler, gümrük vergileri ve diğer mali harçlara ilişkin kurallar	26
BÖLÜM V	IPA II YARDIMININ MALİ YÖNETİMİNE İLİŞKİN KURALLAR.....	29
BAŞLIK I	GENEL HÜKÜMLER	29
Madde 29	Harcamanın uygunluğu	29
Madde 30	Yardım oranları ve Birlik katkısının oranı	30

BAŞLIK II	IPA II YARARLANICISI TARAFINDAN DOLAYLI YÖNETİME	
İLİŞKİN KURALLAR.....		30
Madde 31	Dolaylı yönetim altında harcamaların uygunluğu	30
Madde 32	Denetim İzi	30
Madde 33	Birlik katkısının ödenmesi	30
Madde 34	Avans ödemesi (Ön finansman)	32
Madde 35	Ara ödemeler	32
Madde 36	Hesap usullerinin incelenmesi ve kabulü	32
Madde 37	Nihai bakiyenin ödenmesi	33
Madde 38	Bölünmüş taahhütleri olan çok yıllık programlar varlığında, kullanılmamış fonlara ilişkin taahhüdün kaldırılması	33
Madde39	Ödemelerin durdurulması	34
Madde 40	Ödemelerin askıya alınması	34
Madde 41	Fonların geri alınması	34
Madde 42	IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan mali düzenlemeler	35
Madde 43	Komisyon tarafından yapılan mali düzeltmeler	35
Madde 44	Mali düzeltmelere ilişkin usul ve hesapların kabulü	35
Madde 45	Birlik katkısının tekrar kullanımı	36
Madde 46	Geri Ödeme	36
BAŞLIK III	BİR PROGRAMIN KAPATILMASI	36
Madde 47	Bir programın IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında kapatılması	36
Madde 48	Programın IPA II yararlanıcısı haricindeki birimlerin doğrudan veya dolaylı yönetimi kapsamında kapatılması	37
Madde 49	Belgelerin Saklanması	37
BAŞLIK IV	MALİ ÇIKARLARIN GÖZETİMİ, KONTROLÜ VE DENETİMİ VE	
KORUNMASI.....		37
Madde 50	Komisyon ve Avrupa Sayıştay tarafından gerçekleştirilen gözetim, kontrol ve denetim	37
Madde 51	Birliğin mali çıkarlarının korunması	39
BÖLÜM VI	İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA	41
BAŞLIK I	İZLEME	41
Madde 52	IPA izleme komitesi	41
Madde 53	Sektörel izleme komitesi	42
Madde 54	Diğer izleme faaliyetleri	43
BAŞLIK II	DEĞERLENDİRME	43
Madde 55	IPA II Yardımının değerlendirilmesine ilişkin genel ilkeler	43
Madde 56	Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler	44
Madde 57	Dolaylı yönetim kapsamında IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan değerlendirmeler	44
BAŞLIK III	RAPORLAMA	44
Madde 58	Komisyona yapılacak raporlamalara ilişkin genel şartlar	44
Madde 59	Mali Tüzüğün 60. maddesinin 5. paragrafı uyarınca IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim kapsamında Komisyona yapılacak raporlamalara ilişkin şartlar ..	45
Article 60	IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında program otoriteleri tarafından hazırlanacak raporlar	46
Madde 61	Dil	46
BÖLÜM VII	BÖLÜNÜŞ TAAHHÜTLERE SAHİP ÇOK YILLI EYLEM	
PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER		46

Madde 62	IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında uygulanan bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık eylem programlarına ilişkin uygulama ilkeleri	46
BÖLÜM VIII SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER ...		48
BAŞLIK I GENEL HÜKÜMLER		48
Madde 63	Sınır ötesi işbirliği şekilleri	48
Madde 64	Sınır ötesi işbirliği için ek tanımlar	49
Madde 65	Yardım yoğunluğu ve IPA II yardımının oranı	49
BAŞLIK II PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR		49
Madde 66	Tematik öncelikler ve IPA II sınır ötesi işbirliğinin konsantrasyonu	49
Madde 67	Coğrafi kapsam	49
Madde 68	Sınır ötesi işbirliği programlarının hazırlanması, değerlendirilmesi, onaylanması ve değiştirilmesi	49
Madde 69	Dolaylı yönetim kapsamında uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimi için katılımcı ülkeler arasında yapılan ikili düzenlemeler	50
BAŞLIK III OPERASYONLAR		51
Madde 70	Operasyonların seçimi	51
Madde 71	Yararlanıcılar	51
Madde 72	Teknik yardım	51
BAŞLIK IV UYGULAMA		52
Madde 73	Uygulama Yöntemleri	52
BAŞLIK V PROGRAM YAPILARI VE OTORİTELERİ İLE BUNLARIN SORUMLULUKLARI		52
Madde 74	Sınır ötesi işbirliği programının (CBC) yönetimi için yapılar ve otoriteler ...	52
Madde 75	Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC)	53
Madde 76	Program otoriteleri	53
Madde 77	Denetim otoritesi	54
Madde 78	Ortak İzleme Komitesi (JMC)	54
Madde 79	Ortak Teknik Sekreteryaya (JTS)	55
BAŞLIK VI RAPORLAMA		56
Madde 80	Yıllık ve nihai uygulama raporları	56
BÖLÜM IX NİHAİ HÜKÜMLER		57
Madde 81	İletişim	57
Madde 82	İstişare	57
Madde 83	Uyuşmazlıkların çözümü, tahkim	57
Madde 84	Üçüncü taraflarla uyuşmazlık	58
Madde 85	Bildirimler	58
Madde 86	Ekler	58
Madde 87	Yürürlüğe Giriş	59
Madde 88	Çerçeve Anlaşma'nın IPA için Uygulanabilirliği	59
Madde 89	Değişiklik	59
Madde 90	Sona erme	59

Ekler:

- EK A: Bu Anlaşma'nın 10. maddesi uyarınca otoriteler, yetkililer ve kurumların görev ve sorumlulukları
- EK B: İç kontrol çerçevesi
- EK C: Model Yönetim Bildirisi
- EK D: Model Yıllık Denetim Faaliyet Raporu
- EK E: Model Yıllık Denetim Görüşü
- EK F: Nihai harcama beyannamesi ilişkin Model Denetim Görüşü
- EK G: Model Denetim Stratejisi
- EK H: Katılım Öncesi Yardım Aracına (IPA II) ilişkin dolandırıcılık ve diğer usulsüzlük şüphelerinin bildirilmesi,
- EK I: Yardıma yönelik tematik öncelikler
- EK J: Bölgesel işbirliğine yönelik yardım için tematik öncelikler

Birlikte ve müştereken "Taraflar" olarak anılacak olan

bir tarafta,

Avrupa Birliği hesabına ve adına hareket eden, bundan böyle "**Komisyon**" olarak anılacak olan Avrupa Komisyonu,

ve

diğer tarafta,

Türkiye Cumhuriyeti adına hareket eden, bundan böyle "**IPA II yararlanıcısı**" olarak anılacak olan

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Aşağıdaki gerekçelerle:

- (1) 11 Mart 2014 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Konsey, katılım öncesi yardım aracını tesis eden (AB) 231/2014 sayılı Tüzüğü kabul etmiştir¹ (bundan böyle "IPA II Tüzüğü" olarak anılacaktır). Bu araç, IPA II Tüzüğü'nün eki olan EK 1'de listesi verilen yararlanıcılara (bundan böyle "IPA II yararlanıcıları" olarak anılacaktır), Avrupa Birliği'nin üyesi olma yolunda, Birliğin değerlerine, kurallarına, standartlarına, politikalarına ve uygulamalarına giderek artan şekilde uyum sağlayabilmeleri amacıyla, siyasi, kurumsal, hukuki, idari, sosyal ve ekonomik reformları benimseme ve gerçekleştirme çabalarında mali yardım sağlanması konusunda yasal dayanak teşkil etmektedir.
- (2) 11 Mart 2014 tarihinde Avrupa Parlamentosu ve Konsey, dış eylemin finansmanında Birlik araçlarının uygulanmasına ilişkin ortak kurallar ve usuller belirleyen (AB) 236/2014 sayılı Tüzüğü kabul etmiştir² (bundan böyle "Ortak Uygulama Tüzüğü" olarak anılacaktır).
- (3) 2 Mayıs 2014 tarihinde Komisyon, uygulanabilir yönetim ve kontrol hükümlerini belirleyen Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA II)³ tesis eden (AB) 231/2014 sayılı

¹ Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA II) tesis eden 11 Mart 2014 tarihli ve (AB) 231/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 77, 15 Mart 2014, s. 11).

² Dış eylemin finansmanında Birlik araçlarının uygulanmasına ilişkin ortak kurallar ve usuller belirleyen 11 Mart 2014 tarihli ve (AB) 236/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 77, 15 Mart 2014, s.95).

³ Katılım Öncesi Yardım Aracını (IPA II) tesis eden 11 Mart 2014 tarihli ve (AB) 231/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin özel kurallar hakkında (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü (ABRG L 132, 3 Mayıs 2014,s. 32)

Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin özel kurallar hakkında (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nü kabul etmiştir (bundan böyle "IPA II Uygulama Tüzüğü" olarak anılacaktır).

- (4) IPA II yararlanıcısı, IPA II Tüzüğü'nde öngörüldüğü üzere IPA II kapsamında ehildir.
- (5) IPA II Tüzüğü'nün 8. maddesi, Komisyon ve IPA II yararlanıcılarının mali yardım uygulanması hakkında Çerçeve Anlaşmalar imzalamasını öngörmektedir,
- (6) Bu nedenlerle, Birliğin IPA II mali yardımlarının uygulama kurallarının belirlenmesi gerekmektedir.

İŞBU ANLAŞMA'YI KABUL ETMİŞLERDİR:

BÖLÜM I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 Yorumlama

- (1) İşbu Çerçeve Anlaşma'da aksine herhangi bir açık hüküm bulunmadıkça, bu Anlaşmada kullanılan terimler IPA II Tüzüğü, Ortak Uygulama Tüzüğü ve IPA II Uygulama Tüzüğü'nde kendilerine atfedilen anlamları taşırlar.
- (2) Çerçeve Anlaşma'da aksine herhangi bir açık hüküm bulunmadıkça, bu Anlaşma'ya yapılan atıflar, muhtelif zamanlarda onu değiştiren, ona eklenen ya da onun yerine geçen anlaşmalara da yapılmış sayılır.
- (3) Avrupa Parlamentosu ve Konsey veya Komisyon Tüzüklerine yapılan atıflar, muhtelif zamanlarda bunları değiştiren, bunlara eklenen ya da bunların yerine geçen tüzüklere de yapılmış sayılır.
- (4) Bu Anlaşma'daki başlıklar hukuki sonuç doğurmaz ve Anlaşma'nın yorumunu etkilemez.

Madde 2 Kısmi geçersizlik ve kasti olmayan boşluklar

Bu Anlaşma'nın bir hükmünün geçersiz olması veya geçersiz hale gelmesi veya bu Anlaşma'nın kasti olmayan boşluklar içermesi halinde, bu durum Anlaşma'nın diğer hükümlerinin geçerliğini etkilemeyecektir. Taraflar geçersiz bir hükümü, geçersiz hükmün amaç ve niyetine mümkün olduğunca yakın geçerli bir hüküm veya mutabakat ile değiştireceklerdir. Taraflar kasti olmayan bütün boşlukları, IPA II Tüzüğü ve IPA II Uygulama Tüzüğü uyarınca, bu Anlaşma'nın amaç ve niyetine en uygun hüküm veya mutabakatla gidereceklerdir.

Madde 3 Tanımlar

Bu Anlaşma'nın amaçlarına uygun olarak, aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

- (a) "Program", Ortak Uygulama Tüzüğü'nün 2 ve 3. maddelerinde öngörülen eylem programı, bireysel, özel tedbir veya destek tedbirleri anlamına gelir.
- (b) "Sektörel Anlaşma", Komisyon ile IPA II yararlanıcısı arasında belirli bir IPA II politika alanı veya programına ilişkin olarak Çerçeve Anlaşma'da veya Finansman Anlaşmalarında yer almamış olup gözetilmesi gereken kural ve usulleri belirlemek için yapılan düzenleme anlamına gelir.

- (c) "Finansman Anlaşması", IPA II Uygulama Tüzüğü'nün kapsamında olan bir eylem aracılığıyla Birliğin mali yardımının uygulanması için Komisyon ve IPA II yararlanıcısı arasında akdedilen yıllık veya çok yıllık anlaşma anlamına gelir.
- (d) "Katılımcı ülkeler", IPA II yararlanıcıları veya IPA II yararlanıcıları ile birlikte üye devlet(ler) ya da katılımcı ülkeler tarafından ortak hazırlanan sınır ötesi işbirliği için çok yıllık bir programa katılmış olup, Avrupa Komşuluk Aracı⁴ kapsamında olan ülkeler anlamına gelir.
- (e) "Alıcı", hibe yararlanıcısı (eşleştirme yüklenicisi de dâhil), hizmet alımı, mal alımı veya yapım işi sözleşmesi kapsamındaki yüklenici, sınır ötesi işbirliği programları kapsamındaki yararlanıcı, dolaylı yönetim kapsamında bir yetkilendirme anlaşmasının akit tarafı veya IPA II yardımı alan herhangi bir gerçek veya tüzel kişi anlamına gelir.
- (f) "Hibe yararlanıcısı" kendisiyle bir hibe anlaşması imzalanan veya kendisine bir hibe kararı bildirilen gerçek veya tüzel kişi anlamına gelir.
- (g) "Yetkilendirme anlaşması" (AB, Euratom) 966/2012 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü⁵ (bundan böyle burada Mali Tüzük" olarak anılacaktır), Madde 58(1)(c)(ii) ve (viii) uyarınca bütçe uygulama görevlerinin verildiği tüzel ve gerçek kişiler ile akdedilen bir anlaşma anlamına gelir.
- (h) "Mali yıl", söz konusu yıl için 1 Ocak'tan 31 Aralık'a kadar olan süre anlamına gelir.

Madde 4 Amaç ve Kapsam

- (1) AB üyeliği amacıyla Taraflar arasında işbirliğini teşvik etmek ve AB *müktesebatı* dâhil, Avrupa Birliğinin standartlarına ve politikalarına tedrici uyumunda IPA II yararlanıcısına destek olmak için Taraflar, IPA II Tüzüğü'nün 1 ve 2. maddelerinde belirtildiği şekilde hedeflerin gerçekleştirilmesi amacıyla IPA II yararlanıcıları bakımından uygulanabilir olduğu üzere aşağıda belirtilen politika alanlarındaki eylemleri uygulamak hususunda mutabık kalmışlardır:
 - (a) Birlik üyeliğine hazırlık ve ilgili kurum ve kapasite geliştirilmesine yönelik reformlar,
 - (b) sosyoekonomik ve bölgesel kalkınma,
 - (c) istihdam, sosyal politikalar, eğitim, cinsiyet eşitliğinin desteklenmesi ve insan kaynaklarının geliştirilmesi,
 - (d) tarım ve kırsal kalkınma,
 - (e) bölgesel ve ülkesel işbirliği.
- (2) Eylemler, bu Anlaşma'da belirtilen ve varsa Sektörel Anlaşmalarda ve/veya Finansman Anlaşmalarında ayrıntıların belirtildiği şekilde yasal, idari ve teknik çerçeve içerisinde finanse edilir ve uygulanır.

⁴ Avrupa Birliği Komşuluk Aracını tesis eden 11 Mart 2014 tarihli ve (AB) 232/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 77, 15 Mart 2014, s.27).

⁵ (AT, Euratom) 1605/202 sayılı Konsey Tüzüğü'nü yürürlükten kaldıran ve Birlik genel bütçesine uygulanabilir mali kurallar hakkında 25 Ekim 2012 tarihli ve (AB, Euratom) 966/2012 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 298, 26 Ekim 2012, s.1)

- (3) Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonunun IPA II Tüzüğü'nün 9. maddesinin 2. paragrafı uyarınca, IPA II Yararlanıcıları ve üye devletler arasında sınır ötesi işbirliği kapsamında oluşturulmuş olan programlar veya tedbirlere katkıda bulunması halinde, bu yardım IPA II Uygulama Tüzüğü uyarınca uygulanır.
- (4) IPA II yardımının, IPA II Tüzüğü'nün 9. maddesinin 3. paragrafı uyarınca (AB)1299/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü⁶ kapsamında oluşturulan uluslar üstü ve bölgeler arası işbirliği program veya tedbirlere katkıda bulunması halinde, bu yardım bu Tüzük uyarınca uygulanır.
- (5) IPA II yardımının, IPA II Tüzüğü'nün 9. maddesinin 3. paragrafı uyarınca (AB)1232/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü⁷ kapsamında oluşturulan sınır ötesi işbirliği program veya tedbirlere katkıda bulunması halinde, bu katılım, bu Tüzük uyarınca uygulanır.
- (6) Uygun olduğu hallerde, IPA II yardımı, makro-bölgesel stratejinin bir parçası olarak takdim edilen program veya tedbirlere katkı sağlayabilir.
- (7) IPA II yararlanıcısının idaresi ilgili programların uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli tüm adımları atar.

Madde 5 Mali yardım ile ilgili genel ilkeler

- (1) IPA II kapsamındaki Birlik mali yardımlarına ilişkin olarak aşağıdaki ilkeler geçerlidir:
 - (a) Uyum, tamamlayıcılık, eşgüdüm ve ortaklık ve odaklanma ilkelerine riayet eder.
 - (b) Birlik politikalarıyla tutarlı olur ve *AB Müktesebatına* tedrici uyumu destekler.
 - (c) Mali Tüzükte ve (AB) 1268/2012 sayılı Yetki Devrine dayanan Komisyon Tüzüğü'nde (bundan böyle "Mali Tüzük Uygulama Kuralları" olarak anılacaktır) belirtilen bütçe usullerine uyar.⁸
 - (d) Genişleme sürecinde tespit edilen ihtiyaçlar ve IPA II yararlanıcısının kullanma kapasitesi ile uyumlu olur. Ayrıca bir önceki yardım esnasında kazanılan deneyimleri de göz önünde bulundurur.
 - (e) IPA II yararlanıcısı tarafından yardımın programlanmasının ve uygulanmasının sahiplenilmesi önemle teşvik edilir ve IPA II yardımının yeterli düzeyde görünürlüğü sağlanır.
 - (f) Eylemler, belirli bir süre içerisinde gerçekleştirilecek açık ve doğrulanabilir hedefleri içerecek şekilde planlanır; elde edilen sonuçlar, belirli, ölçülebilir, mutabık kalınan, gerçekçi ve zamana bağlı (SMART) göstergelerle değerlendirilmelidir.

⁶ Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonunun Avrupa bölgesel işbirliği hedefine yapacağı destek için özel şartlar hakkında 17 Aralık 2013 tarihli ve (AB) 1299/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 347, 20 Aralık 2013, s. 259).

⁷ Avrupa Birliği Komşuluk Aracını tesis eden (AB) 232/2014 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 77, 15 Mart 2014, s.27)

⁸ Birliğin genel bütçesi için geçerli mali kurallar hakkında (AB/Euratom) 966/2012 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nün uygulama kurallarına ilişkin 29 Ekim 2012 tarihli ve (AB) 1268//2012 sayılı Yetki Devrine dayanan Komisyon Tüzüğü (ABRG. L 362, 31 Aralık 2012, s 1).

- (g) Yardımın uygulaması sırasında, cinsiyet, ırk ya da etnik köken, din veya inanç, engellilik, yaş veya cinsel tercih temelinde her türlü ayrımcılığın yapılması engellenir.
- (h) Katılım öncesi yardımın hedefleri, iklim değişikliğinin azaltılması ve adaptasyon dâhil olmak üzere, sürdürülebilir kalkınma ilkesi ile uyumlu olur.
- (2) IPA II yararlanıcısına yapılacak yardım, AB Zirvesi ve Konsey tarafından tanımlanan genişleme politikası çerçevesine uygun olarak sağlanır ve Komisyonun yıllık genişleme paketinde yer alan Genişleme Stratejisi Tebliği ile İlerleme Raporlarının yanı sıra Avrupa Parlamentosunun ilgili kararlarını da dikkate alır.
- IPA II Tüzüğü'nün 2. maddesinin 1. paragrafında belirtilen spesifik hedeflere uygun olarak, IPA II yararlanıcılarının ihtiyaçlarına ve kapasitelerine uygun yardım sağlanmasına ilişkin tematik öncelikler Ek I'de yer almaktadır. Bu tematik önceliklerin her biri, birden fazla hedefin gerçekleştirilmesinde katkıda bulunabilir.
- IPA II Tüzüğü'nün 2. maddesinin 1. paragrafının (d) alt paragrafında belirtilen spesifik hedeflere uygun olarak, mali yardım, iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesi, Birliğin entegrasyonunun desteklenmesi ve sosyo-ekonomik gelişmenin sağlanması amacıyla, hem IPA II yararlanıcıları arasında hem de IPA II yararlanıcıları ile üye devletler ya da Avrupa Komşuluk Aracı kapsamında olan ülkeler arasındaki sınır ötesi işbirliğini destekler. Bölgesel işbirliği için mali yardıma dair tematik öncelikler bu Anlaşma'nın Ek J'sinde yer alır.
- (3) IPA II yardımı, Komisyon tarafından IPA II yararlanıcıları ile ortaklık içinde 2014 yılından 2020 yılına kadar olan dönem için, Birliğin çok yıllık mali çerçevesinin süresi zarfında belirlenen ülke veya çok ülkeli endikatif strateji belgeleri (bundan böyle "strateji belgeleri" olarak anılacaktır) esas alınarak verilir.
- (4) IPA II yardımının sağlanması, bu Çerçeve Anlaşma, Sektörel Anlaşmalar ile Finansman Anlaşmalarından kaynaklanan IPA II yararlanıcısının yükümlülüklerinin yerine getirilmesine bağlıdır.

Madde 6 Mülkiyet İlkesi

- (1) IPA II yardımının, programlamasının ve uygulamasının mülkiyeti öncelikle IPA II yararlanıcısına aittir.
- (2) IPA II yararlanıcısı; stratejik planlama, programlamanın eşgüdümü, uygulamanın izlenmesi, IPA II yardımının değerlendirilmesi ve raporlanması sürecinde Komisyonun ana muhatabı olacak Ulusal IPA Koordinatörünü (NIPAC) atar.

Ulusal IPA Koordinatörü:

- (a) IPA II yararlanıcısının idaresi bünyesinde ve diğer donörlerle eşgüdümü ve IPA II yardımının kullanımı ile genel katılım süreci arasında yakın ilişkiyi tesis eder,
- (b) IPA II yararlanıcılarının, IPA II Uygulama Tüzüğü'nün 27. maddesinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği programları olarak anılan, ilgili bölgesel işbirliği programlarına katılımının yanı sıra, uygun olduğu hallerde (AB) 1299/2013 sayılı Tüzük kapsamında oluşturulan ve uygulanan ulus ötesi veya bölgeler arası işbirliği programlarına ve (AB) 232/2014 sayılı Tüzük kapsamında tesis edilen ve uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarına katılımının koordinasyonunu sağlar. Ulusal IPA Koordinatörü, eşgüdümlü ilgili bu

görevini uygun şekilde bir bölgesel işbirliği koordinatörüne veya program otoritelerine devredebilir.

- (c) IPA II yararlanıcısının idaresinin, ilgili programların uygulanmasını kolaylaştırmak için gerekli tüm adımları atmasına gayret gösterir.
- (3) Ulusal IPA Koordinatörü, IPA II yararlanıcısının hükümet ya da ulusal idaresinde bulunan uygun yetkiyi haiz üst düzey bir yetkili olur.
- (4) Katılım öncesi yardımın ve ulusal fonların yönetimi için sağlam bir temel oluşturmak amacıyla, Komisyon ve IPA II yararlanıcısı, kamu maliyesi yönetimine ilişkin sürekli diyalog halinde olurlar. Bu bağlamda Komisyon, IPA II yararlanıcısının açık ve düzenli bir kamu maliyesi yönetim sisteminin ilkelerine uyum düzeyini değerlendirir. İdarenin bu şartlara sadece kısmen uyum gösterdiği durumlarda, IPA II yararlanıcısı ve Komisyon tespit edilen eksiklikleri gidermeye yönelik gerekli tedbirleri kararlaştırırlar.

Madde 7 Uygulama Yöntemleri

Türkiye Cumhuriyeti'ndeki IPA II yardımı, Mali Tüzük'te öngörüldüğü şekilde Komisyon tarafından aşağıdaki şekillerde uygulanır:

- (a) Mali Tüzük'ün 58. maddesinin 1. paragrafının (a) bendinde belirtildiği gibi, Birlik görevlileri ve/veya yürütme ajansları da dâhil Komisyon birimleri doğrudan yönetimi uygular.
- (b) Komisyonun, Mali Tüzük'ün 58. maddesinin 1. paragrafının (c) alt paragrafının (i) bendinde tanımlandığı şekilde ve genel bütçe uygulamasının tüm nihai sorumluluğunu 58. maddenin 2. paragrafına uygun şekilde muhafaza ederek, belirli programların veya eylemlerin bütçe uygulama görevlerini IPA II yararlanıcısına bıraktığı şekilde dolaylı yönetim uygulanır.
- (c) Mali Tüzük'ün 58. maddesinin 1. paragrafının (c) alt paragrafının (ii), (iii) ve (v) ila (vii) bentlerinde belirtildiği gibi, IPA II yararlanıcısı haricindeki birimler tarafından dolaylı yönetim uygulanır.
- (d) Paylaşılan yönetim: Avrupa Birliği üye devletlerinin katıldığı sınır ötesi işbirliği programları, Mali Tüzük'ün 58. maddesinin 1. paragrafının (b) bendinde belirtildiği şekilde, üye devletlerle paylaşılan yönetim şeklinde ve IPA II Uygulama Tüzüğü'ne uygun olarak uygulanır.

Madde 8 Finansman Anlaşmaları

- (1) İlgili finansman kararının gerektirdiği durumlarda, Komisyon ve IPA II yararlanıcısı IPA II Uygulama Tüzüğü'nün 6. maddesi uyarınca bir Finansman Anlaşması imzalar.
- (2) Finansman Anlaşmaları, diğer hususların yanı sıra, IPA II mali yardımının, geçerli uygulama yöntemleri, yardım yoğunluğu, uygulama için son tarihleri ve harcamaların uygunluğu da dâhil olmak üzere, uygulama yöntemlerini belirler.
- (3) IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim kapsamında uygulanan programlarda, Finansman Anlaşmaları, Mali Tüzük'ün Uygulama Kurallarınının 40. maddesinde belirtilen hükümleri içerir ve varsa, Birlik Delegasyonu ya da Komisyon tarafından temel hibe ve ihale prosedürlerine ilişkin yapılacak olan *ön kontrolleri*, gözetim ve kontrolleri tanımlayan hükümleri koyar.

- (4) IPA II yararlanıcıları arasındaki veya IPA II yararlanıcıları ile Avrupa Komşuluk Aracı kapsamındaki ülkeler arasındaki sınır ötesi işbirliği programları için, Komisyon ve belirli bir programa katılan tüm ülkeler tarafından tek bir Finansman Anlaşması imzalanabilir.
- (5) Bir veya daha fazla üye devlet ile bir veya daha fazla IPA II yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği programlarının uygulamasına ilişkin kurallar; IPA II yararlanıcısı, Komisyon ve gerektiğinde söz konusu sınır ötesi işbirliği programının yönetim otoritesine ev sahipliği yapan üye devlet arasında imzalanacak sınır ötesi işbirliği programının Finansman Anlaşması'nda belirlenir.
- (6) (AB) 1299/2013 sayılı Tüzüğü'nün 26. maddesi uyarınca, üye devletler ve bir ya da birden fazla IPA II yararlanıcısı tarafından bu Tüzük uyarınca uygulanan ulus ötesi ve bölgeler arası işbirliği programlarına ayrılan IPA II kaynaklarının kullanılması yoluyla üçüncü ülkelerin katılımının programlaması, izlenmesi, değerlendirmesi ve kontrolünü düzenleyen program uygulama koşulları, uygun işbirliği programlarıyla ve gerektiği hallerde Komisyon, söz konusu üçüncü ülkelerin hükümetleri ve yönetim otoritesine ev sahipliği yapan üye devlet arasında imzalanacak olan Finansman Anlaşması ile tesis edilir ve bu koşulların Birliğin uyum politikası ile tutarlı olması sağlanır.
- (7) Bu Çerçeve Anlaşma, IPA II mali yardımları için taraflar arasında imzalanan ve 4. maddenin 3 ve 5. paragrafı kapsamında atıfta bulunulan programlara ilişkin Finansman Anlaşmaları da dâhil olmak üzere bütün Sektörel Anlaşmalar ve Finansman Anlaşmalarında geçerlidir. Bir politika alanına ya da programa ilişkin mevcut Sektörel Anlaşmalar, söz konusu politika alanına ya da programa ilişkin bütün Finansman Anlaşmaları için geçerlidir. Finansman Anlaşması'nın bulunmadığı durumda, bu Anlaşmadaki kurallar uygulanır.

Madde 9 Sektörel Anlaşmalar

Bu Anlaşma'yı tamamlayıcı nitelikteki tarım ve kırsal kalkınma politika alanı kapsamında bulunan kırsal kalkınma programlarına ilişkin ayrıntılar, diğer hususların yanında, uygulanacak yardımın getirdiği tedbirleri belirleyecek olan ilgili Sektörel Anlaşmalarda belirtilecektir.

BÖLÜM II IPA II YARARLANICISI TARAFINDAN DOLAYLI YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIK I YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİ

Madde 10 IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim için yapıların ve otoritelerin oluşturulması

- (1) Dolaylı yönetim durumunda, IPA II yararlanıcısı tarafından aşağıda belirtilen yapılar ve otoriteler oluşturulur:
 - (a) Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC);
 - (b) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO);
 - (c) Program otoriteleri.

Tarım ve kırsal kalkınma politika alanında kırsal kalkınma programları için program otoriteleri; yakın işbirliği içerisinde faaliyet gösteren farklı otoritelerden aşağıdaki şekilde oluşur:

- (i) ulusal düzeyde faaliyet gösteren bir kamu kurumu olan, tedbirlerin seçimi ve tanıtımı, özel sorumluluklara sahip üst düzey bir yetkili tarafından yönetilen ilgili programın eş güdümü, değerlendirilmesi, izlenmesi ve raporlanması dâhil, programları hazırlamaktan ve uygulamaktan sorumlu olacak Yönetim Otoritesi ve
 - (ii) üye devletlerdeki projelerin tanıtımı, seçimi yanı sıra taahhütlerin ve ödemelerin onaylanması, kontrolü ve muhasebesinden sorumlu olan bir ödeme kurumu ile benzer nitelikte işlemlere sahip olan IPA Kırsal Kalkınma Ajansı (IPARD).
- (2) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi; bir Ulusal Fon ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi için bir destek ofisinden oluşan bir yönetim yapısı oluşturur.
- (3) IPA II yararlanıcısı bir denetim otoritesi sağlar.
- (4) IPA II yararlanıcısı 1 ila 3. paragraflarda belirtilen yapılar ve yetkililer arasında ve bünyesinde yeterli şekilde görev ayrımına gidilmesini temin eder. Bir işlemle ilgili farklı görevler farklı personele verildiği zaman görevler ayrılmış olur ve böylece her bir görevin layıkıyla yerine getirilmesinin sağlanmasına yardımcı olur.

Madde 11 Yapıların ve otoritelerin görev ve sorumlulukları

- (1) 10. maddede belirtilen yapılara ve otoritelere bu Anlaşma'nın Ek A'sında öngörülen işlevler ve sorumluluklar verilir ve söz konusu yapılar ve otoriteler bu Anlaşma'nın Ek B'sinde belirtilen iç kontrol çerçevesine uygun hareket eder.

IPA II yararlanıcısı, 10. maddede belirtilen yapılar ve otoritelere ilişkin önemli değişiklikler olması halinde Komisyonu derhal bilgilendirir.
- (2) Görev ve sorumlulukların politika alanına veya programa göre belirlenmesi; bu Anlaşma'nın Ek A'sında belirtildiği gibi, işlevlerin ve sorumlulukların belirlenmesi için seçilen temel yaklaşım doğrultusunda Sektörel Anlaşmalar veya Finansman Anlaşmaları vasıtasıyla yapılabilir.
- (3) IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi altında, programların yönetimi, uygulanması, kontrolü, gözetimi, izlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması veya denetimine ilişkin bir faaliyete yönelik bir sorumluluğunun belirli kişilere ve/veya birimlere verilmiş olması halinde, IPA II yararlanıcısı bu kişilerin ve/veya birimlerin bu sorumlulukla ilişkili görevleri yerine getirmesine olanak sağlar. Buna özellikle, bu kişiler ve/veya birimler ile bu faaliyete katılan organlar arasında hiyerarşik bağlantı olmadığı hallerde karşılaşılan durumlar dâhildir. IPA II yararlanıcısı söz konusu kişilere ve/veya birimlere özellikle:
 - (a) ilgili organlarla aralarında resmi çalışma düzenlemeleri;
 - (b) bilgi edinme yetkisi ve gerekirse belgelere ve personele yerinde erişim hakkı dâhil, ilgili organlarla aralarında bilgi alışverişi için uygun bir sistemi;
 - (c) uyulacak standartları ve izlenilecek usulleri tespit etme yetkisi verir.

BAŞLIK II IPA II YARARLANICISINA BÜTÇE UYGULAMA GÖREVLERİNİN VERİLMESİNE İLİŞKİN ÖZEL HÜKÜMLER

Madde 12 IPA II yararlanıcısına bütçe uygulama görevlerinin verilmesine ilişkin şartlar

- (1) Komisyon, bütçe uygulama görevlerini bir Finansman Anlaşması akdetmek suretiyle IPA II yararlanıcısına verir.
- (2) IPA II yararlanıcısı, IPA II fonlarını yönetirken güvenilir mali yönetim⁹, şeffaflık ve ayrımcılık yapmama ilkelerini gözetir ve IPA II yardımının görünürlüğünü temin eder. IPA II yararlanıcısı, IPA II fonlarını yönetirken:
 - (a) kendisine verilen görevlerin niteliğine ve içerdiği tutarlara,
 - (b) içerdiği mali risklere,
 - (c) kendisine verilen görevlerin uygulamasını denetlemek ve desteklemek için Komisyon tarafından alınan tedbirlerle birlikte sistem, kural ve usullerin sağladığı teminatın düzeyine gereken önemi göstererek Mali Tüzük kapsamında şart koşulana eşdeğer şekilde Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarının korunmasını garanti eder:
- (3) IPA II yararlanıcısı, Avrupa Birliği'nin mali çıkarlarını korumak amacıyla:
 - (a) etkili ve etkin bir iç kontrol sistemini tesis edip, işleyişinin devamlılığını sağlar,
 - (b) kabul edilmiş harcamaların ve yapılmış ödemelerin açıkça ayrı tutulduğu, zamanında ve düzenli bir şekilde görülebileceği, doğru, eksiksiz ve güvenilir bilgi sağlayan bir muhasebe sistemi kullanır,
 - (c) 10. maddenin 1. ve 2. paragraflarında atıfta bulunulan yapıların ve otoritelerin, bu yapılardan ve otoritelerden işlevsel açıdan bağımsız olan bir denetim otoritesi tarafından uluslararası alanda kabul görmüş standartlara uygun olarak bağımsız dış denetime tabi tutulmasını sağlar,
 - (d) hibeler, ihale ve mali araçlar yoluyla IPA II yardımından finansman sağlanması için uygun kuralları ve usulleri uygular.
- (4) IPA II yararlanıcısı ayrıca:
 - (a) 23. madde uyarınca, IPA II yardımı alanlar hakkındaki bilgilerin sonradan yayımlanmasını sağlar,

⁹ Güvenilir mali yönetim, ekonomi, etkinlik ve yeterlilik ilkelerinden oluşmaktadır. Ekonomi ilkesi, kullanılan kaynakların zamanında, uygun miktarda, kalitede ve en iyi fiyatta kullanıma sunulmasını şart koşar. Verimlilik ilkesi, kullanılan kaynaklar ile elde edilen sonuçlar arasında en iyi biçimde ilişki kurulması ile ilgilidir. Etkinlik ilkesi, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi ve amaçlanan sonuçların elde edilmesi ile ilgilidir.

- (b) 95/46/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi¹⁰ ile (AT) 45/2001 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nde¹¹ öngörüldüğü şekilde kişisel verilerin makul düzeyde korunmasını sağlar.
- (5) IPA II yararlanıcısının sistemlerinde ya da kurallarında veya Birlik fonlarının yararlanıcısına verilen yönetim yetkisi prosedürlerinde önemli değişiklikler yapıldığında, IPA II faydalanıcısı Komisyonu gecikmeksizin bu durumdan haberdar eder. Komisyon, 3. paragrafta belirtilen gereklerin yerine getirilmesinin sürdürülebilmesi için, IPA II faydalanıcısı ile imzalanmış finansman anlaşmasını gözden geçirir.

Madde 13 Bütçe uygulama görevlerinin verilmesi

- (1) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, IPA II yararlanıcısı adına belirli bir program veya tedbir kapsamında bütçe uygulama görevlerinin verilmesi için Komisyona istekte bulunmaktan sorumludur.
- (2) 1. paragrafta atıfta bulunulan talebi sunmadan önce Ulusal Yetkilendirme Görevlisi yönetim yapısının ve ilgili program otoritesinin/otoritelerinin 12. maddesinin 3. paragrafının (a), (b) ve (d) bentlerindeki ve bu Anlaşma'nın Ek B'sindeki şartların yerine getirmelerini sağlar. Bunu yaparken Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü veya önceki bir Finansman Anlaşması uyarınca kararlaştırılmış olan ulusal akreditasyonla ilgili olarak yürütülen ön değerlendirmenin sonuçlarına dayanabilir.¹²

Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin daha önceki bir ön değerlendirmeye istinat edemediği hallerde, talep 10. maddenin 1 ve 2. paragrafları kapsamındaki yapılardan ve otoritelerden bağımsız bir dış denetçi tarafından hazırlanan, yönetim yapısı ve program otoritesi/otoriteleri ile ilgili denetim görüşü ile desteklenir ve uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına göre yapılan incelemelere dayalı olur.

- (3) Bu Anlaşma'nın Ek A'sında kendilerine verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmeye hazır olduklarına dair, Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin, Ulusal IPA Koordinatörünün ve denetim otoritesinin en üst yetkilisinin verdiği teyit ile beraber talepte bulunulur.
- (4) Komisyon, IPA II yardımının bütçe uygulama görevlerini vermeden önce bu maddenin 1. paragrafında değinilen talebi ve 10. maddede değinilen oluşturulmuş yapıları ve otoriteleri inceler ve Mali Tüzük'ün 61. maddesinin 1. paragrafı uyarınca ön değerlendirme amaçlarına uygun olarak 12. maddenin 3. paragrafının (a) ila (d) bentlerinde ve bu Anlaşma'nın Ek B'sinde belirlenmiş olan şartların yerine getirildiğine dair kanıt toplar. Bu inceleme Komisyon tarafından yerinde doğrulamalar şeklinde gerçekleştirilebilir.

¹⁰ Kişisel verilerin işlenmesi bakımından bireylerin korunması ve bu tür verilerin serbest dolaşımı hakkında 24 Ekim 1995 tarihli ve 95/46/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi (ABRG. L 281, 23 Kasım 1995, s. 31).

¹¹ Birlik kurumları ve birimleri tarafından kişisel verilerin işlenmesi bakımından bireylerin korunması ve bu tür verilerin serbest dolaşımı hakkında 18 Aralık 2000 tarihli ve (AT) 45/2001 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 8, 12 Ocak 2001, s.1)

¹² Katılım öncesi yardım aracını (IPA) tesis eden 17 Temmuz 2006 tarihli ve (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü (ABRG. L 210, 31 Temmuz 2006, s. 82).

IPA II yardımının bütçe uygulama görevlerinin verilmesi için Komisyon, IPA II yararlanıcısıyla yapılmış önceki bir Finansman Anlaşması ile ilgili yapılmış olan bir ön değerlendirmeye veya (AT) 1085/2006 sayılı Konsey Tüzüğü kapsamında kararlaştırılmış olan yönetim yetkilerinin verilmesine ilişkin yapılan ön değerlendirmeye istinat edebilir. Bu değerlendirmeler bütün şartları kapsamıyorsa Komisyonun talebi üzerine, IPA II yararlanıcısı ek kanıt sağlar.

Madde 14 Yönetim yapısı ile program otoritelerinin 12. maddenin 3. paragrafının (a), (b) ve (d) bentlerine ve Ek B'ye uymaması halinde alınacak tedbirler

- (1) Komisyon bütçe uygulama görevlerini verdikten sonra, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi yönetim yapısı ve program otoritelerinin 12.maddenin 3. paragrafının (a), (b) ve (d) bentlerinde ve bu Anlaşma'nın Ek B'sinde belirtilen uygun şartları sürekli olarak yerine getirmelerini izler. Bu şartların karşılanmaması halinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi gecikmesizin Ulusal IPA Koordinatörünü ve Komisyonu bilgilendirir ve yapılan ödemeler ve imzalanan sözleşmelere ilişkin uygun koruma tedbirlerini alır.
- (2) Buna ek olarak, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi 1. paragrafta belirtilen yukarıda bahsedilen şartların tekrardan yerine getirilmesini sağlamak üzere gereken bütün adımları atar.

Madde 15 Verilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin Finansman Anlaşması'nın kısmen askıya alınması veya feshedilmesi

- (1) Komisyon 12. maddenin 3. paragrafına ve 51. maddenin 1. paragrafına uyumu izler ve bu şartlar yerine getirilmediği takdirde istediği zaman Finansman Anlaşması'nın bazı kısımlarının askıya alınması veya son erdirilmesini de içeren düzeltme tedbirleri alabilir.
- (2) Komisyonun, verilen bütçe uygulama görevleri ile ilgili Finansman Anlaşması'nın kısımlarını askıya alması veya sona erdirmesi durumunda aşağıdaki hükümler uygulanır:
 - (a) Komisyon IPA II yararlanıcısına fon transferini durdurabilir;
 - (b) Askıya alma veya fesih bildiriminden sonra ilgili program otoriteleri tarafından yapılan yeni yasal taahhütler IPA II yardımı için uygun bulunmaz;
 - (c) Diğer mali düzeltmeler saklı kalmak kaydıyla Komisyon, bütçe uygulama görevlerinin verilmesine ilişkin şartlara geçmişte uygun hareket edilmemesinden etkilenen işlemlerde 43. maddede ön görüldüğü şekilde mali düzeltmeler yapabilir.
- (3) Sektörel Anlaşma ve Finansman Anlaşması, verilen bütçe uygulama görevlerine ilişkin kısımlarının askıya alınması veya feshedilmesi ile ilgili ek hükümler öngörebilir.

BÖLÜM III PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

Madde 16 Yardımın programlanması

- (1) IPA II yardımı, Komisyon tarafından IPA II yararlanıcısıyla ortaklaşa, Avrupa Birliği'nin Çok Yıllı Mali Çerçevesinin süresi için tesis edilen strateji belgelerine dayalı olarak verilir. Bu yardım Ortak Uygulama Tüzüğü'nün 2 ve 3.maddelerinde

değınildiği Şekilde programlar ve tedbirler aracılığıyla uygulanır. Kural olarak, uygulama yıllık veya çok yıllık, ülkeye zđü veya çok ülkeli programlar ve ayrıca strateji belgeleri uyarınca oluşturulan ve uygun olan Şekilde IPA II yararlanıcısı ve/veya Komisyon tarafından hazırlanan ve Komisyon tarafından kabul edilen sınır ötesi işbirliği programları Őeklini alır.

- (2) Yıllık veya çok yıllık, ülkeye zđü veya çok ülkeli programlar bu sözleşmede aksi n görülen durumlar saklı kalmak kaydıyla eylem belgelerine dayalı olur. Eylem belgeleri, IPA II yararlanıcıları ile istişare halinde, Komisyon tarafından hazırlanan çok ülkeli programlar saklı kalmak kaydıyla IPA II yararlanıcısının tayin ettiği ilgili yetkililer tarafından ulusal dzde hazırlanır. Ulusal IPA Koordinatörü, IPA II yararlanıcısının teklif ettiği eylemlerde veya programlarda belirtilen hedeflerin ülke strateji belgelerindeki hedeflerle tutarlı olmasını ve ilgili makro-bölgesel ve deniz havzası stratejilerini gerektiği Şekilde dikkate almasını temin eder. Programlama belgelerinin IPA II yararlanıcısı tarafından hazırlandığı hallerde, Ulusal IPA Koordinatörü belgelerin hazırlanışının eş güdümünü sağlar ve bunları Komisyona gönderir.
- (3) IPA II Tüzüğü'nn 5. maddesinin 6. paragrafına uygun olarak, Komisyon yardımı hazırlanırken ilgili paydaşlar arasında eş güdümü teşvik eder. 6. maddedeki mülkiyet ilkesine uygun olarak, IPA II yararlanıcısı sivil toplum kuruluşları ve yerel yönetimler dâhil ilgili paydaŐlara usulüne uygun Şekilde danıŐılmasını veya danıŐıldıđını ve uygun olduğu hallerde Komisyonla işbirliği içerisinde, programlama sürecinde anlamlı bir rol üstlenmelerini sağlayacak olan ilgili bilgilere zamanında ulaŐmalarını temin eder.
- (4) IPA II yararlanıcısının Birlik programlarına ve Birlik ajanslarına katılımını desteklemek üzere yardım verilebilir. IPA II yararlanıcısının Birlik programlarına katılımında, IPA II yararlanıcılarının Birlik programlarına katılımına ilişkin genel ilkeleri tesis eden anlaşmalar uyarınca, Komisyon ve IPA II yararlanıcısı arasında yapılmış olan anlaşmadaki her bir program için belirtilen Şart ve koşullara uyulur.
- (5) Tarım ve kırsal kalkınma politika alanındaki kırsal kalkınma programları kapsamındaki IPA II yardımı, sonrasında Sektörel Anlaşma'da belirtilen önceden tanımlanmış tedbirler aracılığıyla ülke strateji belgelerinde n görülen ilgili önceliklere dayalı olarak verilir. Uygulama, Mali Tüzük'ün 189. maddesinin 3. paragrafına uygun olarak, ulusal dzde hazırlanan ve IPA II uygulamasının süresinin tamamını kapsayan bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık kırsal kalkınma programları Őeklini alır. Program, 10(1)(c) maddesinin (i) bendinde belirtildiği Şekilde uygun ilgili kiŐilerle yapılan istişare sonrasında Komisyona sunulmak üzere, Yönetim Otoritesi tarafından hazırlanır.

Kırsal kalkınma programları kapsamındaki yardım aşağıdaki hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunur:

- (a) Birliğin kırsal kalkınma öncelikleri göz önüne alındığında, insan ve fiziki sermayenin geliştirilmesi sayesinde IPA II yararlanıcısının gıda güvenliğini ve zirai gıda sektörünün rekabet baskısı ile baŐ etme becerisini artırmak ve ayrıca kırsal alanların dengeli bölgesel geliŐimini amaçlarken sektörü özellikle hijyen ve evre ile ilgili Birlik standartları ile uyumlu hale getirmek.
- (b) Modern kamu idaresinin iyi yönetiŐim standartlarına uygun olan ve ilgili ülke yapılarının Avrupa Birliği ye devletlerindeki benzer kuruluşların standartlarına denk standartlar uyguladığı yönetim ve kontrol sistemleri aracılığıyla yatırım desteğini kanalize etmek.

Madde 17 Programların kabulü ve değişiklikler yapılması

- (1) Kabulünden sonra, izleme ve değerlendirme sonuçları dâhil olmak üzere ilgili eylemlerin uygulamasına ilişkin yeni bilgi ve sonuçların yanı sıra mevcut yardımın miktarlarının ayarlanması ihtiyacını dikkate almak üzere, program, Ortak Uygulama Tüzüğü'nün 2. maddesi uyarınca gerekirse değiştirilebilir. IPA II yararlanıcısı tarafından sunulan değişiklik teklifi usulüne uygun şekilde verilir ve en az şu bilgileri içerir: değiştirilen program metni, değişiklik teklifinin nedenleri, değişikliğin beklenen etkileri ve değişiklik teklifinin mali nitelikte olması durumunda değişiklik yapılan mali ve işlem/faaliyet/tedbir tabloları.
- (2) IPA II yararlanıcısı ilgili AB mevzuatındaki değişikliklerin yansıtılması gereken her durumda veya uygulamanın şartlarındaki değişikliklerin gerektirdiği hallerde programlarda değişiklik yapmayı önerir.
- (3) İlgili belgelerde ve Komisyon tarafından hazırlanan talimatlarda belirtilen, programların hazırlanması, kabul edilmesi ve değişiklikleri ile ilgili ayrıntılı hükümler uygulanır.

BÖLÜM IV UYGULAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIK I UYGULAMAYA İLİŞKİN GENEL KURALLAR VE İLKELER

Madde 18 İhalelere ve hibelerin verilmesine ilişkin kurallar

- (1) Bütün IPA II politika alanları kapsamındaki yardımlar, Mali Tüzük'ün İkinci Kısımının IV. Başlığında bulunan dış eylem kurallarına ve Mali Tüzük'ün Uygulama Kurallarına uygun olarak yönetilir.
- (2) Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında aksine hüküm bulunmadıkça tüm hizmet, mal alımı ve yapım işi sözleşmeleri ve hibe anlaşmaları, söz konusu usulün başladığı dönemde yürürlükte olan, dış eylemlerin uygulanması için Komisyon tarafından ortaya konulmuş ve yayımlanmış usullere ve standart belgelere göre yapılır ve yürütülür.
- (3) Hibe ve ödüllerin yanı sıra ihale usullerinin sonuçları, 1. paragrafta değinilen kurallara göre ve ayrıca 23. maddede belirtilen şekilde yayımlanır.
- (4) IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim durumunda ilgili Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonraki bir ay içerisinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisi Finansman Anlaşması kapsamında uygulanacak program veya eylem için Komisyona bir satın alma planı/mali tahminleri sunar. Bu yükümlülük tarım ve kırsal kalkınma politika alanındaki kırsal kalkınma programları kapsamında verilen IPA II yardımı için geçerli değildir.
- (5) Satın alma ile ilgili olarak, 2014/24/AB sayılı Direktifi iç hukuka aktaran IPA II yararlanıcısının ulusal kanununun, Komisyon tarafından Mali Tüzüğe göre uygulanan kurallara denk olduğu kabul edilir. Komisyon, Finansman Anlaşması'ndaki ilgili hükmün şartlarına tabi olmak suretiyle bu ulusal kanunun IPA II yardımının uygulanması için geçerli olmasını kabul edebilir.

Madde 19 Kamu alımları, hibe ve diğer ihale usulleri için milliyet ve menşee kuralları

(1) IPA II kapsamında finansman sağlanan eylemler için alım sözleşmeleri, hibelere ve diğer ihale usullerine katılım aşğıdaki ülkelerin vatandaşları olan tüm gerçek kişilere ve bu ülkelerde kurulmuş olan tüzel kişilerin (bundan böyle "IPA fonunu kullanması uygun olan ülkeler" olarak anılacaktır) tamamına ve Uluslararası Kuruluşlara açık olur¹³ :

(a) Üye devletler, IPA II yararlanıcıları, Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması'na taraf olan ülkeler ve Avrupa Komşuluk Aracı kapsamına dâhil olan ortak ülkeler ve

(b) dış yardıma karşılıklı erişimin Komisyon tarafından tesis edildiğı ülkeler. Bir ülke IPA fonunu kullanmaya uygun görülürse, Birliğin birimlerine ve IPA II kapsamında IPA fonunu kullanacak olan ülkelerin birimlerine, eşit şartlarda, en az bir yıllık sınırlı bir süreyle karşılıklı erişim sağlanabilir. Komisyon karşılıklı erişim ve süresi hakkında karar almadan önce IPA II yararlanıcısına danışacaktır.

Tüzel kişilere, kâr amacı gütmeyen sivil kuruluşlar ve bağımsız siyasi vakıflar, toplum tabanlı kuruluşlar ve kâr amacı gütmeyen özel sektör kuruluşları, kurumlar ve kuruluşlar ve ilgili ulusal kanunlara göre yasal haklara ve görevlere sahip oldukları sürece bunların yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeydeki ağıları gibi sivil toplum kuruluşları dâhil olabilir.

(2) Eylemler için bir ortak veya başka bir bağışçı ile veya Komisyon tarafından kurulmuş bir vakıf fonu aracılığıyla ortak finansman sağlanıyorsa, bu ortağın, diğer bağışçının veya üye devletin kuralları kapsamında uygun olan veya vakıf fonunun kuruluş sözleşmesinde tespit edilen ülkeler de IPA fonundan faydalanabilirler.

Mali Tüzük'ün 58(1)c maddesinin (ii) ila (viii) bentlerinde listesi verilen görevli organlardan birinin dolaylı yönetimi altında eylemler uygulanıyorsa o birimin kuralları kapsamında uygun olan ülkeler de IPA fonunu kullanacak ülkeler olarak kabul edilir.

Eylemlerin finansmanı, IPA II ve Avrupa Kalkınma Fonu dâhil, başka bir dış işlem aracı tarafından ortaklaşa finanse ediliyorsa hem IPA II hem de diğer araç kapsamında belirtilen ülkeler o eylemlerin amaçları bakımından IPA fonunu kullanacak ülkeler olarak kabul edilirler.

IPA II tarafından finanse edilen küresel, bölgesel veya sınır ötesi niteliğı haiz, eylemler durumunda bu eylemin kapsamına dâhil ülkeler, topraklar ve bölgeler o eylemin amaçları bakımından IPA fonunu kullanacak ülkeler olarak kabul edilirler.

(3) Satın alma sözleşmesi kapsamında veya hibe sözleşmesine göre satın alınan, IPA II kapsamında finansmanı sağlanan bütün malzemeler IPA fonunu kullanacak ülke menşeli olacaktır.

Ancak, satın alınacak malzemeler, miktarlarının rekabete dayalı pazarlık usulünün kullanımını için olan eşğın altında olması halinde herhangi bir ülke menşeli olabilirler.

¹³

Uluslararası Kuruluşlar, hükümetler arası anlaşmalarla kurulan uluslararası kamu sektörü kuruluşları, bu kuruluşlarca kurulmuş olan uzman ajanslar ve Komisyon kararıyla uluslararası kuruluşların bünyesine alınmış kar amacı gütmeyen kuruluşlardır.

Bu maddenin amaçlarına uygun olarak, "menşe" terimi (AET) 2913/92 sayılı Konsey Tüzüğü'nün 23. ve 24. maddelerinde tanımlanmaktadır.¹⁴

- (4) Bu madde kapsamındaki kurallar istihdam edilen veya başka şekilde uygun bir yüklenici veya uygun olduğu hallerde alt yüklenici tarafından sözleşmeye bağlanmış gerçek kişiler için geçerli değildir ve bu kişiler için milliyet kısıtlamaları oluşturmaz.
- (5) Yerel kapasiteleri, pazarları ve alımları desteklemek amacıyla, Mali Tüzük'ün tek ihale bazında ihale yapılmasını öngördüğü durumda, yerel veya bölgesel yüklenicilere öncelik verilir. Tüm diğer durumlarda, yerel ve bölgesel yüklenicilerin katılımı, Mali Tüzük'ün ilgili hükümlerine uygun olarak teşvik edilir.
- (6) Eylemin özel niteliğinin ve amaçlarının kısıtlamalar gerektirdiği ve 63. maddede atıfta bulunulduğu üzere, özellikle sınır ötesi işbirliği eylemlerinde ihale usullerine katılımın etkili uygulanması için gereken hallerde, bu maddede tanımlanan IPA fonunu kullanmak için uygunluk durumu başvuru sahiplerinin milliyeti, coğrafi konumu veya niteliği ile ilgili olarak Finansman Anlaşmalarında sınırlandırılabilir.
- (7) Ürünlere veya hizmetlere acilen ihtiyaç duyulması veya ilgili ülkelerin pazarlarında bulunmamaları halinde veya IPA fonunu kullanmak için uygun olma kurallarının uygulanmasının bir projenin, programın veya eylemin gerçekleştirilmesini imkânsız veya aşırı derecede zor kıldığı hallerde IPA fonunu kullanmak bakımından uygun olmayan ülkelere teklif verenler, başvuru sahipleri ve adaylar veya uygun olmayan menşeli mallar Komisyon tarafından uygun olarak kabul edilebilirler.
- (8) İhale üzerinde kalan gerçek ve tüzel kişiler çevre ile ilgili çok taraflı anlaşmalar dâhil çevre mevzuatının yanı sıra uluslararası kabul görmüş temel çalışma standartlarına uyar.¹⁵

Madde 20 Birlik programlarına ve ajanslarına katılım

Birlik programlarına ve ajanslarına katılım halinde uygulama IPA yararlanıcısı tarafından programa veya ajans bütçesine ödeme yapılmasını kapsar. İlgili ülke programı veya çok ülkeli program IPA II faydalanıcısının Birlik programlarına ve ajanslarına katılım maliyetine katkı sağlamayı öngörebilir.

Madde 21 IPA II yararlanıcısına bütçe desteği verilmesine ilişkin uygulama ilkeleri

- (1) Komisyon IPA II yararlanıcısına bütçe desteği vermeye karar verebilir. Bu destek doğrudan yönetim kapsamında uygulanır. Uygun olan şekilde, doğrudan yönetim, IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim veya IPA II yararlanıcısı haricindeki diğer birimler tarafından dolaylı yönetim altında bütçe desteği ile beraber tamamlayıcı destek sağlanabilir.
- (2) Bütçe desteği, IPA II yararlanıcısıyla mutabık kalınan ve Finansman Anlaşması'nda öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik yeterli ilerleme kaydedilmesi şartıyla yapılır.

¹⁴ İmtiyazsız menşei düzenleyen Birlik Gümrük Kodunu ve diğer Birlik mevzuatını tesis eden 12 Ekim 1992 tarihli ve (AET) 2913/92 sayılı Konsey Tüzüğü (ABRG L 302, 19 Ekim 1992, s. 1)

¹⁵ ILO temel çalışma standartları, örgütlenme özgürlüğü ve toplu sözleşme yapılması, zorla ve zorunlu çalışmanın ortadan kaldırılması, istihdam ve mesleğe ilişkin ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve çocuk işçiliğinin kaldırılmasına ilişkin sözleşmeler.

- (3) İstikrarlı makroekonomik çerçeve, sağlam kamu maliyesi yönetimi, şeffaflık ve bütçenin gözetimi ve ulusal/sektör politikaları ve reformlarının yanı sıra bütçe desteğinin risk değerlendirmesini, hazırlığını, uygulanmasını ve takibini kapsayan uygunluk kriterlerine ilişkin ayrıntılı hükümler Komisyon tarafından hazırlanan, IPA'nın bütçe desteği aracılığıyla uygulanmasının amaçları bakımından geçerli olan, ilgili belgelerde ve talimatlarda belirtilmektedir.

Madde 22 Eşleştirmeye ilgili uygulama kriterleri

- (1) Seçilen üye devlet idarelerinin istenilen kamu sektörü uzmanlığını sağlamayı kabul ettiği hallerde, eylemler eşleştirme aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Eşleştirme, ilgili üye devletin/devletlerin yaptığı harcamaların geri ödemesini kapsamak üzere hibe şeklinde tesis edilir ve özellikle IPA II yararlanıcısının idaresine tam zamanlı danışmanlık yapmak üzere görevlendirilen, bundan böyle burada daimi eşleştirme danışmanı (RTA) olarak anılacak olan bir katılım öncesi danışmanının uzun süreliğine görevlendirilmesini öngörebilir. IPA II yararlanıcısı, daimi eşleştirme danışmanı için yeterli ofis olanaklarını sağlar.

Eşleştirme hibesi, Mali Tüzük'ün hibelere ilişkin Birinci Kısım, Başlık VI'daki ilgili hükümlerine ve Mali Tüzük Uygulama Kurallarına uygun olarak tesis edilir.

- (2) Bütün eşleştirmelere uygulanan bir eşleştirme el kitabı Komisyon tarafından oluşturulmuş olup düzenli olarak güncellenmektedir.

BAŞLIK II ŞEFFAFLIK VE GÖRÜNÜRLÜK

Madde 23 Bilgilendirme, tanıtım ve şeffaflık

- (1) IPA II yararlanıcısı, yardımın hacmi ve tahsisine ilişkin bilgilerin halka açıklanması, verilerin uluslararası olarak karşılaştırılabilir olmasının ve kolaylıkla erişilebilir, paylaşılabilir ve yayımlanabilir olmasının sağlanması dâhil, yardımın verilmesinde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin artırılmasına yönelik taahhütte bulunur. IPA II yardımının uygulanmasında görev alanlar, bilgilendirme, tanıtım ve şeffaflık şartlarını yerine getirir ve eylemlerin AB nezdinde görünür olmasını sağlar.
- (2) IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim söz konusu ise, program otoriteleri IPA II yardımının alıcılara ilişkin bilgilerin aşağıdaki şekilde yayımlanmasından sorumludurlar:
- (a) Yayım, IPA II yararlanıcısının İnternet sitesinde bunun için ayrılmış ve kolayca erişilebilir bir yerde standart bir sunuma uygun olarak yapılır. Eğer internette bu şekilde yayımlanması mümkün değilse, bilgi, IPA II yararlanıcısının resmi gazetesi dâhil uygun başka bir vasıta ile yayımlanır.
- (b) Yayım, en geç fonların tahsis edildiği mali yılı izleyen yılın 30 Haziran tarihine kadar gerçekleşir.
- (c) IPA II yararlanıcısı bilginin yayımlanacağı İnternet adresini Komisyona iletir. Eğer bilgi uygun olan başka bir şekilde yayımlanırsa, IPA II yararlanıcısı Komisyona yayımlanma şekli ile ilgili tüm ayrıntıları iletir. Komisyonun İnternet sitesindeki ilgili bölümde bu ortama gönderme yapılır.
- (d) Program otoriteleri, alıcının yayımlanan alıcılar listesine dâhil edileceğini konusunda bilgilendirilmesini temin eder. Bu listede bulunan kişisel veriler

(AT) 45/2001 sayılı Tüzüğün gereklerine uygun olarak ve gizlilik ve güvenlikle ilgili şartlara gereken şekilde bağlı kalınarak işleme tabi tutulur.

IPA II yararlanıcısı alıcının adını ve yerini, verilen miktarı ve verilen sözleşmenin niteliği ve amacını yayımlar. Tüzel bir kişinin yeri adresidir. Gerçek bir kişinin yeri NUTS 2 düzeyindeki bir bölgedir.¹⁶

İkinci alt paragrafta değinilen bilgiler, yalnızca yarışmalar veya hibe verme usulleri veya kamu alım usulleri sonucunda verilmiş olan ödüller, hibeler ve sözleşmeler için yayımlanır. Mali Tüzük Uygulama Kurallarının 137. maddesinin 2. paragrafında değinilen eşliğin altında olan sözleşmeler için bilgi yayımlanmaz.

Gerçek kişilere değinen veriler söz konusu olduğunda, adlar, fonların verildiği mali yılın bitiminden iki yıl sonra "gerçek kişi" ile değiştirilir. Resmi unvanının bir veya birden fazla gerçek kişinin kimliğini belirttiği tüzel kişilere değinen kişisel veriler için de aynı usul geçerlidir.

Yayımlanması temel haklarının ihlal edilmesi veya ticari çıkarlarına zarar vermesi riskine yol açarsa gerçek kişilerin isimlerinin yayımlanmasından feragat edilir.

IPA II yararlanıcısı, gerçek kişiler hakkında yayımlanacak olan veriler listesinin yayımlanmasından feragat edilmesine ilişkin gerekçeli teklifini listeye ön onay vermesi gereken Komisyona sunar. Gerekirse, Komisyon NUTS 2 düzeyinde bir bölgeyle sınırlı olan gerçek kişinin yerini tamamlar.

Yüklenicilerin veya hibe yararlanıcılarının ticari çıkarlarına zarar verme riskine yol açarsa Sözleşmelerin yayımlanmasından feragat edilebilir. IPA II yararlanıcısı bu gerekçelerden oluşan listeyi yayımlanmadan feragat ön onay vermesi gereken Komisyona sunar.

- (3) IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim durumunda, sözleşme imzalandığında ilgili birimler, dış eylemlerin uygulanmasına ilişkin olarak Komisyon tarafından belirlenen ve yayımlanan ve sürecin başladığı dönemde yürürlükte olan usul ve standart belgelere uygun şekilde ihale kararına dair bir bildirim hazırlar ve Mali Tüzükte aksi öngörülmediği ve Sektörel Anlaşmalarda daha fazla detaylandırılmadığı sürece, yayımlanması için Komisyona gönderir. İhale kararına dair bildirim ayrıca IPA II yararlanıcısı tarafından da ilgili yayın organlarında yayımlanabilir.
- (4) Strateji belgeleri ve programların yanı sıra, bunların herhangi bir revizyonu, uygun olan yerlerde kamu belgeleri haline gelir ve halkın ve sivil toplumun erişimine sunulur.

Madde 24 Görünürlük ve iletişim

- (1) Komisyon ve IPA II yararlanıcısı hazırlanacak görünürlük ve iletişim faaliyetlerine dair tutarlı bir plan üzerinde mutabık kalarak Türkiye Cumhuriyeti'ndeki IPA II yardımı kapsamında bulunan programlar ve eylemler hakkında aktif olarak kamuoyuna bilgilendirme yaparlar. Bu tür faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin usuller Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında belirtilir.

¹⁶ NUTS, istatistiki bölge birimleri sınıflandırması anlamına gelir ve NUTS 2 düzeyi, nüfusunun ortalama büyüklüğü 800.000 ve 3 milyon arasında olan idari birimler sınıflandırmasıdır.

- (2) Dolaylı yönetim durumunda, 1. paragrafta değinilen faaliyetlerin uygulanması IPA II yararlanıcısının yardımıyla Komisyonun sorumluluğundadır.
- (3) IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim durumunda ve 63. maddenin 2. paragrafının (b) ve (d) bentlerinde değinildiği şekilde sınır ötesi işbirliği programları söz konusu olduğunda, 1. paragraf kapsamında söz edilen faaliyetlerin uygulanması IPA II yararlanıcısının/yararlanıcılarının program otoritesinin sorumluluğundadır.
- (4) Görünürlük ve iletişim faaliyetleri belirli bir eylemin mutabık kalınan program hedeflerine ve katılım sürecine nasıl katkıda bulunduğunu gösterir ve bu eylemler, finansman sağlanan eylemler ve güdülen hedeflerle ilgili genel kamuoyu bilincini ve desteğini güçlendirmeyi amaçlar. Görünürlük ve iletişim faaliyetleri, ilgili hedef kitlelere Birlik program ve eylemlerinin sağladığı katma değeri ve etkisini vurgulamayı amaçlar. Görünürlük faaliyetleri de fonların kullanımına ilişkin şeffaflık ve hesap verebilirliği teşvik eder.
- (5) IPA II yararlanıcısı IPA izleme komitesi ve sektörel izleme komitelerine görünürlük ve iletişim faaliyetleri hakkında rapor verir.

BAŞLIK III VERİLERİN KORUNMASI VE GİZLİLİK

Madde 25 Verilerin korunması

- (1) IPA II yararlanıcısı, kişisel verilerin makul şekilde korunmasını temin eder. Kişisel veri bir gerçek kişiyle ilgili herhangi bir bilgi anlamına gelir. Toplama, kaydetme, düzenleme, saklama, uyarılma veya değiştirme, geri alma, danışma, kullanım, ifşa, silme veya imha gibi, kişisel verilerle ilgili yapılan herhangi bir işlem IPA II yararlanıcısının kurallarına ve usullerine dayalı olarak sadece IPA II yardımının uygulanması için gerekli olduğu takdirde yapılır.
- (2) Özellikle, IPA II yararlanıcısı, aşağıdaki amaçlarla böyle bir işlemin içerdiği risklere ve ilgili gerçek kişiye ait bilgilerin niteliğine göre uygun teknik ve kurumsal güvenlik tedbirlerini alır:
 - (a) Yetkisiz kişilerin, bu işlemleri gerçekleştiren bilgisayar sistemlerine erişimini ve özellikle saklama aracının yetkisiz şekilde okunmasını, kopyalanmasını, değiştirilmesini veya çıkartılmasını; yetkisiz şekilde veri girişinin yanı sıra saklanan bilgilerin yetkisiz şekilde açıklanmasını, değiştirilmesini ya da silinmesini önlemek,
 - (b) Bu tür işlemler gerçekleştiren bilişim sistemi yetkili kullanıcılarının sadece erişim hakkı oldukları bilgilere ulaşmasını temin etmek,
 - (c) Yukarıdaki gereklilikleri karşılayacak şekilde örgüt yapısını tasarlamak.

Madde 26 Gizlilik

- (1) IPA II Yararlanıcısı, Mali Tüzük'ün 58 (I)(c) maddesinin (ii) ila (iii). bentlerinde değinilen, Komisyonun bütçe uygulama görevlerini verdiği bir birime ait belgelerin, sadece bu görevler yerine getirilirken izlenmesi amacıyla söz konusu birim tarafından Komisyona gönderilebileceğini kabul eder. Komisyon, Çerçeve Anlaşma'nın hükümleri doğrultusunda IPA II yararlanıcısı ve birim arasında mutabık kalınan gizlilik düzenlemelerine bağlı kalır.

- (2) 50. madde saklı kalmak kaydıyla, IPA II yararlanıcısı ve Komisyon, gizli olarak sınıflanmış olan, doğrudan IPA II yardımının uygulanması ile ilgili herhangi bir belge, bilgi veya diğer malzemenin gizliliğini korur.
- (3) Taraflar, kamuoyuna böyle bir bilgiyi açıklamadan önce birbirlerinin yazılı ön onayını alırlar.
- (4) Taraflar, yürütme süresinin bitiminden beş yıl sonraya kadar gizlilik şartına bağlı kalırlar.

BAŞLIK IV HİZMET SAĞLANMASI VE VERGİLENDİRME

Madde 27 Programların uygulanması ve sözleşmelerin gerçekleştirilmesi için hizmet sağlanması

- (1) IPA II kapsamındaki programların etkin bir şekilde uygulanmasını temin etmek amacıyla IPA II yararlanıcısı aşağıdakileri sağlamak için gerekli tüm tedbirleri alır:
 - (a) hizmet, mal alımı ve yapım işi ihale usullerinin yanı sıra hibeler ve eşleştirmelerde 19. madde uyarınca ihalelere katılmaya uygun gerçek ya da tüzel kişilerin, sözleşmenin öneminin ve süresinin gerektirdiği şekilde geçici yerleşme ve ikamet hakkının olmasını sağlar; Bu hak ancak usul başlatıldıktan sonra kazanılır ve ihale tekliflerinin/başvurularının/önerilerin tanzim edilmesi ile ilgili çalışmaların ve diğer hazırlık tedbirlerin yürütülmesi için ihtiyaç duyulan, daimi eşleştirme danışmanları dâhil yönetici ve teknik personel bu haktan yararlanır; Bu hak, ihale kararından bir ay sonra sona erer;
 - (b) Komisyon tarafından kabul edilmiş ve temel oluşturan bir program belgesinde öngörülmediği sürece, teklif verenlerin ve başvuru sahiplerinin, ihaleye teklif verenler veya başvuru sahipleri arasında eşit muameleyi ihlal eden ek yasal, idari ya da gümrüklerle ilgili şartlar gibi herhangi bir engelle karşılaşmadan tekliflerini/başvurularını/önerilerini sunabilmesini sağlar;
 - (c) IPA II yardımının uygulamasında yer alan personele ve birinci derece ailesine tanınan fayda, ayrıcalık ve istisnaların, yardım ve teknik işbirliğine ilişkin diğer ikili veya çok taraflı anlaşma veya düzenlemeler uyarınca Türkiye Cumhuriyeti'nde istihdam edilen uluslararası veya yabancı ülke vatandaşı tanınanlardan daha az avantajlı olmamasını sağlar;
 - (d) IPA II yardımının uygulamasında yer alan personel ve birinci derece ailesinin, söz konusu sözleşmenin niteliği gereği, Türkiye Cumhuriyeti'ne giriş yapmalarına, Türkiye Cumhuriyeti'nde ikamet etmelerine, çalışmalarına ve Türkiye Cumhuriyeti'nden ayrılmalarına izin verilmesini sağlar;
 - (e) IPA II yararlanıcısının mevcut kanun, kural ve tüzüklerine tabi olmak üzere, temel sözleşmenin uygulanması için gereken malların, özellikle profesyonel teçhizatın ithal edilmesi için gerekli bütün izinlerin verilmesini sağlar;
 - (f) IPA II kapsamında yapılan ithalatların tüm harçlardan muaf olmasını sağlar;
 - (g) Temel sözleşme tamamen gerçekleştirildiğinde yukarıdaki malların yeniden ihracı için gerekli tüm izinlerin verilmesini sağlar;
 - (h) Temel sözleşmenin uygulanması için gerekli döviz ithalatı ve edinimi için izinlerin verilmesini ve ulusal döviz kontrolü tüzüklerinin milliyetlere veya

kuruluş yerlerine bakılmaksızın ayrımcılık yapmayacak şekilde yüklenicilere uygulanmasını sağlar;

- (i) Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte olan döviz kontrol tüzüklerine uygun olarak, IPA II kapsamında finansmanı sağlanan eyleme ilişkin alınan fonların ülkesine iadesi için gerekli tüm izinlerin verilmesini sağlar;
 - (j) IPA II kapsamında finansmanı sağlanan sözleşmelerin yürütülmesi için gerekli olan işlemlerin, Türkiye Cumhuriyeti'nde faaliyet gösteren bankalar veya finans kuruluşları aracılığıyla, mallar ve/veya hizmetler için yapılan ödemenin yurt dışındaki yüklenicilerine transferini gerektiren usullerden muaf olmasını sağlar.
- (2) IPA II yararlanıcısı ilgili tüm yetkililerin tam işbirliği yapmalarını sağlar. IPA II yararlanıcısı ayrıca, programa dâhil olan ya da programın uygulanması veya sözleşmenin gerçekleştirilmesi için gerekli olan kamuya ait şirketlere ya da diğer kamu kurumlarına erişimi sağlar.
- (3) İşbu Çerçeve Anlaşma'nın yürürlüğe girmesinden sonra IPA II yararlanıcısı, bu maddede yer alan usullere ilişkin şartların yerine getirilmesini sağlamak için gerekli mevzuat ve/veya kanunları kabul eder veya var olanlarda değişiklik yapar; ayrıca söz konusu usullerin de olabildiğince basit, makul ve hızlı bir şekilde uygulanabilir olmasını sağlar.

Madde 28 Vergiler, gümrük vergileri ve diğer mali harçlara ilişkin kurallar

- (1) Bir Sektörel Anlaşmada ya da Finansman Anlaşmasında aksi belirtilmemek kaydıyla vergiler, gümrük vergileri ve ithalat vergileri ve resimleri ve/veya eş etkiye sahip harçlar IPA II kapsamında finanse edilmez. Yukarıda bahsedilen kural kapsamında belirtilen vergi muafiyetleri, IPA II yararlanıcısı ve IPA II yardımının gerçek ve/veya tüzel alıcıları tarafından sağlanan eş-finansmanı da kapsar.
- (2) Aşağıda verilen hükümler uygulanır:
 - (a) Birlik yüklenicileri tarafından yapılan tüm ithalatların, gümrük vergilerine, ithalat vergilerine, Katma Değer Vergisine (KDV), özel tüketim vergileri ve diğer özel tüketim vergilerine ya da eş etkiye sahip diğer benzer vergi, gümrük vergisi veya harçlara tabi olmaksızın, Türkiye Cumhuriyeti'ne girmesine izin verilir. Bu muafiyet, sadece Birlik sözleşmesi kapsamında Birlik yüklenicileri tarafından tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlere ilişkin olarak yapılan ithalatlara uygulanır. Türkiye Cumhuriyeti, sözleşmenin hükümleri uyarınca, Birlik yüklenicilerine teslim edilmek üzere ve sözleşmenin normal uygulanması bakımından hemen kullanılmasını sağlamak için söz konusu ithalatın, yukarıda belirtilen vergi, gümrük vergisi veya harçlar ile ilgili herhangi bir uyuşmazlık veya gecikme olmaksızın giriş noktasından serbest bırakılmasını sağlar.
 - (b) Birlik yüklenicileri, Birlik sözleşmesi kapsamında verilen herhangi bir hizmet ve/veya tedarik edilen mal ve/veya yapılan iş için KDV'den muafırlar. Ayrıca, Birlik yüklenicisi tarafından temin edilen mallar veya verilen hizmetler veya yapılan işler, Birlik sözleşmesi kapsamındaki hedefler ve faaliyetlerle ilişkili oldukları derecede KDV'den muafırlar.

- (c) (b) paragrafında öngörülen muafiyet ilke olarak ön muafiyet yolu ile yürürlüğe konur. Bunun teknik anlamda ve/veya uygulamada mümkün olmadığı hallerde, söz konusu muafiyet iade/mahsup olarak yürürlüğe konur.

Ön muafiyetin uygulandığı durumlarda, bir Birlik yüklenicisi veya Birlik yüklenicisine mal tedarik eden ve/veya hizmet veren veya iş yapan bir yüklenici KDV'siz fatura keser. Bunun için IPA II yararlanıcısı, KDV'den ön muafiyet için etkin mekanizma ve usullerin önceden oluşturulmuş olmasını sağlar.

Fonun iadesi usulünün uygulanması durumunda, Birlik yüklenicileri ve Birlik yüklenicisinin yüklenicileri, KDV iadesi için Türkiye Cumhuriyeti mevzuatı kapsamında istenen gerekli belgelerle birlikte vergi idaresine yazılı talepte bulunmaları halinde, vergi idaresinden doğrudan KDV iadesi alabilirler.

Birlik yüklenicisi ve Birlik yüklenicisinin yüklenicileri bu Anlaşma'da öngörüldüğü şekilde KDV'den muaf olan IPA II yardımı kapsamında tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlerle ilgili olarak ödenen KDV'yi, IPA II haricinde olan, herhangi bir işlemleri için tahsil edilen KDV'den mahsup etme veya indirme hakkına sahiptir.

Gerekli belgelerin sunulmasını takiben, vergi idaresi, vergi iadesi, muafiyet ve mahsup işlemini en fazla 30 takvim günü içerisinde asgari ve makul idari ücretler haricinde maliyet çıkarmadan tamamlar.

- (d) Birlik sözleşmelerinden doğan kâr veya gelir ulusal/yerel vergi sistemine göre Türkiye Cumhuriyeti'nde vergiye tabidir. Ancak Avrupa Birliği üye devletlerinde veya IPA II yararlanıcısı haricinde IPA II kapsamında uygun olan diğer ülkelerde ikamet eden veya iş kurmuş olan, Birlik sözleşmelerini yürüten, yabancı çalışanlar ve daimi eşleştirme danışmanları da dâhil olmak üzere, gerçek ve tüzel kişiler, geçerli çifte vergilendirme anlaşmalarının hükümlerine göre, söz konusu şekilde elde ettikleri gelirin Türkiye Cumhuriyeti'nde isnat edilebileceği bir ikametgâh veya daimi işletme sahibi oldukları durumlar istisna olmak üzere, stopaj ve geçici veya sürekli vergiler dâhil Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kazanç veya gelir vergisinden muaftırlar.

Bir hibe yararlanıcısının alacağı bir Birlik hibesi bu yararlanıcının karı veya geliri olarak değerlendirilmez. Hibe sözleşmesinden elde edilen bir kâr söz konusu ise, Komisyon temel sözleşme koşulları uyarınca kârın belli bir yüzdesini geri alabilir. Kârın geri kalan miktarı ulusal/yerel vergilendirme sistemine göre vergiye tabi olabilir. İşbu paragraf bağlamında "kâr", bir bakiye için ödeme talebi yapıldığında Sözleşme Makamı tarafından onaylanan uygun maliyetler üzerinden alınan miktardır;

- (e) Birlik yüklenicilerinin harcamaları, Birlik sözleşmesi kapsamında Birlik yüklenicisi tarafından tedarik edilen mallar ve/veya verilen hizmetler ve/veya yapılan işlere ilişkin ise, özel tüketim vergileri veya tüketim vergilerinden veya eş etkiye sahip diğer vergi ve harçlardan muaftırlar;

- (f) IPA II kapsamındaki eylemlerden ve/veya sözleşmelerden ve/veya faaliyetlerden faydalananlar, IPA II kapsamında ne şekilde olduğuna bakılmaksızın kendilerine transfer edilen mal ve/veya hak ve/veya yapılmış tesisler ve/veya fonlar ile ilgili olarak doğan 'Veraset ve İntikal Vergisi'nden veya eş etkiye sahip diğer vergi veya harçlardan muaftır.
- (g) Hizmet ve/veya yapım işi ve/veya hibe sözleşmeleri ve/veya eşleştirme anlaşmalarında veya sözleşmelerinde belirtilen görevleri yerine getiren, yerel olarak istihdam edilenler dışında kalan gerçek kişilerin (ve onların birinci derece ailesinin) kişisel kullanımı için ithal edilen şahsi eşyalar ve ev eşyaları, sözleşmenin sona ermesinin ardından Türkiye Cumhuriyeti'nde yürürlükte bulunan mevzuata uygun olarak yeniden ihraç edilmeleri ya da ülke içinde elden çıkarılmaları halinde, gümrük vergileri, ithalat vergileri, vergiler, harçlar ve/veya eş etkiye sahip diğer vergilerden ve/veya caydırıcı aşırı teminat gerekliliğinden muaftır;
- (h) Birlik sözleşmeleri, Birlik yüklenicilerince ve bir konsorsiyumun ortakları veya ortak teşebbüsler veya eş-yararlanıcılar tarafından (Mali Tüzüğü'nün 122. maddesi kapsamında tanımlandığı üzere) hibelerde imzalanan sözleşmeler Türkiye Cumhuriyeti'nde damga vergisine veya tescil harcına veya eş etkiye sahip başka bir harca tabi değildir. Bu muafiyet, hibe yararlanıcıları (ortakları, iştirakleri ve/veya alt hibe yararlanıcıları dâhil) ve yüklenicileri (personeli ve sözleşmeli uzmanları dâhil) arasında yapılan sözleşmeler ile böylesi ödemeler doğrudan Birlik sözleşmeleri ile ilgili ise hizmet sözleşmeleri ve iş sözleşmeleri kapsamında sırasıyla arazi ve geçici harcamalar için yapılan sözleşmeler dâhil olmak üzere, Birlik sözleşmeleri kapsamındaki işlemler (hakların devri dâhil) ve Birlik yüklenicilerine yapılan ilgili ödeme emirleri için de geçerlidir;
- (i) Bu Anlaşma'nın amaçları bakımından, "*Birlik yüklenicisi*" terimi, Birlik sözleşmesi kapsamında hizmet veren ve/veya mal tedarik eden ve/veya iş yapan ve/veya bir işi yöneten gerçek ve tüzel kişiler olarak anlaşılır. "*Birlik yüklenicisi*" terimi ayrıca, hibe yararlanıcıları (ortaklar, Birlik sözleşmesinde belirtilen iştirakler ve alt hibe yararlanıcıları ve eşleştirme yüklenicileri dâhil) konsorsiyum veya ortak girişim ortaklarını, eşleştirme kapsamında yüklenici ve daimi eşleştirme danışmanlarının (RTA) yanı sıra Teknik yardım ve Bilgi değişimi aracı (TAIEX) kapsamındaki yüklenicileri işaret eder.
- (j) "*Birlik Sözleşmesi*" terimi, alt hibe sözleşmeleri ve IPA II faaliyetlerini finanse etmekte kullanılan dolaylı yönetim kapsamında görev dağılımı anlaşmaları dâhil olmak üzere ve IPA II yararlanıcısı veya IPA II yardımının gerçek ve tüzel kişileri tarafından eş finansmanı da içerecek şekilde Avrupa Komisyonu veya IPA II yararlanıcısı veya Birlik sözleşmeleri ile ilgili hibe yararlanıcısı tarafından imzalanan herhangi bir sözleşme veya hibe sözleşmesi anlamına gelir. "*Birlik sözleşmesi*" terimi aynı zamanda TAIEX kapsamındaki yardım ve

Birlik programları kapsamında alınan hibeler ve bu hibelerin eş finansmanını da içerecek şekilde Birlik programlarına katılımın hükümlerini kapsar.

(k) Birlik sözleşmelerini uygulayan Birlik yüklenicileri aşağıdaki vergi ve harçlardan muaftır:

(i) özel iletişim vergisi;

(ii) motorlu taşıt vergisi;

(iii) Aşağıdakiler kapsamında uygulanan özel harçlar:

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu (özellikle Ek Madde 1-İnşaat harcı, 79-Kayıt ve Suret Harcı, 80- İmar ile ilgili Harçlar)

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu;

(3) Gerektiğinde, IPA II yararlanıcısı, Anlaşma'nın yürürlüğe girmesini takiben derhal, bu Anlaşma'daki vergi hükümlerini uygulamak için gerekli ikincil mevzuatı ve/veya kanunları benimser veya bunlar üzerinde gerekli değişiklikleri yapar.

(4) Bu madde kapsamında belirtilen kurallar ve usuller; yürürlükteki benzer vergi, harç veya eş etkiye sahip resimlere de uygulanır. Söz konusu vergi, harç veya eş etkiye sahip resimler; mevcut olanlara ek olarak veya onların yerine bu Anlaşma'nın imza tarihinden sonra yürürlüğe konabilir.

(5) Bu maddede yer alan hükümler ile IPA II yararlanıcısının ulusal mevzuatı arasında uyumsuzluk halinde, bu Anlaşma'nın hükümleri geçerlidir. Birliğe katılım olması durumunda, IPA II yararlanıcısı, 27 ve 28. maddelerde yer alan hükümleri, bahsi geçen hükümlerin ilgili Birlik müktesebatı kapsamında üstlenilen yükümlülükler ile uyumadığı durumlar haricinde, uygulamaya devam eder.

BÖLÜM V IPA II YARDIMININ MALİ YÖNETİMİNE İLİŞKİN KURALLAR

BAŞLIKI GENEL HÜKÜMLER

Madde 29 Harcamanın uygunluğu

(1) IPA II Tüzüğü kapsamında finansmanı sağlanan harcamalar, Birlik bütçesi kapsamındaki diğer herhangi bir finansmana tabi değildir.

(2) İlgili Finansman Anlaşması sözleşmeleri ve ekleri imzalanmadan önce alıcılar tarafından yapılan harcamalar ve IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan ödemeler IPA II Tüzüğü kapsamında finansmana uygun görülmez.

(3) Aşağıdaki harcamalar IPA II Tüzüğü kapsamında finansman için uygun değildir:

(a) finansman kararında, eylemin niteliği gereği meşru görülen durumlar haricinde, arazi ve mevcut binaların satın alınması;

(b) Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında öngörülebilecek diğer harcamalar.

- (4) Harcamaların uygunluğunun belirlenmesine ilişkin son tarih Finansman Anlaşmalarında öngörülür.

Madde 30 Yardım oranları ve Birlik katkısının oranı

- (1) IPA II yardımı IPA II Tüzüğü'nün 1. maddesinde de değinildiği üzere IPA II yararlanıcısının reform çalışmalarının uygulamaya koyulmasını destekler. Belirli programlar ve bağımsız eylemler hem IPA II yararlanıcısının hem de Birliğin mali katkılarına gerektirebilir.
- (2) Hem IPA II yararlanıcısının hem de Birliğin mali katkılarının gerekli olduğu hallerde Birliğin katkısı Sektörel Anlaşmalar veya Finansman Anlaşmalarında tanımlandığı şekilde uygun harcamalara istinaden hesaplanır.

BAŞLIK II IPA II YARARLANICISI TARAFINDAN DOLAYLI YÖNETİME İLİŞKİN KURALLAR

Madde 31 Dolaylı yönetim altında harcamaların uygunluğu

Tarım ve kırsal kalkınma politika alanındaki kırsal kalkınma programları kapsamında aşağıdaki özel hükümler uygulanır:

- (a) Kırsal kalkınma programlarının hazırlanmasını ve yönetim ve kontrol sistemlerinin oluşturulmasını desteklemek amacıyla yapılan teknik yardımla ilgili harcamalar 1 Ocak 2014 tarihinden önce olmamak üzere, kırsal kalkınma programının onaylanmasına ilişkin Komisyon kararının kabul tarihinden önce uygun hale gelebilir;
- (b) Kırsal kalkınma programları kapsamındaki yatırım projeleri, program otoritesi tarafından yapılan son ödemeden itibaren beş yıl içerisinde ciddi değişikliklere uğramamaları şartıyla Birliğin finansmanı için uygun olmaya devam eder;
- (c) Standart birim maliyetler, toplam 100.000 avroluk kamu katkısını geçmeyen tutarlar ve tanımlanmış bir veya birden fazla maliyet kategorisine bir yüzdenin uygulanması sonucu tespit edilen sabit oranlı finansmanlar söz konusu olduğunda, Birlik sadece programlarda her tedbir için ön görülen ve başvuru çağrısından önce ilgili IPARD Ajansı tarafından belirtilen tutarları karşılamaktadır.

Madde 32 Denetim İzi

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) yeterince detaylandırılmış bir denetim izi sağlamak için ilgili bütün bilgilerin hazır bulunmasını temin eder. Bu bilgiler, ödeme taleplerinin onaylanması, bu tür taleplerin muhasebesinin tutulması ve ödenmesi, avanslar, teminatlar ve borçlarla ilgili işlemlere ilişkin belgeye dayalı kanıtları içerir.

Madde 33 Birlik katkısının ödenmesi

- (1) Birlik katkısının ödemesi mevcut fonlarla sınırlı olacak şekilde yapılır.
- (2) Ödemeler; avans ödemesi, ara ödemeler ve nihai bakiyenin ödenmesi şeklinde yapılır. Gerek Birlik gerekse IPA II yararlanıcısının birlikte katkıda bulunmasını gerektiren spesifik programlar ve bağımsız eylemler söz konusu olduğunda, Birliğin katkısından

ilgili eylemlerin finansmanı için yapılacak ödemeler, finansman kararında belirlenen Birlik katkısının azami miktarına tabi olmak kaydıyla, finansman kararında belirlenen ortak finansman oranının, işbu Anlaşma Ek A'nın 2. maddesinin 3. paragrafının (a) bendi uyarınca onaylanmış uygun harcamaya uygulanması suretiyle hesaplanır.

- (3) IPA II yararlanıcısı her yılın 15 Ocak ve 15 Temmuz tarihine kadar, bütün IPA II politika alanları ve programlarıyla ilgili olarak ilgili mali yıl ve takip eden yıl için olası ödeme taleplerine dair tahminlerini Komisyona gönderir. Komisyon uygun görülen hallerde tahminin güncellenmesini isteyebilir.
- (4) Komisyonun Ulusal Fona yapacağı ödeme 34., 35. veya 37. maddenin şartları yerine getirilmesini takip eden 90 içinde yapılır. Ödeme taleplerine ilişkin verilen bu süre, 51. maddenin 2. paragrafı ve bu Anlaşma'nın Ek H'si uyarınca usulsüzlüklerin rapor edilmesine ilişkin bilgiler dâhil olmak üzere, harcama beyannamesine ilişkin unsurları netleştirmek amacıyla gereken tüm temel belgelerin istenmesi için Komisyon tarafından kesintiye uğratılabilir.
- (5) IPA II yararlanıcısı tarafından sunulan programlarda, harcama beyannamelerinde, ödeme taleplerinde ve uygulama raporlarında bahsedilen harcamalarda belirtilen tutarlar avro cinsindedir. IPA II yararlanıcısı, Komisyon ile IPA II yararlanıcısı arasındaki para akışı için, Avro ile ulusal para birimi arasındaki çevrim işlemi için kaydedilen oranın, ödenen harcamanın Ulusal Fonun veya ilgili Finansman Anlaşması'nda belirtilen ilgili program otoritesi hesaplarına kaydedildiği ayda Komisyon tarafından belirlenmiş olan aylık avro muhasebe oranı olmasını temin eder.
- (6) Komisyon tarafından Ulusal Fona yapılan ödemeler, 34, 35 ve 37. maddede ve Sektörel Anlaşmalar veya Finansman Anlaşmalarında öngörülen hükümlere uygun şekilde bütçe tahsisatlarının uygunluğuna tabi olarak avro olarak avro hesabına yapılır. Her program için avro hesabı açılır ve bu hesap sadece bu programa ait olan işlemler için kullanılır.
- (7) IPA II yararlanıcısı alıcıların kamu katkısının toplam tutarının tamamını zamanında almasını temin eder. Alıcıların alacağı tutarları azaltacak özel bir harç veya eş etkiye sahip başka bir harç uygulanmaz ve kamu katkısı ve bu şekilde finanse edilen varlıklar herhangi bir idari veya adli el koyma, haciz veya benzeri kesinti işlemine tabi olmaz.
- (8) 6. paragrafta belirtilen avro hesabı bakiyesinin, Komisyondan ödeme alınmasını bekleyen alıcıların ödeme taleplerini karşılamak için yeterli olmadığı hallerde IPA II yararlanıcısı Birlik katkısının ön finansmanı için ulusal fonları kullanır. Bu durumlarda ulusal fonlar Birlik fonları gibi işlem görür ve eğer varsa ulusal katkının tamamının ödemesinin ve ulusal fonlardan avans ödemesi yapılan Birlik katkısının Ulusal Fonun hesaplarına kaydedildiği anda 6. paragraf uygulanır.
- (9) IPA II yardımı, Mali Tüzükte öngörülen uygunluk kuralları, Mali Tüzük Uygulama Kuralları, Ortak Uygulama Tüzüğü, IPA II Uygulama Tüzüğü ve 29, 30 ve 31. maddeler uyarınca ve uygun olduğu hallerde Sektörel ve Finansman Anlaşmalarında belirtildiği üzere sadece IPA II yararlanıcısının yaptığı ve karşıladığı harcamaları kapsayabilir.
- (10) Komisyon ve 10. maddede değinilen yapılar ve otoriteler arasındaki mali işlemlere ilişkin bilgi değişimi uygun hallerde, Komisyon ve IPA II yararlanıcısı arasında mutabık kalınan usuller doğrultusunda elektronik ortamda gerçekleştirilir.

Madde 34 Avans ödemesi (Ön finansman)

- (1) Avans ödemesi talebi için asgari şartlar aşağıdaki gibidir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ilgili avro hesabının açıldığını Komisyona bildirmiştir;
 - (b) İlgili Finansman Anlaşması yapılmıştır ve yürürlüktedir.
- (2) Yıllık ve çok yıllık programlar için avans ödemelerinin hesaplanmasına ilişkin ayrıntılı hükümler Sektörel Anlaşma ve/veya Finansman Anlaşması'nda belirlenir.
- (3) Toplam avans ödemesi miktarı, Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşması'nda aksi belirtilmediği sürece en geç program kapandığında tahsil edilir.

Madde 35 Ara ödemeler

- (1) Ara ödeme için asgari şartlar aşağıdaki gibidir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi Komisyona ortaya çıkan ve yapılan harcamaların ayrıntılarını veren ve ilgili olduğu hallerde, avans ödemesi ile ilgili bilgileri haiz harcama beyannamelerini içeren bir ödeme talebi göndermiştir. Ödeme talebi ayrıca Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşması'nda ayrıntıları verildiği şekilde uygulamaya dair ilgili bilgileri de içerir;
 - (b) Finansman kararında ön görüldüğü şekilde Birlik katkısının tavan değerlerine sadık kalınmıştır.
 - (c) Ulusal IPA Koordinatörü, en sonuncusu da dâhil 59. maddenin 1. paragrafı uyarınca yıllık uygulama raporunu Komisyona göndermiştir.
 - (d) Denetim otoritesi Ek A'nın 5. maddesinin 3. paragrafının (b) bendine göre en son yıllık denetim görüşünü ve yıllık denetim faaliyet raporunu göndermiştir.
 - (e) İlgili Finansman Anlaşması yürürlüktedir.
 - (f) Komisyonun istediği her tür bilgi sağlanmıştır.

Yıllık denetim görüşü ve hesaplar kararının incelenmesi ve kabulü saklı kalmak kaydıyla, geçerli kurallara uyulmadığı veya fonların usulüne uygun şekilde kullanılmadığı anlaşılırsa Mali Tüzük'ün 60. maddesinin 4. paragrafı ile 39. ve 40. maddelerde ön görülen usule göre ödemeler askıya alınabilir veya kesilebilir.

Madde 36 Hesap usullerinin incelenmesi ve kabulü

- (1) Hesap usullerinin incelenmesinin ve kabulünün amacı, dolaylı yönetim kapsamında IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan ve ödenen ve Birlik bütçesinden karşılanabilecek olan harcamaların geçerli Birlik kurallarına uygun olduğunu ve hesapların eksiksiz, hatasız ve doğru olduğunu temin etmektir.
- (2) Hesap usullerinin incelenmesi ve kabulüne şunlar dâhildir:
 - (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından sunulan harcama beyannamesinin analizi;
 - (b) Uygulamaya ilişkin nihai raporun 59. maddenin 4. paragrafına uygun olarak yapılan analizi;

- (c) Uygun olduğu durumda denetim faaliyeti raporuyla desteklenen tasdikli harcama beyannamesine ilişkin denetim otoritesi tarafından gönderilen görüşün analizi;
 - (d) Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşması'nda değinildiği şekilde ilgili belgelerin analizi, hiç bir sınırlamaya veya kısıtlamaya tabi olmamak şartıyla alıcılarla yapılan kontroller dâhil mali tablolar veya beyanlar ve temel işlemlerle ilgili Komisyon tarafından yapılan yerinde kontroller;
 - (e) Gerekli olduğu durumlarda çelişkili bir usulü takiben ve IPA II yararlanıcısına bildirimde bulunulduktan sonra Birlik bütçesine kabulü onaylanan harcamanın miktarının Komisyon tarafından belirlenmesi;
 - (f) Bildirilen harcamalar ile Birlik bütçesine kabulü onaylanan harcamalar arasındaki gidermek üzere gereken mali düzeltmenin hesaplanması;
 - (g) Birliğin bütçesine kabul edilen harcama ile IPA II yararlanıcısına hâlihazırda ödemesi yapılmış olan tutarlar arasındaki farklardan kaynaklanan bakiyenin Komisyon tarafından geri alınması veya geri ödenmesi.
- (3) 2. paragrafta belirtilen hesap inceleme ve kabul usulleri, programın uygulandığı sürede veya sonrasında yapılan denetimler veya teftişlere dayalı olarak uygun olmayan harcamaların sonraki bir safhada Komisyon tarafından geri alınma olasılığına halel getirmez.

Madde 37 Nihai bakiyenin ödenmesi

- (1) Nihai bakiyenin ödenmesi için asgari şartlar aşağıdaki gibidir:
- (a) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi eğer uygunsuz son ödeme talebini ve son harcama beyannamesini Komisyona göndermiştir;
 - (b) Ulusal IPA Koordinatörü 59. maddenin 4. paragrafı uyarınca nihai uygulama raporunu Komisyona göndermiştir;
 - (c) Denetim otoritesi işbu Anlaşma Ek A'nın 5. maddesinin 3. paragrafının (b) bendinin (iii) alt bendi uyarınca, uygun olan hallerde nihai denetim faaliyet raporu ile desteklenen, harcama beyannamesine ilişkin görüşünü göndermiştir;
 - (d) İlgili Finansman Anlaşması yürürlüktedir;
 - (e) Komisyon 36. maddede öngörüldüğü şekilde hesap usullerinin incelemesini ve kabulünü tamamlamıştır.
- (2) Nihai ödeme için talep yapılmadığı durumda Ulusal Yetkilendirme Görevlisi Komisyona nihai mali beyannameyi vermek zorundadır.

Madde 38 Bölünmüş taahhütleri olan çok yıllık programlar varlığında, kullanılmamış fonlara ilişkin taahhüdün kaldırılması

- (1) Komisyon, bütçe taahhüdünün gerçekleştiği yılı takip eden beşinci yılın 31 Aralık tarihi itibariyle avans ödemesi veya ara ödemeler amacıyla kullanılmamış olan veya Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin hakkında harcama beyannamesi veya ödeme talebi sunmadığı bir programa ait bütçe taahhüdünün bu kapsama giren kısmını otomatik olarak kaldırır. Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşması'nda daha erken bir son tarih belirlenebilir.

- (2) Komisyon 1. paragraf kapsamında taahhüdün kaldırılması riskinin olduğu tüm durumlarda uygun olan bir süre öncesinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisini bilgilendirir.

Madde39 Ödemelerin durdurulması

- (1) 33. maddenin 4. paragrafında belirtildiği şekilde ödemelerle ilgili süre sınırlamasına/sınırlamalarına bakılmaksızın aşağıdaki hallerde Komisyon daha fazla kontrol yapmak amacıyla IPA II yararlanıcısına yapacağı ödemeleri tamamen veya kısmen kesebilir:
 - (a) iç kontrol sisteminin işleyişinde önemli bir eksiklik olduğuna veya ilgili kuruluş tarafından onaylanan harcamanın ciddi bir usulsüzlükle bağlantılı olduğuna ve düzeltilmediğine delalet eden güvenilir bilginin Komisyonun dikkatine sunulmuş olması;
 - (b) ödeme kesintisinin Birliğin mali çıkarlarına yönelik ciddi zararının önüne geçmek için gerekli olması.
- (2) Komisyon kesintiyi 1. paragrafta değinilen unsurlardan etkilenen ödeme talebinin içerdiği harcama kısmıyla sınırlayabilir. Komisyon kesintinin sebebini derhal IPA II yararlanıcısına bildirir ve ondan bu duruma ilişkin görüş ve gerekiyorsa durumu düzeltilmesini ister. Gerekli tedbirler alınır alınmaz Komisyon kesinti işlemini sonlandırır.

Madde 40 Ödemelerin askıya alınması

- (1) Özellikle ilgili birimin iç kontrol sistemlerinin güvenilirliğini ve temel işlemlerin yasallığını ve usule uygunluğunu kuşkulu hale getiren sistematik hatalar tespit edildiğinde Komisyon IPA II yararlanıcısına yapılan ödemeleri askıya alabilir.
- (2) Komisyon 1. paragraf uyarınca askıya alma kararı vermeden önceki iki ay içerisinde IPA II yararlanıcısına gözlemlerini sunma fırsatı verilir.
- (3) IPA II yararlanıcısı sistematik hataları gidermek için gerekli tedbirleri aldığında Komisyon askıya alma işlemini sona erdirir.

IPA II yararlanıcısı bu önlemleri almamışsa, Komisyon 43. madde uyarınca programa yapılan IPA II katkısının tamamını veya bir bölümünü iptal etme kararı alabilir.

Madde 41 Fonların geri alınması

- (1) IPA II yardımının uygulanması esnasında herhangi bir zamanda veya yapılan bir denetim sonucu, 51. maddenin 5. paragrafı kapsamında tanımlanan herhangi bir durum, Komisyonun IPA II yararlanıcısından fonları geri almasına yol açabilir.
- (2) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, IPA II yararlanıcısına ödenen Birlik katkısını, 51. maddenin 5. paragrafında tanımlanan herhangi bir durumda olanlardan ya da bu durumdan yarar sağlayanlardan, ulusal kamu fonlarını geri alma usulleri uyarınca geri alır. Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin fonların tamamen ya da kısmen geri alınmasında başarı sağlayamaması, Komisyonun fonları IPA II yararlanıcısından geri almasına engel teşkil etmez.

Madde 42 IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan mali düzenlemeler

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, 51. maddenin 5. paragrafında tanımlanan herhangi bir durumun işlemlerde veya programlarda tespit edilmesi halinde, söz konusu işlemlere veya programlara yapılan Birlik katkısının tamamını ya da bir kısmını iptal etmek suretiyle, mali düzenlemeler yapar. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, usulsüzlüklerin yapısını ve derecesini ve bunun Birlik katkısına mali zararını göz önünde bulundurur.

Madde 43 Komisyon tarafından yapılan mali düzeltmeler

- (1) IPA II fonlarının geçerli kurallar uyarınca kullanılmış olmasını teminen Komisyon, 36. madde uyarınca hesap usullerinin incelenmesi ve kabulünü gerçekleştirir ve IPA II Uygulama Tüzüğü'nün 17. maddesi ile Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında verilen ayrıntılar uyarınca mali düzeltme mekanizmalarını uygular.
- (2) Aşağıdaki durumlar, mali düzeltmeye neden olabilir:
 - (a) 51. maddenin 5. paragrafı kapsamında tanımlanan bir durumun tespit edilmesi veya
 - (b) IPA II yararlanıcısının yönetim ve kontrol sistemlerinde bir zayıflığın veya eksikliğin tespit edilmesi.
 - (c) denetim otoritesinin rapor ve görüşlerine ilişkin Komisyon tarafından yapılan izleme çalışması.
- (3) Eğer Komisyon, IPA II kapsamındaki programlar için yapılan harcamaların ilgili kuralları ihlal edecek şekilde yapıldığı ve ödendiği sonucuna varırsa, hangi miktarların Birlik finansmanının dışında bırakılacağına karar verir.
- (4) Bu düzeltmelerin hesaplanmasının ve yapılmasının yanı sıra ilgili geri alımlar, bu maddenin 5 ila 7. paragraflarında ve 36. ve 44. maddelerde öngörülen kriterlere ve usullere göre Komisyon tarafından yapılır.
- (5) Mali düzeltmeler 2. paragrafta değinilen durumlarda, uygun görüldüğü şekilde tazminat yoluyla yapılır.
- (6) Komisyon mali düzeltmeleri, usulsüz olarak harcanan miktarlarının tespiti ve bütçeye yapacağı mali etkileri esas alarak yapar. Bu miktarların münferit düzeltmeler yapmaya imkân verecek şekilde tam olarak hesaplanamadığı hallerde, Komisyon sabit oranda mali düzeltmeler veya mevcut bulgular temelinde tahminlerde bulunma (ekstrapolasyon) yöntemiyle düzeltmeler yapabilir.
- (7) Bir düzeltmenin miktarına karar verirken Komisyon, 51. maddenin 5. paragrafında tanımlanan durumların niteliğini ve hacmini ve/veya ilgili programa ilişkin yönetim ve kontrol sisteminde bulunan zayıflıkların veya yetersizliklerinin boyutlarını ve mali sonuçlarını göz önünde bulundurur.

Madde 44 Mali düzeltmelere ilişkin usul ve hesapların kabulü

- (1) Hesap usullerinin incelenmesi ve kabulü esasına dayalı alınan kararlar dâhil, mali düzeltmeye ilişkin bir karar almadan önce, Komisyon Ulusal Yetkilendirme Görevlisini vardığı geçici sonuçlar hakkında bilgilendirir ve görüşlerini iki ay içinde bildirmesini talep eder.

Komisyonun mevcut bulgular temelinde tahminlerde bulunma (ekstrapolasyon) yöntemiyle veya 43. maddenin 6. paragrafı uyarınca sabit oranda bir mali düzeltme

önermesi halinde, IPA II yararlanıcısına, Komisyonun 51. maddenin 5. paragrafı kapsamında tanımlanan herhangi bir durumun fiili boyutunu sunulacak belgeleri incelemek suretiyle tespit etmesine imkân verecek bilgiyi temin etme fırsatı verilir. IPA II yararlanıcısı, Komisyon ile mutabakat halinde, bu incelemenin kapsamını ilgili belgelerin bir bölümüyle veya bir örneklem ile sınırlandırabilir. Usulüne uygun şekilde gerekçesi sunulmuş durumlar saklı kalmak kaydıyla, bu inceleme için tanınan süre birinci alt paragrafta değinilen iki aylık süreyi izleyen iki ayı geçmez. Ek ayrıntılar, Sektörel Anlaşma ya da Finansman Anlaşması'nda ortaya konulabilir.

- (3) Komisyon IPA II yararlanıcısı tarafından sağlanan tüm kanıtları dikkate aldıktan sonra karara varır.

Madde 45 Birlik katkısının tekrar kullanımı

- (1) 43. madde uyarınca yapılan mali düzeltmeleri müteakip Birlik katkısının iptal edilen kaynakları Birlik Bütçesine ödenir.
- (2) 42. madde uyarınca iptal edilen veya IPA II yararlanıcısı tarafından geri alınan katkı; geri alma veya ayarlama işlemine konu olan faaliyet veya faaliyetler için veya geri alma veya ayarlamının bir sistematik usulsüzlüğü takiben ortaya çıkması halinde, sistematik usulsüzlüğün meydana geldiği programın veya eylemin tümü veya bir kısmında devam eden faaliyetler için tekrar kullanılamaz.

Madde 46 Geri Ödeme

- (1) Birliğin genel bütçesine yapılacak geri ödemeler, IPA II yararlanıcısı tarafından Mali Tüzük'ün 79. maddesi uyarınca düzenlenmiş olan geri alım talimatında belirtilen tarihten önce yapılır. Bu tarih, talimatın düzenlenmesini takip eden ikinci ayın son günüdür.
- (2) Geri ödemede yaşanan herhangi bir gecikme, ödemenin yapılması gereken tarihten fiili ödemenin gerçekleştiği tarihe kadar, geç ödeme nedeniyle faiz işletilmesine yol açar. Bu faiz oranı, Avrupa Merkez Bankasının, ödemenin yapılması gereken günün tekabül ettiği ayın ilk iş gününde başlıca re-finance işlemleri için uyguladığı oranın %1,5 üzerinde uygulanır.

BAŞLIK III BİR PROGRAMIN KAPATILMASI

Madde 47 Bir programın IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında kapatılması

- (1) Komisyon bir programın kapanışını yazılı olarak IPA II yararlanıcısına bildirir.
- (2) Komisyon, 36. madde uyarınca hesapların önceden incelenip kabul edilmesinden önce programı kapatmaz ve IPA II yararlanıcısına nihai bakiye ödemesini gerçekleştirilmez.
- (3) Bir programın kapatılması, Komisyonun daha sonraki bir aşamada mali düzeltmeler yapma hakkına hâlel getirmez.
- (4) Programların kapanışı ile ilgili daha ayrıntılı kurallar Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında belirlenebilir.

Madde 48 Programın IPA II yararlanıcısı haricindeki birimlerin doğrudan veya dolaylı yönetimi kapsamında kapatılması

- (1) Bir program, bu programın finansman sağladığı tüm sözleşmeler ve hibeler kapandığında kapatılır.
- (2) Komisyon programın kapanışını yazılı olarak IPA II yararlanıcısına bildirir.
- (3) Bir Anlaşma'nın veya hibenin kapatılması, Komisyonun daha sonraki bir aşamada mali düzeltmeler yapma hakkına hanel getirmez.
- (4) Programların kapanışı ile ilgili daha ayrıntılı kurallar Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında belirlenebilir.

Madde 49 Belgelerin Saklanması

IPA II yararlanıcısı, bir Finansman Anlaşması'nın son operasyonel uygulama tarihinden itibaren altı yıl süreyle satın alma ve hibe usulleri ile ilgili bütün belgeleri, sözleşmeleri, zeyilnameleri, ilgili yazışmaları ve ödemeler ve geri alımlara ilişkin bütün belgeleri saklar.

Birinci alt paragrafta değinilen süre, yasal işlemler ya da Komisyonun usulüne göre gerekçeli talebi üzerine durdurulur.

BAŞLIK IV MALİ ÇIKARLARIN GÖZETİMİ, KONTROLÜ VE DENETİMİ VE KORUNMASI

Madde 50 Komisyon ve Avrupa Sayıştay tarafından gerçekleştirilen gözetim, kontrol ve denetim

- (1) Tüm Finansman Anlaşmaları ve bunların neticesinde ortaya çıkan tüm programlar, eylemler ve müteakip sözleşmeler, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) dâhil Komisyonun gözetimi, kontrolü ve denetimi ile beraber Avrupa Sayıştay'ın denetimine tabidir.

IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında, bu ayrıca, Komisyonun ve uygun olduğunda Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonunun aşağıdaki gibi tedbirleri gerçekleştirme hakkını içerir:

- (a) ilgili program otoriteleri tarafından yapılan ihale ve sözleşmelerin ön doğrulaması;
- (b) ilgili mali yönetim dâhil olmak üzere ihaleye çıkma, sözleşme yapma, sözleşmenin uygulaması ve ilgili program otoriteleri tarafından yürütülen program faaliyetlerinin ardıl kontrolleri;
- (c) temel yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişine ilişkin gözetim.

Komisyonun ve Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosunun (OLAF) usulünce yetkilendirilmiş görevlileri ya da temsilcileri, IPA II tarafından finansmanı sağlanan faaliyetlerin uygulandığı saha ve ofislere yapılacak ziyaretler dâhil, programın, eylemin veya sözleşmenin uygulanmasını izlemek için Komisyon ve Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosunun gerekli gördüğü teknik ya da mali doğrulamayı gerçekleştirme hakkına sahiptirler. Komisyon, ilgili ulusal otoritelere bu tarz ziyaretlerle ilgili ön bildirimde bulunur.

- (2) IPA II yararlanıcısı, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) ile arasında etkili işbirliğini ve faaliyetlerin niteliğini de içeren bilgi alışverişini kolaylaştırmak üzere bir birim (bir dolandırıcılıkla mücadele koordinasyon birimi)¹⁷ tesis eder.

Bu birim dolaylı yönetim kapsamında, idari ve operasyonel yükümlülüklerin ve faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamakla ve Birliğin mali çıkarlarını korumak için ulusal mevzuatlarda uygun değişikliklerin yapılmasını teklif etmekle görevlidir. Bu birim diğer görevlerinin yanı sıra Birliğin mali çıkarlarını gözetmek için ulusal stratejilerin oluşturulması/uygulanmasına öncülük eder, harcanmış IPA II yardımı dâhil Birlik fonlarının yönetimi için ulusal sistemlerdeki olası zayıflıkları tespit eder, dolandırıcılığı önleme personelinin eğitimi dâhil söz konusu görevler için yeterli insan kaynağı kapasitesini temin eder, ulusal idareler, kovuşturma makamları ve OLAF arasında işbirliğini destekler, usulsüzlükler ve şüphelenilen dolandırıcılık olaylarına ilişkin bilgileri ulusal idareler ve Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) ile paylaşır ve (AT, Euratom) 883/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü¹⁸, (AT, Euratom)¹⁹ 2988/1995 sayılı Konsey Tüzüğü ve (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Konsey Tüzüğü kapsamındaki yükümlülüklerin tamamının yerine getirilmesini temin eder²⁰.

- (3) IPA II yararlanıcısı, bilgisayara aktarılmış veriler dâhil olmak üzere talep edilen tüm bilgi ve belgeleri temin eder ve denetim veya teftişleri yürütmekle görevlendirilmiş kişilerin çalışmalarını kolaylaştırmak için gerekli tüm önlemleri alır.
- (4) IPA II yararlanıcısı, ilgili Finansman Anlaşması kapsamında finansmanı sağlanan hizmet, tedarik, iş ve hibeleri belirlemeye yarayacak kayıt ve hesapları muhafaza eder. IPA II yararlanıcısı ayrıca, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) dâhil olmak üzere Komisyon yetkililerinin veya temsilcilerinin ilgili Finansman Anlaşması kapsamında finansmanı sağlanan unsurlarla ilgili tüm belge ve hesapları inceleme haklarının olmasını ve IPA II yardımının kullanımı ile ilgili denetimlerin gerçekleştirilmesinde Avrupa Sayıştay'na yardımcı olmayı temin eder.
- (5) Birliğin mali çıkarlarının etkin şekilde korunmasını teminen, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu dâhil Komisyon ayrıca, (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Konsey Tüzüğü ve (AB, Euratom) 883/2013 sayılı Tüzüğüne uygun olarak belge üzerinden ve yerinde kontroller ile teftişler yapabilir. Bu kontroller ve teftişler, diğerlerinin yanı sıra, IPA II yararlanıcısıyla yakın işbirliği içinde hazırlanacak ve yapılacak olup, IPA II yararlanıcısı, zorunlu olan yardımı sağlayabilmesi için kontrollerin ve teftişlerinin gaye ve amacı ve yasal dayanağı ile ilgili olarak zamanında bilgilendirilir. IPA II yararlanıcısı (AB, Euratom) 883/2013 ve (AT, Euratom) 2185/1996 sayılı Tüzükler uyarınca OLAF'ın talebi üzerine yürütülecek tahkikatlar esnasında yardımcı olacak bir birim belirler. 2. paragrafta atıfta bulunulan birim idari ve cezai tahkikat yürütme

¹⁷ Söz konusu birim, 10. maddede bahsi geçen yapıların bir parçası değildir ve bu nedenle, bu birimin kurulması bütçe uygulama görevlerinin tahsisi için bir ön koşul niteliğinde değildir.

¹⁸ (Euratom) No 1074/1999 sayılı Konsey Tüzüğü ve (AT) 1073/1999 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü'nü yürürlükten kaldıran, Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu (OLAF) tarafından yapılan teftişlere ilişkin 11 Eylül 2013 tarihli ve (AT, Euratom) 883/2013 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü (ABRG L 248, 18 Eylül 2013, s.1)

¹⁹ Avrupa Topluluklarının Mali Çıkarlarının Korunmasına ilişkin 18 Aralık 1995 tarihli ve (AT, Euratom) 2988/1995 sayılı Konsey Tüzüğü (ATRG L 312.23 Aralık 1995,s.1)

²⁰ Avrupa Topluluklarının mali çıkarlarının dolandırıcılığa ve diğer usulsüzlüklere karşı korunması için Komisyon tarafından yürütülen yerinde kontroller ve teftişler hakkında 11 Kasım 1996 tarihli ve (AAET, AT) 2185/96 sayılı Konsey Tüzüğü (ATRG L 292, 15 Kasım 1996, s. 2)

yetkisini haiz olması halinde bu görevi yerine getirebilir. IPA II yararlanıcısının talep etmesi halinde, yerinde kontrol ve teftişler ortaklaşa yürütülebilir. IPA II tarafından finansman sağlanan faaliyetlerin katılımcılarının yerinde kontrol veya teftişe karşı çıkmaları halinde, ulusal kurallar uyarınca hareket eden IPA II yararlanıcısı, Komisyon/ Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu müfettişlerine, yerinde kontrol veya teftişi yürütürken görevlerini yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları yardımı sağlar.

Komisyon/Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosu, yerinde kontroller ya da teftişler esnasında dikkatini çeken dolandırıcılıkla veya usulsüzlüklerle bağlantılı herhangi bir kanıtı veya şüpheli durumu mümkün olan en kısa sürede IPA yararlanıcısına bildirir. Her halükarda, Komisyon/Avrupa Dolandırıcılıkla Mücadele Bürosunun bu tarz kontrol ve teftiş sonuçlarını, yukarıda bahsedilen yetkiliye bildirme yükümlülüğü bulunmaktadır.

- (6) Yukarıda tanımlanan kontrol ve teftişler, IPA II yararlanıcısının, varsa, ulusal katkıya ilişkin sorumlu otoritesinin belgelerinde bulunabilecek ilgili tüm bilgileri de içerecek şekilde, IPA II yardımını almış olan tüm alıcılar ve alt-yükleniciler için geçerlidir.
- (7) Komisyonun ve Avrupa Sayıştay'ın sorumlulukları saklı kalmak kaydıyla, dolaylı yönetim kapsamında, Ulusal Fonun hesapları ve faaliyetleri ve ilgili durumlarda program otoriteleri Komisyonun inisiyatifine bağlı olarak, Komisyonun kendisi tarafından ya da Komisyon tarafından görevlendirilen bir dış denetçi tarafından kontrol edilebilir.

Madde 51 Birliğin mali çıkarlarının korunması

- (1) Mali Tüzük'ün 60. maddesinin 3. paragrafına uyarınca, IPA II yardımının bütçesinin uygulaması ile ilgili görevlendirilen IPA II yararlanıcısı, bu görevleri yerine getirirken usulsüzlükleri ve dolandırıcılığı engeller, tespit eder ve düzeltir. Bu amaçla, IPA yararlanıcısı, orantısallık ilkesine uygun olarak, bütçeden finansmanı sağlanan eylemlerin etkin şekilde yürütülmesi ve doğru şekilde uygulanmasını teminen, işlemlerin temsili ve/veya risk esaslı örnekleri üzerinde yerinde kontroller yapılması dâhil ön ve ardıl kontrolleri yerine getirir. IPA II yararlanıcısı ayrıca usulsüz olarak ödenmiş olan fonları geri alır ve bu konuda gerekirse yasal kovuşturma başlatır.
- (2) IPA II yararlanıcısı şüphelenilen dolandırıcılık olaylarının, çıkar çatışmasının ve usulsüzlüklerin soruşturulmasını ve bunlara etkili bir şekilde müdahale edilmesini sağlar ve dolaylı yönetim kapsamında, IPA II Uygulama Tüzüğü'nün 16. maddesinde değinilen bir kontrol ve raporlama mekanizmasının işlemlerini sağlar. IPA II yararlanıcısı birincil bir idari veya adli bulgunun konusu olmuş şüphelenilen dolandırıcılık ve diğer usulsüzlükleri gecikmeksizin Komisyona rapor eder ve Komisyonu idari ve yasal işlemler hakkında bilgilendirir. Raporlama, Komisyon tarafından bu amaçla sağlanan modülü kullanmak suretiyle, elektronik ortamda yapılır. İş bu Anlaşma Ek H'de belirtilen hükümlere ilave olarak, Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmasında ek ayrıntılar belirlenebilir.
- (3) IPA II Yararlanıcısı ayrıca, dolaylı yönetim kapsamında, ihale ya da hibe verilmesi süreçlerinin herhangi bir aşamasında ya da tekabül eden sözleşmelerin uygulanması sırasında karşılaşılabilecek herhangi bir aktif ya da pasif yolsuzluğu önlemek için her türlü uygun önlemi alır.
- (4) IPA II yararlanıcısı, IPA II tarafından finansmanı sağlanan faaliyetlere ilişkin görevlerin uygulanmasından sorumlu personel de dâhil olmak üzere, herhangi bir çıkar

çatışması riskini önlemek için gerekli tüm önlemleri alır ve böyle bir çıkar çatışması riski olması durumunda ya da buna meydan verecek bir durum oluşması halinde Komisyonu derhal bilgilendirir.

(5) İşbu maddenin amaçları bakımından aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

- (a) *Hata*, IPA II yararlanıcısı veya IPA II yardımcı alıcısı tarafından kasıt olmadan işlenen yazım hataları ve teknik hatalar anlamına gelir;
- (b) *Usulsüzlük*, mali hususlardan sorumlu bir şahsın, Birlik genel bütçesine gerekçesiz bir harcama kalemini eklemek suretiyle Birlik genel bütçesine zarar veren veya verebilecek bir fiil ya da ihmalinden kaynaklanan, geçerli kuralların ve sözleşmelerin herhangi bir hükmünün ihlali anlamına gelir.
- (c) *Mali hususlardan sorumlu kişi* IPA II yardımının uygulamasında rol alan gerçek veya tüzel kişi veya diğer bir birim anlamına gelir.
- (d) *Sistemik usulsüzlük*, tekrar eder nitelikte olan, benzer işlemlerde tekrar görülme olasılığı yüksek olan, geçerli kurallara uygun usullerin tesis edilmemesi dâhil yönetim ve kontrol sistemlerinin etkili işleyişindeki ciddi bir eksiklikten kaynaklanan herhangi bir usulsüzlük anlamına gelir;
- (e) *Dolandırıcılık*, Birliğin genel bütçesinden veya Avrupa Birliği tarafından veya Birlik namına yönetilen bütçelerden fonların hatalı tahsis edilmesi veya gerekçesiz serbest bırakılmaması sonucunu doğuran sahte, gerçek dışı veya eksik ifadelerin veya belgelerin kullanılmasıyla ya da sunulması; aynı etkiyi doğuracak belirli bir yükümlülüğün ihlal edilmesi suretiyle bilginin gizlenmesi; bu tür fonların verilme amaçları dışında başka amaçlara yönelik olarak yanlış kullanılması ilgili olarak yapılan tüm kasıtlı eylem veya ihmaller anlamına gelir;
- (f) *Şüphelenilen dolandırıcılık*, kasti davranışın, özellikle yukarıda değinildiği şekilde dolandırıcılığın varlığını tespit etmek için ulusal düzeyde idari veya adli işlemlerinin başlatılmasına yol açan usulsüzlük anlamına gelir;
- (g) *Aktif yolsuzluk* bir kamu görevlisinin Birliğin mali çıkarlarına zarar verecek veya zarar verme potansiyeli taşıyacak şekilde görevini kötüye kullanma veya görevinin gereklerini yerine getirmekten kaçınacak şekilde davranması için doğrudan ya da bir aracı vasıtasıyla bu görevliye veya bu görevli namına üçüncü bir kişiye menfaat sağlamaya veya menfaat sağlama vaadine yönelik kasti hareketi ifade eder.
- (h) *Pasif yolsuzluk* bir kamu görevlisinin, Birliğin mali çıkarlarına zarar verecek veya zarar verme potansiyeli taşıyacak şekilde görevini kötüye kullanmak veya görevinin gereklerini yerine getirmekten kaçınacak şekilde davranmak için, doğrudan veya bir aracı vasıtasıyla kendisi veya bir üçüncü kişi için kasti olarak menfaat temin veya talep etmesi ya da menfaat sağlama vaadini kabul etmesidir.
- (i) *Çıkar çatışması* bir mali aktörün veya diğer bir kişinin görevlerini tarafsız ve objektif olarak uygulanmasının, aile, duygusal yaşam, siyasi ya da ulusal yakınlık, ekonomik çıkar ya da alıcı ile olan diğer bir ortak çıkar nedeniyle tehlikeye atılması demektir.
- (j) *Temel idari veya adli bulgu* idari veya adli kovuşturmanın gidişatında ortaya çıkan gelişmeler sonucu değiştirilme veya geri çekilmesi zorunluluğu ihtimali

saklı kalmak koşuluyla, belirli gerçekleri esas alarak usulsüzlük yapıldığı sonucuna varan idari ya da adli yetkili bir makamın ilk yazılı değerlendirmesi anlamına gelir.

Bu maddedeki tanımlar Türkiye Cumhuriyeti ceza kanuna yeni suç türleri eklenmesi veya kanundaki suç türlerinin değiştirilmesi şeklinde yorumlanmamalıdır.

BÖLÜM VI İZLEME, DEĞERLENDİRME VE RAPORLAMA

BAŞLIK I İZLEME

Madde 52 IPA izleme komitesi

- (1) Komisyon ve IPA II yararlanıcısı ilk Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonra en geç altı ay içerisinde bir IPA izleme komitesi kurarlar. Bu komite (AT)1085/2006 sayılı Tüzük kapsamında IPA izleme komitesinin sorumluluklarını yerine getirir.
- (2) IPA izleme komitesi Finansman Anlaşmalarında ve ülke strateji belgelerinde öngörülen hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik bütün eylemlerin genel etkililiği, etkinliği, kalitesi, tutarlılığı, eş güdümü ve uyumunu inceler. Bu amaçla, ilgili yerlerde sektörel izleme komitelerinin sağladığı bilgileri esas alır.
- (3) IPA izleme komitesi, ülke strateji belgelerinde ve eğer ilgiliyse çok ülkeli strateji belgelerinde veya IPA II Tüzüğü'nde öngörüldüğü şekilde IPA II yardımının daha tutarlı olmasını ve daha iyi eş güdüme sahip olmasını sağlamak için ve bu tür yardımın genel etkinliği, etkililiği, etkisi ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla Komisyona, Ulusal IPA Koordinatörüne ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine önerilerde bulunabilir. Ayrıca IPA II hedeflerinin gerçekleştirilmesini temin etmek ve IPA II yardımının etkinliğini ve etkililiğini artırmak için ilgili sektörel izleme komitesine/komitelerine düzeltici eylemlerle ilgili önerilerde bulunabilir. Bu amaçla, ilgili olduğu yerde Komisyon ve/veya IPA II yararlanıcısı tarafından başlatılan izleme ve değerlendirmelerde varılan sonuçları ve önerileri dikkate alır.
- (4) IPA II izleme komitesi, Ulusal IPA Koordinatörü, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve Komisyonla mutabakat halinde kendi usul kurallarını kabul eder.
- (5) IPA II izleme komitesi Komisyonun temsilcileri, Ulusal IPA Koordinatörü ve IPA II yararlanıcısının ilgili diğer ulusal otoritelerinden ve organlarından ve ilgili olduğu yerde uluslararası mali kurumlar dâhil olmak üzere uluslararası kuruluşlardan ve sivil toplum ve özel sektör kuruluşları gibi diğer paydaşlardan oluşur. Paydaşların temsilcileri IPA izleme komitesinin usul kurallarında tanımlanan kurallara ve kriterlere göre ve Komisyonla mutabık kalınarak seçilir. Komisyonun bir temsilcisi ve Ulusal IPA Koordinatörü IPA II toplantılarına eş başkanlık ederler.
- (6) IPA İzleme Komitesi senede en az bir kere toplanır. Komisyonun veya IPA II yararlanıcısının inisiyatifinde, özellikle konu esaslı olarak özel amaçlı toplantılar da yapılabilir.
- (7) Doğrudan yönetim kapsamında 53. maddede değinildiği üzere sektörel izleme komitelerinin kurulmadığı durumlarda, IPA izleme komitesi söz konusu maddenin 3. paragrafında tanımlanan görevleri yerine getirir.

Madde 53 Sektörel izleme komitesi

- (1) IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında, Komisyona danışıldıktan sonra ilgili politika alanı veya programa göre ilgili ilk Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmesini takip eden ilk altı ay içerisinde ve gerektiğinde sektörel düzeyde olmak üzere, IPA II yararlanıcısı tarafından politika alanı veya program bazında sektörel izleme komiteleri kurulur. Uygun hallerde, sektörel izleme komiteleri diğer uygulama yöntemleri kapsamında ad hoc olarak kurulabilir.
- (2) Her sektörel izleme komitesi politika alanı veya programdaki eylemlerin uygulanmasının etkililiği, etkinliği, kalitesi, tutarlılığı, eş güdümü ve uyumunu ve ilgili ulusal stratejilerle ve gerektiği durumlarda bölgesel sektör stratejileriyle tutarlılığını gözden geçirir. Eylem hedeflerinin gerçekleştirilmesi ile ilgili ilerlemeyi ve beklenen çıktılarını, temel durumla ilişkili göstergeler aracılığıyla sonuçları ve etkiyi ve ayrıca mali uygulamaya ilişkin ilerlemeyi ölçer.
- (3) Program otoritesi/otoriteleri tarafından sağlanan raporlar ile desteklen sektörel izleme komiteleri özellikle:
 - (a) devam eden politika diyaloguyla, ilgili ulusal ve bölgesel sektör stratejileriyle ve çok ülkeli ve/veya ülkedeki bölgesel faaliyetlerle tutarlılığı temin ederken, hedeflerin gerçekleştirilmesine, planlanmış çıktılarının ve sonuçların gerçekleştirilmesine ve devam eden programların ve eylemlerin etkisine ve sürdürülebilirliğine yönelik ilerlemeyi gözden geçirir;
 - (b) eylemlerin mali uygulamaları dâhil yıllık uygulama raporlarını gözden geçirir;
 - (c) ilgili bulguların ve sonuçların yanı sıra eğer varsa yerinde yapılan kontrollerden, izlemeden ve değerlendirmelerden kaynaklanan düzeltmeye yönelik izleme eylem önerilerini inceler.
 - (d) yönetim ve kontrol sistemlerinin işleyişinin ilgili unsurlarını tartışır;
 - (e) problemleri ve eylemleri tartışır;
 - (f) gerekirse, eylemlerin hedeflerinin gerçekleştirilmesini temin etmek ve IPA II yardımının etkinliğini, etkililiğini, etkisini ve sürdürülebilirliğini artırmak için programları ve diğer düzeltici eylemleri değiştirmeye yönelik önerileri göz önünde bulundurur ve öneriler getirir;
 - (g) 23. ve 24. maddeler uyarınca benimsenmiş olan bilgilendirme, tanıtım, şeffaflık, görünürlük ve iletişim tedbirlerini gözden geçirir;

Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında diğer özel hükümler belirlenebilir.

- (4) Sektörel izleme komitelerinin toplantılarının sonunda öneriler dâhil operasyonel sonuçlar belirlenir. Bu sonuçlar izleyen komite toplantılarında yeterli takibe ve gözden geçirmeye tabi olur ve 52. maddenin 2. paragrafı uyarınca, kaydedilen ilerlemeye ilişkin IPA izleme komitesine yapılacak raporlamanın temelini oluşturur.
- (5) Her sektörel izleme komitesi, program otoritesi, Ulusal IPA Koordinatörü ve Komisyona danışılarak belirlenecek olan kendi usul kurallarını kabul eder.
- (6) Sektörel izleme komitesi ilgili ulusal otoritelerin ve organların temsilcilerinden, ekonomik, sosyal ve çevresel ortakları gibi diğer paydaşlardan ve ilgili olduğunda uluslararası mali kuruluşlar dâhil uluslararası kuruluşlardan ve sivil toplumdan oluşur. Komisyon komitenin çalışmasına katılır. Paydaşların temsilcileri usul kurallarında belirlenen kurallara ve kriterlere göre seçilir. IPA II yararlanıcısından bir üst düzey

temsilci sektörel izleme komitesi toplantılarına başkanlık eder. Politika alanına veya programa bağlı olarak Komisyon komite toplantılarına eş başkanlık yapabilir.

- (7) Sektörel izleme komitesi senede en az iki kere toplanır. Ad hoc toplantılar da yapılabilir.
- (8) (AT) 1085/2006 sayılı Tüzük ve IPA II Tüzüğü uyarınca programların ve eylemlerin uygulanması sırasında IPA II Uygulama Tüzüğü'nün 19. maddesi uyarınca kurulan sektörel izleme komiteleri, özellikle ilgili IPA bileşeni veya politika alanı veya sektördeki programlarla ve eylemlerle ilgili olarak, (AT) 1085/2006 sayılı Tüzük uyarınca kurulan sektörel izleme komitelerinin üstlendiği çalışmayı da göz önünde bulundurur.

Madde 54 Diğer izleme faaliyetleri

- (1) IPA II yararlanıcısı verilen görevlerin fiili olarak yerine getirilmesine ve IPA II yardımının uygunluğu, etkinliği, etkililiği, etkisi ve sürdürülebilirliğini ölçmek için düzenli, sistematik ve uygun şekilde planlanmış ardıl incelemeler yapılmasına ilişkin şeffaf, ayrımcı olmayan ve etkili inceleme usullerini uygular.
- (2) Gerekliğinde diğer izleme platformları tesis edilebilir. Bunların, faaliyetler ve çıktıları IPA izleme komitesine rapor edilir.

BAŞLIK II DEĞERLENDİRME

Madde 55 IPA II Yardımının değerlendirilmesine ilişkin genel ilkeler

- (1) IPA II yardımı, uygunluğunu, tutarlılığını, kalitesini, etkinliğini, etkililiğini, Birliğin katma değerini, ilgili politika diyaloguyla tutarlılığını ve sinerjisini artırmak amacıyla Mali Tüzük'ün 30. maddesinin 4. paragrafı uyarınca değerlendirmeye tabidir.
- (2) Değerlendirmenin amaçları şunlardır:
 - (a) Yardımın uygulama koşullarını, hem ileriye dönük hem de fiili performansını, uzun vadeli etkileri ve hedefleri gerçekleştirmek amacıyla oluşturulan politika hedefleriyle tutarlılığını ölçmek;
 - (b) Uzun vadeli küresel etkileri ve hedefleri gerçekleştirmek için mutabık kalınan sonuç ve etki göstergelerinin uygunluğunu ölçmek;
 - (c) Programlama sürecini ve izleme sistemini ve gerektiğinde uygulama düzenlemelerini değerlendirmek;
 - (d) Paranın uygun amaçlar doğrultusunda ve hakkıyla harcanmış olduğu ve fonların kullanımı bakımından Birlik kurumlarına ve kamuoyuna yardımla ilgili hesap verme sorumluluğunu yerine getirmek;
 - (e) Gelecekteki politika ve müdahalelerin kalitesini ve tasarımını geliştirmeyi amaçlayan yararlı dersler çıkarmak.

Bu amaçlar doğrultusunda değerlendirmeler zamanında tamamlanır ve değerlendirmeyle elde edilen bulgular, izleyen programlama ve uygulama döngüsünde ve ayrıca kaynak tahsisine yönelik kararlarda dikkate alınır.

- (3) Değerlendirmeler, ülke veya bölge düzeylerinin yanı sıra politika, stratejik, tematik, sektörel, program ve operasyonel düzeylerde de yapılabilir.

- (4) *Ön (ex-ante)* değerlendirmeler yapılabilir. Bu değerlendirmeler programların kapsamındaki bütçe kaynaklarının tahsisini en uygun hale getirmeyi ve programlama kalitesini artırmayı amaçlar. Bu değerlendirmeler farklılıkları, boşlukları ve gelişme potansiyelini, başarılabacak hedefleri, beklenen sonuçları, nicel hedefleri, gerekirse önerilen stratejinin tutarlılığını ve uygulama, izleme, değerlendirme ve mali yönetim usullerinin kalitesini tespit eder ve değerlendirir.
- (5) *Ara (interim)* değerlendirmeler, gerektiğinde, Mali Tüzük Uygulama Kurallarının 18. maddesine uygun olarak yapılır. Ara değerlendirme yardımın performansını ve elde edilen sonuçları ve belirlenen hedeflerle tutarlı olduklarını doğrulamak için tahsis edilen insan kaynakları ve mali kaynaklar açısından çıkarılan dersleri değerlendirir. Buna ek olarak Komisyon strateji belgelerine ilişkin ülke veya bölge düzeyinde değerlendirmeler yapılabilir.
- (6) *Ardıl (ex-post)* değerlendirmeler belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi bakımından, IPA II yardımının uygunluğunu, Birliğin katma değerini, etkililiğini, etkinliğini, etkisini ve sürdürülebilirliğini değerlendirir.
- (7) Değerlendirmeler sürdürülebilir kalkınma hedefini ve ilgili Birlik mevzuatını dikkate alır. IPA II yardımının daha uzun vadeli etkileri ve etkilerinin sürdürülebilirliği o zaman geçerli olacak kurallar ve usuller uyarınca değerlendirilir.
- (8) Değerlendirmelerin sonuçları IPA izleme komitesi ve sektörel izleme komiteleri tarafından dikkate alınır.
- (9) Komisyon, kalite standartları ve nesnel ve ölçülebilir göstergeler içeren değerlendirme yöntemleri geliştirir. IPA II yararlanıcısı değerlendirmeleri yaparken bu yöntemleri uygular.

Madde 56 Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler

Ortak Uygulama Tüzüğü'nün 12. ve 17. maddeleri uyarınca Komisyon değerlendirmeleri üstlendiğinde IPA II yararlanıcısı, ülke strateji belgelerinde öngörüldüğü şekilde ülke düzeyinde ilerlemeyi ölçmeye yönelik göstergeler dâhil, ilgili eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesini mümkün kılmak için, yardımın etkinliğine ilişkin uluslararası taahhütler doğrultusunda gereken bütün verileri ve bilgileri sağlayarak Komisyonu destekler.

Madde 57 Dolaylı yönetim kapsamında IPA II yararlanıcısı tarafından yapılan değerlendirmeler

- (1) IPA II yardımının bütçesinin uygulaması ile ilgili görevlendirilen IPA II yararlanıcısı 55. maddeye uygun olarak yönettiği programların değerlendirmesini yapmaktan sorumludur.
- (2) IPA II yararlanıcısı, Komisyon ile istişare halinde uygulamanın farklı safhalarında yapmayı amaçladığı değerlendirme faaliyetlerini sunan bir değerlendirme planı hazırlar.

BAŞLIK III RAPORLAMA

Madde 58 Komisyona yapılacak raporlamalara ilişkin genel şartlar

İzleyen mali yılın 15 Şubat tarihine kadar Ulusal IPA Koordinatörü Komisyona IPA II yardımının uygulanmasına ilişkin bir yıllık rapor sunar. Bu rapor Finansman Anlaşması'nın ekindeki modeli uygular ve özellikle:

- (a) IPA II yararlanıcısının programlama, izleme ve değerlendirme, iletişim ve görünürlük çalışmalarına katılımını;
- (b) İstenen koşulların karşılanmasında ve sürdürülebilirliğin temininde karşılaşılan sorunları, alınan/planlanan ilgili tedbirleri, karşılaşılan ana yatay sorunları ve alınan hafifletici tedbirleri, faaliyetlerin uygulanmasında karşılaşılan sorunları;
- (c) Ülke strateji belgelerinde ve bu Çerçeve Anlaşma'nın III. Bölümünde belirtilen programlama belgelerinde tesis edilen göstergelere ilişkin bilgileri içerir.

Diğer raporlama şartları Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında belirlenebilir.

Madde 59 Mali Tüzük'ün 60. maddesinin 5. paragrafı uyarınca IPA II yararlanıcısı tarafından dolaylı yönetim kapsamında Komisyona yapılacak raporlamalara ilişkin şartlar

- (1) 58. maddede belirtilen şartlara ek olarak, Ulusal IPA Koordinatörü izleyen mali yılın 15 Şubat tarihine kadar verilen bütçe uygulama görevlerinin uygulanmasına ilişkin yıllık raporu Komisyona sunar ve birer kopyasını da NAO ve denetim otoritesine gönderir. Bu rapor program otoritelerinin sağladığı bilgilere dayalıdır ve Finansman Anlaşması'nın ekindeki modeli uygular ve özellikle:
 - (a) Temel başarıların bir özetini;
 - (b) Verilen bütçe uygulama görevlerinin uygulanması esnasında karşılaşılan önemli sorunların ve alınan müteakip önlemlerin bir özetini;
 - (c) Ülke strateji belgelerinde ve III. Bölümde belirtilen programlama belgelerinde tesis edilen hedeflerin, sonuçların, göstergelerin uygulanmasında kaydedilen ilerlemeye ilişkin niceliksel ve niteliksel bilgileri;
 - (d) Düzeltici/ek eylemlere ilişkin önerileri içerir.
- (2) İzleyen mali yılın 15 Şubat tarihine kadar Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, birer kopyası Ulusal IPA Koordinatörüne ve denetim otoritesine verilmek üzere, Komisyona aşağıdakileri sunar:
 - (a) Finansman Anlaşması'nda belirtildiği şekilde tahakkuk esasına dayalı, Finansman Anlaşması'na ekli yıllık mali rapor veya beyan formatına uygun olarak hazırlanan ve net bir şekilde kabul edilen maliyet ve yapılan ödemeleri birbirinden ayıran yıllık mali raporlar veya beyanlar.
 - (b) Her bir program için bu Anlaşma'nın Ek C'sine uygun olarak hazırlanmış ve aşağıdakileri içeren bir yıllık yönetim bildirisi;
 - (i) Türkiye Cumhuriyeti'nde Birlik fonlarının mali yönetimi ve altta yatan işlemlerin yasallığı ve usule uygunluğu açısından genel sorumluluk;
 - (ii) IPA II kapsamında yönetim ve iç kontrol sistemlerinin etkili işleyişi açısından sorumluluk;

Bu Anlaşma'nın Ek C'si uyarınca gerekli görülen onaylar mevcut değilse, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, bu durumun sebepleri ve olası sonuçlarını, durumu düzeltmek ve Avrupa Birliği'nin çıkarlarını korumak için yapılan veya planlanan eylemlerle birlikte Komisyona bildirir.

 - (c) Yönetim bildirisi için sağlam bir dayanak sağlamak üzere, yönetim yapısı tarafından gerçekleştirilen kontrollerin ve denetimlere ilişkin raporların bir

özeti. Bu özet, sistemlerde tespit edilen hataların ve zayıflıkların niteliği ve boyutuna ilişkin analizi, gerçekleştirilen veya planlanan düzeltici faaliyetleri ve ayrıca denetim otoritesi tarafından hazırlanan raporlarla ilgili yapılan takibi içerir.

- (3) İzleyen mali yılın 15 Mart tarihi itibariyle, denetim otoritesi, bu Anlaşma'nın Ek A'sının 5. maddesinin 3. paragrafının (b) alt paragrafının (ii) bendinde ve Ek D ve E'sinde ayrıntılı olarak belirtildiği şekilde, denetim otoritesinin yıllık faaliyet raporu ile birlikte denetim görüşünü, NIPAC ve NAO'ya da birer kopyası verilmek sureti Komisyon'a ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine sunar.
- (4) Her programın uygulanmasının sonunda ve Finansman Anlaşması'nda belirlenen son tarihe kadar, Ulusal IPA Koordinatörü, 60. maddenin 1. paragrafında belirtilen program otoritelerinden gelen raporlar temelinde, uygulama döneminin tamamını kapsayacak bir nihai rapor sunar ve bununla birlikte son yıllık raporu ekleyebilir.
- (5) Ulusal IPA Koordinatörü, 1 Ocak 2014'ten 31 Aralık 2020'ye kadar kabul edilen programların uygulanma döneminin tamamını kapsayan IPA II yardımının uygulanmasına ilişkin bir nihai rapor sunar.
- (6) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, yararlanıcısı elektronik veri iletimini kullanarak mali uygulamaya ilişkin verilerle ilgili olarak düzenli şekilde raporlama yapar. İletilen verilerin sıklığı, formatı ve türü ile ilgili ayrıntılı hüküm Finansman Anlaşması'nda belirlenir.

Madde 60 IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında program otoriteleri tarafından hazırlanacak raporlar

- (1) Program otoriteleri, 58. ve 59. maddelerde belirtilen raporlar için gereken tüm bilgileri Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine sağlar.
- (2) Sorumluluğu altındaki eylem veya programa bağlı olarak program otoritesinden, sorumlu sektörel izleme komitesinin incelemesi sonrasında Ulusal IPA Koordinatörü tarafından Komisyona sunulmak üzere, mali yılın tamamını kapsayan ayrıntılı bir yıllık rapor hazırlaması istenebilir. 1. paragrafta belirtilenlere eklenebilecek raporlama şartları Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında belirlenir.

Madde 61 Dil

IPA II programlarının hazırlanması veya uygulanması ile ilgili Komisyona sağlanacak bütün raporlar, değerlendirmeler ve diğer belgeler İngilizce hazırlanır.

BÖLÜM VII BÖLÜNMÜŞ TAAHHÜTLERE SAHİP ÇOK YILLI EYLEM PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 62 IPA II yararlanıcısının dolaylı yönetimi kapsamında uygulanan bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık eylem programlarına ilişkin uygulama ilkeleri

- (1) IPA II yardımı, Mali Tüzük'ün 189. maddesinin 3. paragrafında ve Ortak Uygulama Tüzüğü'nün 6. maddesinin 3. paragrafında belirtildiği şekilde bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık eylem programları aracılığıyla dolaylı yönetim kapsamında uygulanabilir. Bu programlar, uygun olduğu şekilde ilgili program otoriteleri

tarafından hazırlanan sektör operasyonel programı/programları veya eylem belgeleri bazında Komisyon tarafından hazırlanır. Sektör operasyonel programları veya eylem belgeleri Komisyonla ve ilgili paydaşlarla yakın istişare içinde tesis edilir.

Sektör operasyonel programları, diğerleri yanında aşağıdakileri içeren ilgili Komisyon talimatlarında istenen bütün bilgileri içerir:

- (a) Orta dönem ihtiyaçlar ve hedeflere ilişkin değerlendirme;
 - (b) İlgili paydaşlarla yapılan istişarenin genel değerlendirmesi;
 - (c) Seçilen stratejik eylemlere ilişkin açıklama;
 - (d) Her yıl için, her eylem için ve endikatif bir şekilde ilgili tüm faaliyetler için Birliğin katkısının toplam miktarını belirten bir mali tablo;
 - (e) Önerilen değerlendirme ve izleme yöntemleri;
 - (f) Varsa ana projelerin endikatif bir listesi;
 - (g) İlgili olması halinde, 10. madde ve bu Anlaşma'nın Ek A'sı uyarınca operasyonel programın yönetimi ve kontrolü için ulusal yapıların ve otoritelerin tanımı.
- (2) 1. paragrafta belirtilen bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık eylem programının bir parçası olarak yardım, ana projelere finansman sağlayabilir. Bu maddenin amacı doğrultusunda, "*ana proje*", açık şekilde belirlenmiş hedefleri olan ve toplam maliyeti 30 milyon avroyu aşan, tamamıyla ekonomik veya teknik nitelikteki belirli ve bölünmez bir görevi yerine getirmeyi amaçlayan bir dizi işi, faaliyeti veya hizmeti içeren proje anlamına gelir.
- (3) Ana projeler IPA II yararlanıcısı tarafından onay için Komisyona sunulur. Projeyi onaylayan karar, fiziki amacı ve uygun harcamaları tanımlar. Sonrasında IPA II yararlanıcısıyla, bu unsurları ortaya koyan bir ikili anlaşma yapılır.
- (4) Komisyona bir ana proje sunarken IPA II yararlanıcısı, diğerleri yanında aşağıdakileri içeren, ilgili Komisyon talimatlarıyla gerekli kılınan bütün bilgileri sunar.
- (a) Uygulamadan sorumlu birim hakkında bilgi;
 - (b) Yatırımın niteliğine ilişkin bilgi;
 - (c) Uygulama için bir zaman çizelgesi;
 - (d) Faaliyetin genel sosyo-ekonomik dengesine dair bir değerlendirme;
 - (e) Çevresel etki analizi ve
 - (f) Finansman planı.
- (5) Bu maddenin amaçları doğrultusunda, "*faaliyet*", bir eylemin amaçlarına katkıda bulunan, maliyetleri, AB katkısı ve ayrıca ilgili programların program otoriteleri tarafından veya onların sorumluluğunda seçilmiş olan finansman türü (örneğin, ihale, hibe vb.) ile açık bir şekilde tespit edilebilen bir eylemin bileşeni anlamına gelir. Mali araçlar bağlamında faaliyet, bir programdan mali araçlara yapılan mali katkılardan ve bu mali araçlar tarafından daha sonra sağlanan mali destekten oluşur.
- (6) 3. paragrafta belirtildiği şekilde ana projeler olması durumunda, harcamalar ana projeyi onaylayan Komisyon Kararı kabul edilmeden önce uygun hale gelmez.
- (7) Bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık programlar çerçevesinde Komisyonun, ana projeler tanımına girmeyen faaliyetler için de önerilerin önceden sunulmasını isteme

hakkı vardır. Bu faaliyetlerle ilgili olarak harcamalar, Komisyon IPA II yararlanıcısına faaliyetin onaylandığını resmi olarak bildirmeden önce uygun hale gelmez.

- (8) 1. paragrafta belirtildiği şekilde bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık eylem programları altında yer alan IPA II kapsamında finansmanı sağlanacak olan, tamamlanması sonrasında net gelir üreten faaliyetlerle ilgili olarak, uygun harcama, hem faaliyetin uygulandığı hem de tamamlanması sonrasındaki dönemi kapsayan belirli bir referans dönem içinde faaliyetin net gelir üretme potansiyeli hesaba katılarak önceden düşürülecektir.

Bu paragrafın amaçları doğrultusunda, "net gelir", alt yapıdan yararlanmaları ya da arazi veya binaların satışı veya kiralanması karşılığında kullanıcılara doğrudan intikal eden ücretler ya da bu dönemde yine kullanıcıya intikal eden işletme maliyetleri ile kısa ömürlü ekipmanın yenilenmesi maliyetleri çıkarıldıktan sonra hizmetler için ödenen ücretler gibi, kendilerine bu faaliyetten sağlanan mal veya hizmetler için kullanıcılar tarafından doğrudan ödenen nakit girişleri anlamına gelir. Faaliyet ile sağlanan işletme maliyeti-tasarrufları, işletmede eşdeğer bir indirimle mahsup olmadıkları sürece net gelir olarak işlem görür. Faaliyet için doğrudan ilgili ve gerekli olan yatırım maliyetinin tamamının IPA II yardımı kapsamında finansman için uygun olmadığı hallerde net gelir yatırım maliyetinin uygun olan ve uygun olmayan kısımları ile orantılı olarak tahsis edilir. Net gelirin hesaplamasına ilişkin ayrıntılı hükümler ilgili Finansman Anlaşması'nda belirlenir.

- (9) Bu madde bölünmüş taahhütlere sahip çok yıllık kırsal kalkınma programları için geçerli değildir.

BÖLÜM VIII SINIR ÖTESİ İŞBİRLİĞİ PROGRAMLARINA İLİŞKİN HÜKÜMLER

BAŞLIKI GENEL HÜKÜMLER

Madde 63 Sınır ötesi işbirliği şekilleri

- (1) Bu Bölüm kapsamındaki yardım, ortak yerel ve bölgesel girişimler aracılığıyla iyi komşuluk ilişkilerini desteklemeyi, Birlik bütünleşmesini teşvik etmeyi ve sosyo-ekonomik kalkınmayı desteklemeyi amaçlar.
- (2) Sınır ötesi işbirliği aşağıdakilere destek verir:
- (a) Bir veya daha fazla üye devlet ve bir ya da daha fazla IPA II yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği;
- (b) İki ya da daha fazla IPA II yararlanıcısı arasındaki sınır ötesi işbirliği;
- (c) Avrupa Komşuluk Aracı kapsamında uygun konumda olan ülkelerin IPA II sınır ötesi işbirliği programlarına katılmaları halinde söz konusu olan sınır ötesi işbirliği,
- (d) Bu Anlaşma'nın 4. maddesinin 5. paragrafında belirtilen sınır ötesi işbirliği programları veya tedbirleri.
- (3) Bu Bölüm, 2. paragrafın (b) ve (c) bentlerinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği yaklaşımları için uygulanır. 2. paragrafın (a) bendinde atıfta bulunulan sınır ötesi işbirliği yaklaşımına ilişkin kurallar, bu Anlaşma'nın 8. maddesi uyarınca finansman anlaşmalarıyla belirlenecektir.

Madde 64 Sınır ötesi işbirliği için ek tanımlar

Bu Bölümün amaçları doğrultusunda, aşağıdaki tanımlar geçerlidir:

- (a) "Operasyon", ilgili programın sözleşme makamı tarafından veya bu otoritenin sorumluluğunda seçilmiş olan, ilgili olduğu tematik önceliğin veya tematik önceliklerin hedeflerine katkıda bulunan proje, sözleşme, eylem veya projeler grubu anlamına gelir;
- (b) "Yararlanıcı", faaliyetleri başlatmaktan veya başlatmak ve uygulamaktan sorumlu kamu kuruluşu veya özel kuruluş anlamına gelir.
- (c) "Kamu harcaması", kaynağı ulusal, bölgesel veya yerel otoritelerin bütçesi, IPA II yardımı ile ilgili Birlik bütçesi, kamu otoritelerinin derneklerinin veya kamu hizmeti misyonuna sahip kamu hukuk organlarının bütçesi olan faaliyetlerin finansmanına yapılan kamu katkısı anlamına gelir.

Madde 65 Yardım yoğunluğu ve IPA II yardımının oranı

- (1) Sınır ötesi işbirliği programını kabul eden Komisyon kararı, aşağıdakilerden birine bağlı olarak ortak finansman oranını ve yapılacak IPA II yardımının azami tutarını belirler:
 - (a) Kamu ve özel harcamalar dâhil toplam uygun harcama veya
 - (b) Uygun kamu harcaması.
- (2) Her tematik öncelik düzeyindeki Birlik ortak finansman oranı uygun harcamanın %20'sinden az ve %85'inden fazla olmaz. 72. maddede belirtilen teknik yardım için ortak finansman oranı %100'dür.

BAŞLIK II PROGRAMLAMAYA İLİŞKİN KURALLAR

Madde 66 Tematik öncelikler ve IPA II sınır ötesi işbirliğinin konsantrasyonu

- (1) Her sınır ötesi işbirliği programı için katılımcı ülkeler tarafından Ek J'deki listeden azami dört tematik öncelik seçilir.
- (2) Sınır ötesi işbirliği programları aynı zamanda 72. maddede belirtildiği gibi teknik yardım faaliyetleri için özel bir bütçe tahsisi içerir.

Madde 67 Coğrafi kapsam

Katılımcı ülkeler ve Komisyon ilgili sınır ötesi işbirliği programına dâhil edilecek uygun bölgelerin listesi üzerinde mutabık kalırlar.

Madde 68 Sınır ötesi işbirliği programlarının hazırlanması, değerlendirilmesi, onaylanması ve değiştirilmesi

- (1) Sınır ötesi işbirliği programları Komisyon tarafından sağlanan model programa uygun olarak katılımcı ülkelerle ortaklaşa hazırlanır.
- (2) Seçilen her tematik öncelik için katılımcı ülkeler belirli amaçlar, beklenen sonuçlar, hedefler ve göstergeler ile ana hedef grupları ve nihai yararlanıcıların tespit edilmesi dâhil desteklenecek faaliyetlerin türleri üzerinde mutabık kalırlar.

- (3) Sınır ötesi işbirliği programı, sözleşme makamının bulunduğu IPA II yararlanıcısı tarafından onay almak üzere elektronik ortamda Komisyona sunulur.
- (4) Komisyon sınır ötesi işbirliği programlarının IPA II Uygulama Tüzüğü ile tutarlılığını ve Ek J'de tanımlanan seçili tematik önceliklere ve strateji belgelerinde belirtilen amaçlara etkin katkısını değerlendirir.
- (5) Komisyon sınır ötesi işbirliği programının sunulduğu tarihi izleyen üç ay içerisinde gözlemler yapar. Katılımcı ülkeler gereken tüm ek bilgileri sağlar ve gerektiğinde önerilen sınır ötesi işbirliği programını değiştirirler.
- (6) Resmi olarak sunulmasını takiben sınır ötesi işbirliği programını onaylarken Komisyon, gözlemlerinin tümünün yeteri derecede dikkate alınmış olduğundan emin olmak zorundadır.
- (7) Katılımcı ülkeler veya katılımcı ülkelerin mutabakatıyla Komisyonun inisiyatifiyle sınır ötesi işbirliği programları değiştirilebilir.
- (8) Katılımcı ülkeler tarafından sunulan sınır ötesi işbirliği programlarında değişiklik yapma talepleri uygun şekilde gerekçelendirilir ve özellikle bu değişikliklerin sınır ötesi işbirliği programının amaçlarının gerçekleşmesinde yapması beklenen etki belirtilir. Bu taleplerle birlikte değiştirilmiş program da sunulur. 3 ila 6. paragraflar sınır ötesi işbirliği programlarında yapılacak değişiklikler için geçerlidir.

Değişiklikler aşağıdaki durumlardan biri veya birkaçında talep edilebilir:

- (a) Sözleşme makamının yerinde veya mali plandaki değişiklikler dâhil, sınır ötesi işbirliği programlarını önemli ölçüde etkileyen stratejilerde değişikliklere yol açan strateji belgeleri ile ilgili orta vadeli inceleme sonrasında;
- (b) Program alanındaki önemli sosyo-ekonomik değişiklikler sonrasında;
- (c) Birlik, ulusal veya bölgesel önceliklerdeki önemli değişiklikleri dikkate almak amacıyla;
- (d) 55. maddede belirtilen değerlendirmelerin sonuçları sonrasında.

Madde 69 Dolaylı yönetim kapsamında uygulanan sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimi için katılımcı ülkeler arasında yapılan ikili düzenlemeler

Dolaylı yönetim kapsamında katılımcı ülkeler sınır ötesi yardımın süresinin tamamında ilgili sınır ötesi işbirliği programının uygulanması için sorumlulukları belirleyen ikili bir düzenleme yaparlar. Bu ikili düzenleme diğer unsurların yanı sıra aşağıdakileri de içerir:

- (a) Ana uygulama yapılarının ve görev ve sorumluluklarının açıklaması;
- (b) Sınır ötesi işbirliği programı için yönetim, mali, kontrol ve denetim düzenlemelerinin açıklaması;
- (c) Faaliyetlerin seçimi süreci dâhil ana uygulama usullerine ilişkin düzenlemeleri ve sınır ötesi işbirliği programına ve faaliyetler düzeyinde izlemeye ilişkin düzenlemeler;
- (d) Yararlanıcılar tarafından yapılan harcamaların hukuka ve usule uygunluğunu sağlamaya ve bu Anlaşma'nın Ek A'sının 4. maddesinin 3. paragrafının (b) alt paragrafının (x) bendinde belirtilen doğrulamaların yapılmasına yönelik düzenlemeler;
- (e) Uygulama zorlukları durumunda iyileştirici tedbirler;

- (f) Usulünce ödenmemiş tutarların geri alınması dâhil, sınır ötesi işbirliği programına tahsis edilmiş fonların sağlam mali yönetimini garanti etmeye yönelik düzenlemeler;
- (g) 28. maddede atıfta bulunulan vergi muafiyetleri için düzenlemeler.

BAŞLIK III OPERASYONLAR

Madde 70 Operasyonların seçimi

- (1) Sınır ötesi işbirliği programı kapsamında seçilen operasyonlar net sınır ötesi etkiler ve faydalar sağlar.
- (2) Sınır ötesi işbirliği programları kapsamındaki operasyonlar uygun alanın tamamını kapsayan teklif çağrılarında bulunarak sözleşme makamı tarafından seçilir.
- (3) Katılımcı ülkeler de teklif çağrısı dışında operasyonlar tespit edebilir. Bu durumda, 68. maddede belirtilen sınır ötesi işbirliği programında operasyonlardan özel olarak söz edilir.
- (4) Sınır ötesi işbirliği için seçilen operasyonlara en az iki katılımcı ülkeden yararlanıcılar dâhil edilir. Yararlanıcılar operasyonların oluşturulmasında ve uygulanmasında işbirliği yaparlar. Buna ek olarak, operasyonlar için personel alımı veya finansman ya da her ikisi kapsamında işbirliği yaparlar.
- (5) Bir operasyon, sınır ötesi etkilerinin ve faydalarının tespit edilmesi koşuluyla, tek bir katılımcı ülkede uygulanabilir.

Madde 71 Yararlanıcılar

- (1) 63. maddenin 2. paragrafının (b) bendinde belirtilen sınır ötesi işbirliği programları için yararlanıcılar, programa katılan bir IPA II yararlanıcısında yerleşik olmalıdır. 63. maddenin 2. paragrafının (c) bendinde belirtilen sınır ötesi işbirliği programları için yararlanıcılar bir IPA II yararlanıcısında veya Avrupa Komşuluk Aracı kapsamında olup programa katılan bir ülkede yerleşik olmalıdır.
- (2) Bir sınır ötesi işbirliği programındaki operasyonun yararlanıcılarından biri, bütün hibe yararlanıcıları tarafından ana yararlanıcı olarak belirlenir.
- (3) Ana yararlanıcı operasyonun tamamının mali açıdan uygulanmasının sağlanması sorumluluğunu üstlenir, operasyonun sözleşmede belirtilen koşullara uygun olarak uygulanmasını izler ve diğer yararlanıcılar ile birlikte, usulünce ödenmemiş tutarların geri alınmasına yönelik düzenlemeler dâhil, operasyona tahsis edilen fonların sağlam mali yönetimini garanti etmeye yönelik düzenlemeleri belirler.

Madde 72 Teknik yardım

- (1) Her sınır ötesi işbirliği programı teknik yardım operasyonları için özel bir bütçe tahsisi içerir.
- (2) Teknik yardıma tahsis edilecek IPA II yardımının miktarı, sınır ötesi işbirliği programına ayrılan toplam miktarın % 10'u ile sınırlıdır.
- (3) Teknik yardım operasyonları, diğer unsurların yanı sıra:

- (a) Sınır ötesi işbirliği programının uygulanması ile ilgili hazırlık, yönetim, izleme, değerlendirme, bilgilendirme, iletişim, ağ kurma, şikâyetlerin çözümü, kontrol ve denetim faaliyetlerini;
- (b) sınır ötesi işbirliği programının uygulanması için idari kapasitenin güçlendirilmesi faaliyetlerini;
- (c) elektronik veri değişimi sistemi dâhil olmak üzere, yararlanıcılar üzerindeki idari yükün azaltılmasını ve IPA II yardımını idare etmek ve kullanmak amacıyla, katılımcı IPA II yararlanıcılarındaki otoritelerin kapasitesini güçlendirmeye ve otoriteler arasında en iyi uygulamaların paylaşımını sağlamaya yönelik eylemleri içerir.

Bu eylemler önceki ve sonraki programlama dönemleri ile ilgili olabilir.

- (4) 31. maddeye istisna olarak, sınır ötesi işbirliği programının hazırlanmasını ve yönetim ve kontrol sistemlerinin kurulmasını desteklemek için yapılan teknik yardımla ilgili harcamalar, 1 Ocak 2014 tarihinden önce olmamak üzere, sınır ötesi işbirliği programının onaylanmasına ilişkin Komisyon kararının kabul tarihinden önce uygun hale gelebilir.

BAŞLIK IV UYGULAMA

Madde 73 Uygulama Yöntemleri

- (1) Sınır ötesi işbirliği programları doğrudan veya dolaylı yönetim kapsamında uygulanır.
- (2) Sınır ötesi işbirliği programları, ilgili sınır ötesi işbirliği programını onaylayan Komisyon kararında tanımlandığı şekilde tek sözleşme makamı tarafından yönetilir.

BAŞLIK V PROGRAM YAPILARI VE OTORİTELERİ İLE BUNLARIN SORUMLULUKLARI

Madde 74 Sınır ötesi işbirliği programının (CBC) yönetimi için yapılar ve otoriteler

- (1) 10. maddede belirtildiği gibi aşağıdaki yapılar IPA II yararlanıcılarındaki sınır ötesi işbirliği programlarının yönetimine katılırlar:
 - (a) Sınır ötesi işbirliği programına katılan ülkelerin Ulusal IPA Koordinatörleri ve uygulanabilir olduğunda bölgesel işbirliği koordinatörleri;
 - (b) Sınır ötesi işbirliği programı dolaylı yönetimde uygulandığında sözleşme makamının bulunduğu katılımcı IPA II yararlanıcısının Ulusal Yetkilendirme Görevlisi ve yönetim yapısı;
 - (c) İlgili sınır ötesi işbirliği programının programlanmasında ve uygulanmasında yakın işbirliği yapacak bütün katılımcı ülkelerdeki program otoriteleri. Dolaylı yönetim halinde program otoritesi bir sözleşme makamı içerir;
 - (d) Sınır ötesi işbirliği programı dolaylı yönetimde uygulandığında denetim otoritesi.
- (2) Katılımcı ülkeler 53. maddede belirtilen sektörel izleme komitesinin rolünü de yerine getirecek olan bir Ortak İzleme Komitesi (JMC) (bundan böyle burada "Ortak İzleme Komitesi" olarak anılacaktır) kurarlar.

- (3) Komisyona, program otoritelerine ve Ortak İzleme Komitesine yardımcı olmak üzere bir Ortak Teknik Sekretarya (JTC) (bundan böyle burada "Ortak Teknik Sekretarya" olarak anılacaktır) kurulur.

Madde 75 Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC)

Katılımcı ülkelerin Ulusal IPA Koordinatörleri, önerilen sınır ötesi işbirliği programlarında belirlenen hedeflerin IPA II strateji belgelerindeki hedeflerle tutarlı olmasını sağlamaktan ortaklaşa sorumludurlar.

Madde 76 Program otoriteleri

- (1) Program otoritesi/otoriteleri sınır ötesi işbirliği programlarını hazırlamak, uygulamak ve yönetmek için her katılımcı ülke idaresinin içinde tesis edilir. Aynı program otoritesi birden fazla sınır ötesi işbirliği programı için kullanılabilir.
- (2) Dolaylı yönetimde belirli bir sınır ötesi program için bütçe uygulama görevleri verilmiş olan ülkenin program otoritesi bir sözleşme makamını da içerir.
- (3) Katılımcı ülkelerin program otoriteleri karşılıklı menfaate dayalı görevlerde yakın işbirliği yaparlar. Aşağıdaki görevleri ortaklaşa yerine getirir ve aşağıdaki sorumlulukları üstlenirler:
- (a) 68. madde uyarınca sınır ötesi işbirliği programlarını veya revizyonlarını hazırlamak;
 - (b) Dolaylı yönetim durumunda 69. madde uyarınca ikili bir düzenleme hazırlamak ve bunun uygulanmasını sağlamak;
 - (c) Bu maddenin 4 ve 5. paragraflarında belirtilen görevlerin yerine getirilmesini sağlamak için işbirliği yapmak;
 - (d) Ortak İzleme Komitesi toplantılarına ve diğer ikili toplantılara katılımı sağlamak;
 - (e) Ortak İzleme Komitesi için kendi temsilcisini/temsilcilerini görevlendirmek;
 - (f) Ortak Teknik Sekretaryayı kurmak ve personel sayısının yeterli olmasını sağlamak;
 - (g) Ortak İzleme Komitesinin stratejik kararlarını hazırlamak ve uygulamak;
 - (h) Ortak İzleme Komitesinin çalışmalarını desteklemek ve görevlerini yerine getirmesi için gereken bilgileri ve özellikle sınır ötesi işbirliği programında tesis edildiği şekilde her bir tematik öncelik için belirli amaçların ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde operasyonel programda kaydedilen ilerleme ile ilgili verileri Ortak İzleme Komitesine sağlamak;
 - (i) Sınır ötesi işbirliği programının uygulanması hakkında güvenilir bilgi toplamak amacıyla bir sistem kurmak;
 - (j) 80. maddede belirtildiği şekilde yıllık ve nihai uygulama raporlarını hazırlamak;
 - (k) iletişim ve görünürlük üzerine tutarlı bir plan hazırlamak ve uygulamak;
 - (l) Ortak İzleme Komitesi tarafından onaylanmak üzere Ortak Teknik Sekretarya için yıllık çalışma planı hazırlamak;

- (4) Sınır ötesi işbirliği programı dolaylı yönetim kapsamında uygulanıyorsa, sözleşme makamının bulunduğu IPA II yararlanıcısının program otoritesi bu Anlaşma'nın Ek A'sının 4. maddesi kapsamındaki hükümlere ek olarak:
 - (a) değerlendirme komitesi üyelerini seçer ve değerlendirme komitesinde sözleşme makamının bulunmadığı ülkeden oy hakkı olan bir tane daha üyenin yer almasını sağlar, bunun yanında sözleşme makamı imtiyazı gereği komitenin başkanını ve sekreterini görevlendirir;
 - (b) diğer katılımcı ülke ile yakın işbirliği içinde operasyonların takibini ve yönetimini gerçekleştirir.
- (5) Sözleşme makamının bulunduğu IPA II yararlanıcısının program otoritesi bu Anlaşma'nın Ek A'sının 4. maddesinin 3. paragrafının (b) alt paragrafının (x) bendinde belirtildiği şekilde program alanının tamamında doğrulamaları gerçekleştiremezse, katılımcı ülkeler bu tür yönetim doğrulama işlevlerinin nasıl yürütüleceği konusunda anlaşılır. Bu tür doğrulamaları gerçekleştirmeye yönelik düzenlemeler 69. maddede belirtilen ikili düzenlemede detaylı şekilde açıklanır.

Madde 77 Denetim otoritesi

- (1) Sınır ötesi işbirliği programı için denetim otoritesi sözleşme makamının bulunduğu ülkenin denetim otoritesidir.
- (2) Denetim otoritesinin işlevleri bu Anlaşma'nın Ek A'sının 5. maddesinde belirtilenler olacaktır.
- (3) 1. paragrafta atıfta bulunulan denetim otoritesinin sınır ötesi işbirliği programı dâhilinde bulunan toprakların tümü üzerinde işlevlerini doğrudan yürütme yetkisinin olmadığı hallerde, denetim otoritesi sınır ötesi işbirliği programına katılan her ülkenin bir temsilcisinden oluşan denetçiler grubundan yardım alır. Denetçiler grubunun başkanlığını, sınır ötesi işbirliği programı için sözleşme makamının bulunduğu IPA II yararlanıcısının denetim otoritesi yapar. Bu tür işlevleri gerçekleştirmeye yönelik özel düzenlemeler 69. maddede belirtilen ikili düzenlemede detaylı şekilde açıklanır.

Madde 78 Ortak İzleme Komitesi (JMC)

- (1) İlk Finansman Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden itibaren altı aydan geç olmamak kaydıyla katılımcı ülkeler bir Ortak İzleme Komitesi kurarlar.
- (2) Her katılımcı ülke Ortak İzleme Komitesi için temsilcilerini atar.
- (3) Ortak İzleme Komitesi, Ulusal IPA Koordinatörleri veya uygun olduğu şekilde bölgesel işbirliği koordinatörleri ve sınır ötesi işbirliği program otoriteleri ve uygun durumlarda sivil toplum kuruluşları temsilcileri gibi diğer ilgili paydaşlar dâhil katılımcı ülkelerin temsilcilerinden (ulusal, bölgesel, yerel otoriteler) oluşur. Komisyon, danışman kapasitesinde Ortak İzleme Komitesi çalışmalarına katılır.
- (4) Sözleşme makamının bulunmadığı katılımcı ülke Ortak İzleme Komitesine başkanlık eder.
- (5) Ortak İzleme Komitesi senede en az iki kez bir araya gelir. Katılımcı ülkelerin veya Komisyonun inisiyatifiyle ad hoc çalışma toplantıları da yapılabilir.
- (6) Ortak İzleme Komitesi program otoritelerine ve Komisyona danışılarak belirlenecek olan kendi usul kurallarını benimser.

- (7) Her katılımcı ülke, atadığı temsilcilerin sayısına bakılmaksızın eşit oy hakkına sahiptir.
- (8) Ortak İzleme Komitesi:
- (a) Tematik öncelikleri, özel hedefleri, hedef yararlanıcıları ve Komisyon tarafından kabul edilecek her teklif çağrısının özel odağını belirlemekten sorumludur.
 - (b) Hibe verilmesi kararı öncesinde yapılan teklif çağrıları aracılığıyla seçilen operasyonların listesini inceler ve listeye ilişkin tavsiye görüşünü sunar. Sözleşme makamı hibelerin verilmesine ilişkin nihai kararı verir.
 - (c) Katılımcı ülkelerin program otoriteleri tarafından sağlanan bilgilere dayanarak, sınır ötesi işbirliği programında belirlendiği şekilde her tematik öncelik için belirli amaçların, beklenen sonuçların ve özel hedeflerin gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemeyi gözden geçirir. İlerleme sınır ötesi işbirliği programında oluşturulan göstergeler ışığında izlenir.
 - (d) İlgili bulguların ve sonuçların yanı sıra eğer varsa yapılan yerinde kontrollerden, izleme ve değerlendirmelerden kaynaklanan durumu iyileştirmeye yönelik eylemlere ilişkin önerileri inceler.
 - (e) Sınır ötesi işbirliği programını revize etmeye yönelik teklifleri onaylar. Gerekli olduğunda, 68. maddede belirtildiği şekilde sınır ötesi işbirliği programını değiştirmek, sınır ötesi işbirliği programının hedeflerinin gerçekleştirilmesini sağlamak ve IPA II yardımının verimliliğini, etkinliğini, etkisini ve sürdürülebilirliğini artırmak amacıyla önerilerde bulunabilir. Ortak İzleme Komitesi sınır ötesi işbirliği programının uygulanmasının nasıl iyileştirileceğine ilişkin önerilerde de bulunabilir.
 - (f) Sınır ötesi işbirliği programı için iletişim ve görünürlük planını inceler ve onaylar.
 - (g) 57. maddenin 2. paragrafında atıfta bulunulan değerlendirme planını inceler ve onaylar.
 - (h) 80. maddede atıfta bulunulan uygulamaya ilişkin yıllık ve nihai raporları inceler ve onaylar;
 - (i) Ortak Teknik Sekretaryanın yıllık çalışma planını inceler ve onaylar.
- (9) Ortak İzleme Komitesi sözleşme makamının bulunduğu ülkenin IPA İzleme Komitesine rapor verir.

Madde 79 Ortak Teknik Sekretarya (JTS)

- (1) Komisyona, program otoritelerine ve Ortak İzleme Komitesine yardımcı olmak üzere her sınır ötesi işbirliği programı için bir Ortak Teknik Sekretarya kurulur. Ortak Teknik Sekretarya sözleşme makamının bulunduğu ülkede yer alır. Ortak Teknik Sekretarya diğer katılımcı ülkede bir destek ofisine sahip olabilir.
- (2) Ortak Teknik Sekretaryanın faaliyeti teknik yardım bütçesinden finanse edilir.
- (3) Ortak Teknik Sekretaryanın personeli sınır ötesi işbirliği programına katılan her iki ülkenin vatandaşlarından oluşur.

- (4) Ortak Teknik Sekretarya sözleşme makamının bulunduğu program otoritesi tarafından yönetilir.
- (5) Her yıl Ortak Teknik Sekretarya için program otoriteleri tarafından bir çalışma planı hazırlanır ve incelenmesi ve onaylanması için Ortak İzleme Komitesine gönderilir.
- (6) Ortak Teknik Sekretarya diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki görevleri de yerine getirir:
 - (a) Ortak İzleme Komitesi toplantılarını organize etmek ve taslakları hazırlamak, tutanakları dağıtmak;
 - (b) Bilgi günleri ve seminerler düzenleyerek ortak arayışında ve proje geliştirmede potansiyel başvuru sahiplerine yardımcı olmak; paydaşlardan oluşan bir ağ geliştirmek ve devamlılığını sağlamak;
 - (c) Proje uygulamasında hibe yararlanıcılarına tavsiyede bulunmak;
 - (d) Değerlendirme komitelerinin çalışmalarını desteklemek;
 - (e) Sınır ötesi işbirliği faaliyetlerine yapılan izleme ziyaretlerini hazırlamak, gerçekleştirmek ve bu ziyaretler hakkında raporlama yapmak;
 - (f) Sınır ötesi işbirliği programının uygulanması hakkında güvenilir bilgi toplamak için bir sistem kurmak;
 - (g) Sınır ötesi programa ilişkin yıllık ve nihai uygulama raporlarına bilgi temin etmek;
 - (h) Sınır ötesi programa ilişkin tanıtım malzemelerinin yayımlanması ve sınır ötesi program web sitesinin yönetimi dâhil, sınır ötesi işbirliği programına ilişkin kamuoyu farkındalığının artırılmasına yönelik bilgilendirme kampanyalarını ve diğer faaliyetleri planlamak ve uygulamak.

BAŞLIK VI RAPORLAMA

Madde 80 Yıllık ve nihai uygulama raporları

- (1) 60. madde uyarınca, program otoriteleri 58 ve 59. maddedeki raporlama gereklerinin amaçları doğrultusunda her sınır ötesi işbirliği programı için yıllık ve nihai uygulama raporu hazırlar. Nihai rapor son yıllık raporu içerebilir. Bu rapor Finansman Anlaşması'na ekli modeli uygular ve diğerleri yanında şunları içerir:
 - (a) Hedefler karşısında kaydedilen ilerlemeyi gösteren niceliksel ve niteliksel unsurlar dâhil, sınır ötesi programın uygulanmasında ve özellikle tüm tematik öncelikler için belirli hedeflerin gerçekleştirilmesinde kaydedilen ilerlemeyi;
 - (b) Uygulamanın kalitesini ve etkinliğini sağlamak için atılan adımlar hakkındaki bilgileri, özellikle:
 - (i) Veri toplama düzenlemeleri dâhil olmak üzere izleme ve uygun olan hallerde değerlendirme tedbirlerini;
 - (ii) Sınır ötesi program uygulanırken karşılaşılan önemli sorunların ve alınan düzeltici önlemlerin bir özetini;
 - (iii) Düzeltici eylemlere ilişkin önerileri;
 - (c) Sınır ötesi programın görünürlüğüne sağlamak ve kamuoyuna duyurmak için alınan tedbirleri.

(d) Sınır ötesi programın mali açıdan yürütülmesi hakkında ayrıntılı bilgiyi.

(d) bendinde atıfta bulunulan bilgi, program sözleşme makamı tarafından sağlanır ve sadece dolaylı yönetim kapsamındaki raporlara dâhil edilir.

- (2) Ortak İzleme Komitesinin incelemesi ve onayı sonrasında, 58 ve 59. maddelerde ortaya konulan raporlama gerekleri çerçevesinde raporlar, diğer katılımcı ülkelerin Ulusal IPA Koordinatörüne ve Komisyona sunulmak üzere, uygun görüldüğü şekilde sözleşme makamının bulunduğu katılımcı IPA II yararlanıcısının Ulusal IPA Koordinatörüne ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine gönderilir.

BÖLÜM IX NİHAİ HÜKÜMLER

Madde 81 İletişim

Komisyon ve IPA II yararlanıcısı arasında programlara ilişkin bilgi ve belgeler, ilgili faaliyet belgeleri ve bunlarda yapılacak değişiklikler ile faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin belgelerin alışverişi mümkün olduğu ölçüde elektronik ortamda yapılır. Veri alışverişine ilişkin hususlar Komisyon ve IPA II yararlanıcısı tarafından belirlenir ve Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşması'nda düzenlenir.

Madde 82 İstişare

- (1) İşbu Anlaşma'nın icrası ve yorumuyla ilgili olarak ortaya çıkabilecek herhangi bir sorun, gerektiği takdirde, Anlaşma'da değişiklik yapılmasına da yol açacak şekilde, Akit Taraflar arasında istişareye tabidir.
- (2) İşbu Anlaşma'da yer alan bir yükümlülüğün yerine getirilememesi ve düzeltilmesine yönelik zamanında tedbir alınmaması halinde, Komisyon Katılım Öncesi Yardım Aracı II kapsamındaki faaliyetlerin finansmanını askıya alabilir.
- (3) IPA II yararlanıcısı, Katılım Öncesi Yardım Aracı II kapsamındaki yardımın uygulanmasından tamamen veya kısmen feragat edebilir. Bu durumda IPA II yararlanıcısı en az altı ay öncesinden bildirimde bulunur. Akit Taraflar söz konusu feragatin detaylarını yazışmalar ile veya gerekebileceği gibi, ilgili Finansman Anlaşması'nı değişikliğe uğratmak suretiyle belirleyeceklerdir.

Madde 83 Uyuşmazlıkların çözümü, tahkim

- (1) Bu Çerçeve Anlaşma'nın yorumundan veya icrasından kaynaklanan uyuşmazlıklar 82. madde uyarınca istişare yoluyla dostane bir biçimde halledilir. Taraflar tutum ve görüşlerini ve olası addettikleri çözümü diğer tarafa yazılı olarak bildirir. Her bir taraf, diğer tarafın gönderdiği dostane çözüm talebine 30 gün içerisinde cevap verir. Bu sürenin bitiminde veya ilk talepten itibaren 60 gün içerisinde dostane bir çözüme ulaşma girişiminin anlaşma ile sonuçlanmaması halinde, taraflardan biri, diğer tarafa dostane çözüm usulünü başarısız olarak değerlendirdiğini bildirebilir.
- (2) Dostane bir çözüme varılamaması durumunda, her bir Akit Taraf, işbu Anlaşma'nın imzalandığı tarihte yürürlükte olan Daimi Tahkim Mahkemesi 2012 Tahkim Kuralları uyarınca konuyu Daimi Tahkim Mahkemesinde tahkime götürebilir.
- (3) Tahkim duruşmalarında kullanılacak dil İngilizcedir. Hakemler, Akit Taraflardan birinin yazılı talebi üzerine Daimi Tahkim Mahkemesinin Genel Sekreteri tarafından

atanırlar. Taraflar tahkim kararına uymayı kabul ederler. Hakemlerin kararı tüm Taraflar için bağlayıcıdır ve karara karşı temyiz yolu kapalıdır.

Madde 84 Üçüncü taraflarla uyumsuzluk

- (1) Sözleşmenin tarafları arasında, sözleşmeden kaynaklanan uyumsuzluklarla ilgili olarak IPA II tarafından finansmanı sağlanan bir sözleşmede yetkili mahkeme olarak belirlenen mahkemenin yargı yetkisi saklı kalmak kaydıyla ve Birliğin muafiyetinden açıkça feragat ettiği haller dışında, Avrupa Komisyonu ve/veya IPA II yararlanıcısı ile üçüncü taraf veya üçüncü taraflar arasında doğrudan veya dolaylı olarak işbu Anlaşma kapsamında IPA II yararlanıcısına IPA II yardımının sağlanmasıyla ilgili uyumsuzluklarda Birlik, Türkiye Cumhuriyeti'nde işbu Anlaşma'nın 83. maddesinde belirtilen haller haricinde tahkim de dâhil olmak üzere dava ve hukuki süreçten muaf tutulacaktır.
- (2) IPA yararlanıcısı Türkiye Cumhuriyeti'nde bulunan bir mahkeme veya idari mercide görülen herhangi bir yasal veya idari davada bu muafiyeti savunur ve tamamıyla Birliğin çıkarlarını gereğince dikkate alan bir tutum benimser. Gerektiği takdirde, IPA yararlanıcısı ve Avrupa Komisyonu takınılacak tutum konusunda ileri seviyede istişarede bulunurlar.

Madde 85 Bildirimler

- (1) İşbu Anlaşma ile ilgili bildirimler yazılı olarak ve İngilizce dilinde yapılır. Her bir bildirim imzalanmalı ve asıl belge veya taranmış asıl belge olarak tedarik edilmelidir.
- (2) İşbu Anlaşma ile ilgili bildirimlerin tümü, aşağıda yer alan adreslere gönderilmelidir:
Komisyon adına:

Avrupa Komisyonu
Komşuluk ve Genişleme Müzakereleri Genel Müdürlüğü /A
Rue de la Loi 15
B-1049 Brussels, Belgium
E-posta: near-a@ec.europa.eu

IPA II yararlanıcısı adına:

Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC)
Avrupa Birliği Bakanlığı
Avrupa Birliği Bakanlığı
Mustafa Kemal Mah. 6. Cad. No: 4 06800
Ankara, Türkiye
Faks: (+90 312) 218 14 44
E-posta: sgulsen@ab.gov.tr

Madde 86 Ekler

Ekler, işbu Çerçeve Anlaşma'nın ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

Madde 87 Yürürlüğe Giriş

İşbu Anlaşma, son Akit Tarafın, iç mevzuatı veya usulü uyarınca onayını diğer tarafa yazılı olarak bildirdiği gün yürürlüğe girer.

Madde 88 Çerçeve Anlaşma'nın IPA için Uygulanabilirliği

Komisyon ve Türkiye Cumhuriyeti arasında imzalanmış olan Çerçeve Anlaşmalar, daha önceki katılım öncesi araçları kapsamında benimsenmiş olan yardım için, bu yardım ilgili Çerçeve Anlaşma hükümleri uyarınca tamamlanana dek geçerliliğini korur.

Madde 89 Değişiklik

Akit Taraflarca yapılmasına karar verilen değişiklikler, yazılı olarak yapılır ve işbu Anlaşma'nın bir parçasını oluşturur. Bu değişiklik, 87. maddenin 1. paragrafında öngörülen usule göre yürürlüğe girer.

Madde 90 Sona erme

- (1) Taraflardan biri tarafından yazılı bildirimle feshedilmediği müddetçe, işbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalmaya devam eder. Anlaşma'nın sona ermesi yazılı bildirim yapılmasının 3 ay sonrasında gerçekleşir.
- (2) İşbu Çerçeve Anlaşma'nın feshi halinde, halen uygulama sürecinde olan yardımların tümü, IPA tarafından finansmanı sağlanan belirli sözleşmelerden doğan kazanılmış hakların korunması dışında feshedilir.

İşbu Anlaşma İngilizce dilinde iki nüsha halinde hazırlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına ve namına,tarihinde, Ankara'da imzalanmıştır.

İmzalayan

H.E. Büyükelçi Rauf Engin Soysal

Ulusal IPA Koordinatörü (NIPAC)

Müsteşar

Avrupa Birliği Bakanlığı

Komisyon adına ve namına,tarihinde, Brüksel'de imzalanmıştır.

İmzalayan

Mr Simon Mordue

Direktör

EK A

Çerçeve Anlaşma'nın 10. maddesi uyarınca yapıların, otoritelerin ve birimlerin görev ve sorumlulukları

Ön Görüş:

Bu liste, ilgili yapıların, yetkililerin ve birimlerin temel görev ve ortak sorumluluklarını göstermektedir. İşbu liste Anlaşma'nın esas kısmını tamamlar nitelikte olup, bütün görev ve sorumlulukları içermemektedir.

MADDE 1 Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü (Ulusal IPA Koordinatörü) (NIPAC):

Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü IPA II yararlanıcısı tarafından atanır. Ulusal IPA Koordinatörü, IPA II yararlanıcısının hükümet ya da devlet yönetiminde bulunan uygun yetkiyi haiz üst düzey bir yetkili olmalıdır. Bu Anlaşma'nın 6(2), 16(2), 59 ve 75. maddeleri kapsamındaki görev ve sorumluluklara ek olarak, bütçe uygulama görevinin IPA II yararlanıcısına verildiği hallerde, Ulusal IPA Koordinatörü;

- (a) IPA II yardımının uygulanması sırasında, bütçe uygulama görevinin verildiği faaliyet veya programlarda belirlenen amaçların uygun şekilde ele alınmasını sağlamak için önlemler alır.
- (b) İşbu Anlaşma'nın 57. maddesi uyarınca, Komisyon ile istişare içinde, Anlaşma'nın 55. maddesinin hükümleri uyarınca uygulamanın farklı safhalarında yapılacak değerlendirme faaliyetlerini içeren değerlendirme planının hazırlanmasının eş güdümünü sağlar.

MADDE 2 Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO)

- (1) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi IPA II yararlanıcısı tarafından atanır. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi IPA II yararlanıcısının hükümetinde ya da devlet yönetiminde bulunan uygun yetkiyi haiz üst düzey bir yetkili olmalıdır.
- (2) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Türkiye Cumhuriyeti'nde IPA II yardımının mali yönetiminden ve harcamaların mevzuata ve usule uygunluğundan bütünüyle sorumludur. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi özellikle:
 - (a) IPA II hesaplarının ve mali işlemlerinin yönetiminden;
 - (b) İşbu Anlaşma'nın Ek B'si uyarınca IPA II yardımının uygulanması için iç kontrol sistemlerinin etkin şekilde işleyişinden sorumludur.

NAO bu görevleri yerine getirirken, yerinde doğrulamalar da yapabilir.

- (3) 2. maddenin (a) paragrafı amaçları doğrultusunda, Ulusal Fon tarafından desteklenen Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, özellikle aşağıdaki görevleri yerine getirir:
 - (a) Aşağıdaki hususları ayrıntılandıran harcama beyannamelerini hazırlamak ve Komisyona sunmak;
 - (i) yapılan ve ödenen masraflar;
 - (ii) uygulanabildiği hallerde, ödeme taleplerinde avans ödemesine ilişkin bilgilerin sunulması ve bu bilgilerin (b) bendine uyumlu olarak tesis edilen tahakkuk esaslı muhasebe sistemlerine dayalı güvenilir

hesaplardan elde edildiğinin, doğru olduğunun ve doğrulanabilir destekleyici belgelere dayalı olduğunun ve program otoriteleri ve yönetim yapısının onayına tabi olduğunun doğrulanması. Programın kapanışında Ulusal Yetkilendirme Görevlisi nihai harcama beyannamesi sunar;

- (b) her eylem/faaliyet/operasyon için bilgisayar ortamında muhasebe kayıtlarını kaydeden ve saklayan ve ödeme taleplerinin ve yıllık mali raporların ve beyanların hazırlanması için gereken bütün verileri destekleyen tahakkuka dayalı bir muhasebe sisteminin oluşturulmasını sağlar. Bu sistem doğru, eksiksiz ve güvenilir bilgileri zamanında temin eder ve ayrıca geri alınabilir, geri alınmış miktarların ve bir program veya eylem için IPA II yardımının tamamının veya bir kısmının iptal edilmesini takiben geri çekilen miktarların kayıtlarını da içerir;
 - (c) fonların program otoritelerine veya alıcılara transferini sağlar;
 - (d) uygun hallerde ortak finansman unsurlarının varlığını veya uygunluğunu doğrular ve Ulusal Fonda, Komisyon tarafından fonların geç transfer edilmesinden veya Komisyonun geri alım talimatlarından kaynaklanan olası noksanlıkların üstesinden gelebilecek yeterli kaynağın olmasını sağlar;
 - (e) IPA Uygulama Tüzüğü'nün 17. maddesi ve işbu Anlaşma'nın 42. maddesi uyarınca, 51. madde kapsamındaki usulsüzlüklere ilişkin gerekli mali düzenlemeleri yapar ve Anlaşma'nın 51. maddesinin 5. paragrafı kapsamında belirtilen durumların ortaya çıkması halinde alıcıya ödenen Birlik katkısını, bu Anlaşma'nın 41. maddesinde öngörülen şekilde ve ulusal geri alım usullerine uygun olarak geri alır;
 - (f) yukarıda, 3. paragrafın (a) bendinde belirtildiği üzere mali rapor veya bildirimleri hazırlar ve sunarken denetim otoritesinin sorumluluğu altında gerçekleştirilmiş tüm denetimlerin sonuçlarını dikkate alır;
 - (g) mali bilgilerin akışında ve işbu Anlaşma'nın mali konulardaki hükümleriyle ilişkili soruların tümü için Komisyon ile IPA II yararlanıcısı arasında irtibat kişisi olur.
- (4) 2. maddenin (b) paragrafı amaçları doğrultusunda, NAO destek ofisi tarafından desteklenen Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, özellikle aşağıdaki görevleri yerine getirir:
- (a) yapılan işlemlerin hukuka ve usule uygunluğu konusunda güvence verir;
 - (b) tespit edilen riskleri göz önünde bulundurarak, dolandırıcılıkla mücadele konusunda etkili ve orantılı tedbirler alır ve 50. maddenin 2. paragrafında atıfta bulunulan Dolandırıcılıkla Mücadele koordinasyon servisini de bilgilendirerek, 51. maddenin 2. paragrafı uyarınca ilgili raporlamaların yapılmasını sağlar;
 - (c) İşbu Anlaşma'nın 12. maddesinin 3. paragrafının (a), (b) ve (d) bentlerinde ve Ek B'sinde yer alan geçerli şartların, yönetim yapısı ve program otoriteleri tarafından kesintisiz olarak yerine getirildiğini izlemekle ve bu şartların yerine getirilmemesi halinde Komisyonu gecikmesizin bilgilendirmekle ve yapılan ödemeler ve imzalanan sözleşmelere ilişkin uygun koruma tedbirlerini almakla sorumludur.

- (d) IPA II yardımının uygulamasına yönelik iç kontrol sistemlerinin var olmasını ve etkin işleyişini sağlar;
 - (e) yönetim ve kontrol sistemleri hakkında raporlama yapılmasını sağlar ve program otoriteleri bünyesinde faaliyetlerin programlanması ve uygulanmasında görev alan personelin programlama ve uygulama kapasitelerini değerlendirir;
 - (f) bir raporlama ve bilgilendirme sisteminin oluşturulmasını ve işlevsel olmasını sağlar;
 - (g) İşbu Anlaşma'nın Ek A'sının, 5. maddesinin 2. paragrafı uyarınca denetim otoritesi tarafından oluşturulan denetim raporlarının bulgularını izleme alır. Bunu yaparken NAO;
 - (i) Yönetim ve iç kontrol sistemlerinde herhangi bir iyileştirme gerekliliği varsa bunu saptar ve bu anlamda alınan kararları kayda geçirir ve bu iyileştirmelerin vaktinde uygulanmasını sağlar;
 - (ii) Gereği halinde Komisyona yapılan ödeme taleplerinde ayarlamalar yapar.
 - (h) 59. maddenin 2. paragrafının (b) bendinde atıfta bulunulan yönetim beyanını hazırlarken denetim otoritesinin sorumluluğu altında yapılan tüm denetimlerin sonuçlarını dikkate alır;
 - (i) yönetim ve kontrol sistemlerine ilişkin önemli tüm değişiklikleri uygulamadan önce incelenmesi ve onaylanması için derhal Komisyona bildirir;
 - (j) ilgili olduğu her durumda yönetim ve kontrol sistemlerinde saptanan önemli yetersizlikleri ele alan konsolide eylem planlarının hazırlanmasının eş güdümünü sağlar.
- (5) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi izleyen mali yılın 15 Şubat tarihine kadar işbu Çerçeve Anlaşma'nın 59. maddesinin 2. paragrafında öngörülen belgeleri hazırlar ve Komisyona sunar.

Madde 3 Yönetim yapısı

- (1) Yönetim yapısı, Ulusal Fon'dan ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi için destek ofisinden oluşur. Ulusal Fonun ve destek ofisinin görevleri ve sorumlulukları uygun şekilde dağıtılacaktır.
- (2) Ulusal Fon, NAO'ya karşı hesap verme sorumluluğunu haizdir ve IPA II yararlanıcısı ülkede merkezi bütçesel yetkiyi elinde bulunduran bir devlet bakanlığı bünyesinde yer alır ve merkezi hazine birimi olarak hareket eder. Ulusal Fon, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine, görevlerini yerine getirmede, özellikle IPA II hesaplarının ve işbu Ek'in 2. maddesinin 3. paragrafı kapsamında değinilen mali işlemlerin yönetiminde yardımcı olur ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin sorumluluğu altında olan IPA II yardımının mali yönetimine ilişkin görevlerden sorumludur.
- (3) Ulusal Fon başlıca aşağıdaki görevleri yerine getirir:
 - (a) merkezi IPA banka hesaplarının tutulması ve düzenlenmesi;
 - (b) Birlik bütçesinden fon talep edilmesi ve ödemelerin alınması;
 - (c) bu ödemelerin program otoritelerine veya alıcılara transferinin onaylanması;

- (d) Komisyon tarafından verilen geri alım talimatını takiben fonların Birlik bütçesine iadesi;
 - (e) Komisyona mali raporlamanın hazırlanması esnasında Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin desteklenmesi;
 - (f) zamanında doğru, eksiksiz ve güvenilir bilgi sağlayan bilgisayar tabanlı tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin kullanılması.
- (4) Uygun hallerde, mali işlemlere ilişkin Komisyon ile yapılacak bilgi alışverişi, Komisyon ve IPA II yararlanıcısı arasında mutabık kalınan usuller kullanılarak elektronik ortamda yapılır.
- (5) Ulusal Yetkilendirme Görevlisi destek ofisi, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine hesap verir ve işbu Ek'in 2. maddesinin 4 ve 5. paragrafı kapsamında değinilen görevlerin yerine getirilmesinde Ulusal Yetkilendirme Görevlisine yardımcı olur.

Madde 4 Program otoritesi/otoriteleri

- (1) IPA yardımının hazırlanması, uygulanması ve yönetimi ile görevli olmak üzere IPA II yararlanıcısı ülkenin idaresi içinde Program otoritesi/otoriteleri oluşturulur.
- (2) Program otoritesi, işbu Anlaşma'nın 23 ve 24. maddeleri uyarınca hazırlama, uygulama, bilgilendirme ve görünürlükten, programların izlenmesi ve raporlanmasından ve sağlam mali yönetim ilkesi uyarınca gerekli olduğu hallerde bunların değerlendirilmesinden sorumludur. Program otoritesi, sorumluluğu altındaki programların uygulanması esnasında yapılan harcamaların hukuka ve usule uygunluğunu sağlamakla sorumludur.
- (3) Program otoritesi aşağıda belirtilen görev ve sorumlulukları yerine getirir:
- (a) Bir programın yönetimine ilişkin olarak, program otoritesi:
 - (i) Programın uygulamasını izler, gerektiğinde değişiklik önerilerinde bulunur ve programın hedeflerin gerçekleşmesine yönelik ilerleyişi hakkında, sektörel izleme komitesine özellikle belirlenmiş dönüm noktalarına ve ilgili göstergelere (hedeflere) ve mali verilere dayalı bilgi sağlar.
 - (ii) Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından işbu Anlaşma'nın 59. maddesinde öngörüldüğü şekilde hazırlanıp Komisyona sunulan raporlarda kullanılması için gereken tüm bilgileri sağlar. Sorumlu sektörel izleme komitesinin incelemesi sonrasında Program otoritesinden, Ulusal IPA Koordinatörü tarafından Komisyona sunulmak üzere mali yılın tamamını kapsayacak kapsamlı bir yıllık rapor hazırlaması istenebilir.
 - (iii) Tahsis edilen görevlerin yerine getirilmesi ve faaliyetlerin uygulanmasına ilişkin tüm bilgileri program otoritesi ile paylaşır;
 - (iv) İşbu Anlaşma'nın 55. maddesi hükümleri uyarınca bir değerlendirme planı hazırlar ve duruma uygun şekilde yönettiği programların ön (ex-ante), ara (interim) ve ardıl (ex-post) değerlendirmelerini yürütür.
 - (b) Eylemlerin seçimi ve kontrolü ile mali yönetime ilişkin olarak, İşbu Anlaşma'nın ilgili maddeleri uyarınca, program otoritesi:

- (i) Fon sağlanacak projelerin politika alanına ve programa uygun usullere ve kriterlere göre seçilmesini ve onaylanmasını sağlar;
 - (ii) ihale, hibe ve satın alma usullerini düzenler;
 - (iii) yeterli denetim izini teminen; ihale, hibe, sözleşme, mali yönetim, kontroller ve denetimlerle ilgili tüm belgelerin saklanması için usuller tesis eder;
 - (iv) IPA II yardımı alıcılarına ödeme yapar ve alıcılardan yapılan ödemelerin geri alır;
 - (v) projelerin uygulanması sürecine dâhil olan program otoritesi bünyesindeki tüm kurumların projeye ilişkin bütün işlemler için ya ayrı bir muhasebe sistemi ya da ayrı bir muhasebe tedvini kullanmasını sağlar;
 - (vi) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin harcamalara ilişkin prosedür ve doğrulamalar hakkında gerekli bütün bilgileri almasını sağlar;
 - (vii) her bir proje/faaliyet için muhasebe kayıtlarını bilgisayar ortamında kaydedip saklayacak ve ödeme taleplerinin ve yıllık mali raporların veya beyannamelerin hazırlanması, taahhütlerin ve ödemelerin yapılması ve projenin uygulamasının izlenmesi için gereken bütün verileri destekleyecek tahakkuk esaslı bir muhasebe sistemi tesis eder;
 - (viii) Tespit edilen riskleri dikkate alarak, usulsüzlüklerin zamanında raporlanmasına ve dolandırıcılıkla mücadele konusunda etkili ve orantılı tedbirler alınmasına yönelik bir sistem kurar;
 - (ix) ödenecek miktarın kabulü ve ödeme öncesi usulsüzlükler dâhil olmak üzere bütün borçların borçlular defterine kaydedilmesine yönelik bir sistem kurar;
 - (x) Yapılan, ödenen ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine beyan edilen harcamanın geçerli Topluluk kurallarına ve ulusal kanunlara, programa, projenin desteklenmesi için gereken şartlara ve sözleşme şartlarına uygun olduğunu, malların ve hizmetlerin teslim edildiğini ve alıcının yaptığı ödeme taleplerinin doğruluğunu onaylar.

Yürütülecek bu idari doğrulamalar, her bir eylemin idari, mali, teknik ve fiziki unsurlarının yanı sıra aşağıdakileri de kapsar:

 - destekleyici belgelerin her bir taahhüt ve ödeme açısından bütünüyle idari doğrulaması;
 - *diğerlerinin yanı sıra* projenin türüne, ilgili kamu harcamasının miktarına ve tespit edilen riskin derecesine göre belirlenecek sıklıkta ve kapsamda yerinde fiziki doğrulama;
 - (xi) Program otoritesi bünyesindeki kurumların iç denetiminin sağlanması;
 - (xii) İşbu Çerçeve Anlaşma'nın 23 ve 24. maddelerince öngörüldüğü şekilde bilgilendirme, tanıtım, şeffaflık, görünürlük ve iletişim ile ilgili şartlara uyumun sağlanması.
- (c) Program otoritesi bünyesindeki kurumlar, kendi aralarındaki düzenlemeleri resmi olarak yazılı şekilde kaydederler. Kurum yöneticilerine görevleri açık bir biçimde bildirilir ve her bir yönetici kendisine verilen görevlerden sorumludur.

IPA II yararlanıcısı, yöneticilerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmelerini sağlar. Uygun olan hallerde, yöneticiler, program otoritesinin başkanına karşı sorumludurlar.

Madde 5 Denetim otoritesi

- (1) IPA II yararlanıcısı, Ulusal IPA Koordinatörü, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, yönetim yapısı ve program otoritesi/otoritelerinden bağımsız ve gerekli mali özerkliği haiz bir Denetim otoritesi belirler. Denetim otoritesi, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına uygun şekilde faaliyet gösterir. Denetim otoritesinin başkanı IPA II yararlanıcısı tarafından atanır. Denetim otoritesinin başkanı, belirtilen görevlerin ifasını mümkün kılacak şekilde denetim alanında yeterli yetkinlik, bilgi ve deneyime sahip olmalıdır.
- (2) Denetim otoritesi, yönetim ve kontrol sistemi/sistemlerini, eylemleri ve işlemleri ve yıllık hesapları uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına ve denetim stratejisine uygun olarak denetler. Komisyon bahse konu standartlara ilişkin ilave yönlendirmelerde ve açıklamalarda bulunabilir.
- (3) Denetim otoritesi, bağlı bulunduğu başkanın sorumluluğu altında aşağıda belirtilen görevleri ve sorumlulukları yerine getirir:

(a) İşbu Anlaşma'nın Ek G'sinde yer alan örneğe uygun biçimde yıllık olarak güncellenecek, 3 yıllık bir denetim stratejisinin hazırlanması. Denetim stratejisi, denetime ilişkin metodolojiyi, projelerin ve işlemlerin denetimi için örnekleme yöntemlerini ve denetim planını belirler. Denetimler:

- (i) yıllık mali raporların veya beyannamelerin ve temel yıllık hesapların eksiksiz, doğru ve gerçek olduğunun;
- (ii) yönetim, kontrol ve gözetim sistemlerinin verimli ve etkin işlediğinin;
- (iii) temel işlemlerin hukuka ve usule uygun olduğunun doğrulanmasını amaçlar.

Denetim otoritesi, gelecek üç yıllık denetim stratejisini, Ulusal Yetkilendirme Görevlisine de bir kopyasını göndermek suretiyle, her yılın Kasım ayı sonuna kadar Komisyona sunar. Birden fazla program için ortak bir yönetim ve kontrol sisteminin geçerli olduğu hallerde ilgili programlar ve projeler için tek bir denetim stratejisi hazırlanabilir.

(b) Ulusal IPA Koordinatörü ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisine de bir kopyasını göndermek suretiyle, raporları ve görüşlerini Komisyona ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine aşağıdaki şekilde sunar:

- (i) Her yılın 15 Mart tarihi itibarıyla Mali Tüzük'ün 60. maddesinin 5. paragrafının 2. alt paragrafı uyarınca ve işbu Anlaşma'nın Ek E'sinde yer alan örneğe uygun biçimde, bir önceki yıla ait yıllık mali raporlar veya beyannameler ile temel yıllık hesapların eksiksiz, doğru ve gerçek olduğuna ve yönetim, kontrol ve gözetim sisteminin işleyişine ve temel işlemlerin ve hukuka ve usule uygunluğuna ilişkin **yıllık denetim görüşü**.
- (ii) Her yılın 15 Mart tarihi itibarıyla, işbu Anlaşma'nın Ek D'sinde yer alan örneğe uygun biçimde ve ilgili dönemdeki denetim stratejisi kapsamında yürütülen denetimlerden edinilen bulguları içeren ve yıllık denetim

görüşünü destekleyen **yıllık denetim faaliyet raporu**. Yıllık denetim faaliyet raporu diğerlerinin yanında yönetim, kontrol ve gözetim sistemlerindeki eksiklikleri ve Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Ulusal Fon ve/veya ilgili program otoriteleri tarafından alınan veya alınması planlanan düzeltici tedbirleri içerir;

(iii) Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin herhangi bir programın veya programın herhangi bir kısmının kapanışı için Komisyona sunduğu **nihai harcama beyannamesine ilişkin görüş**. Bu görüş, nihai ödeme talebinin geçerliliğine ve mali bilgilerin doğruluğuna yöneliktir. Uygun olan hallerde bu görüşü destekleyecek şekilde bir nihai denetim faaliyet raporu sunulur. Nihai harcama beyannamesine ilişkin görüş, işbu Çerçeve Anlaşma'nın F Ekinde yer alan örneğe uygun olmalıdır. Nihai harcama bildiriminin Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından sunulmasından sonra üç ay içerisinde, Denetim otoritesi görüşünü bildirir.

(c) (b) bendi kapsamında bahsi geçen denetim stratejisi ve/veya raporlar ve görüşlerle ilgili Sektörel Anlaşma veya Finansman Anlaşmalarında daha ayrıntılı şartlar belirlenebilir.

EK B

İÇ KONTROL ÇERÇEVESİ

12. maddenin 3. paragrafının (a) bendinde belirtilen alanlar ve ilgili şartların standart listesi

1. Kontrol ortamı

(a) Etik davranış ve dürüstlük politikaları

- kurum olarak dürüstlük ve etik değerlere bağlılık gösterilmesi
- üst yönetimce öngörülen kurum kültürünün kurumun tamamınca benimsenmesinin sağlanması
- çıkar çatışmalarını belirlemeye ve engellemeye yönelik usullerin olmasının temin edilmesi

(b) Astlara verilen görevlerin yönetim tarafından denetlenmesi

- raporlamalar da dâhil olmak üzere, astların gözetimine yönelik usul ve yapıların oluşturulmasının sağlanması
- ileriye dönük ve sürekli gözetim ile hesap verebilirliğin pekiştirilmesinin sağlanması

(c) Yapıların, raporlama kanallarının, yetki ve sorumlulukların oluşturulması

- belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesine ve birimlere iş ve görev dağılımının bu doğrultuda yapılmasına olanak verecek şekilde tüm kademelerde gerekli yapıların belirlenmesi ve tesis edilmesinin sağlanması
- tüm birimlerin ve bireylerin kendilerine verilen görev ve işlevleri yerine getirirken gerekli yasal dayanaklara ve tam yasal yetkiye sahip olmalarının sağlanması
- her bir birimin faaliyetlerini yönetmek ve örgütün her seviyesinde hesap verilebilirliği sağlamak için birimlerin kendi bünyelerinde ve birbirleri arasında gerekli bilgi akışını güvence altına alan raporlama kanallarının oluşturulmasının sağlanması
- ispatlanmış yeterlilik ve verilen görevlere dayanarak, yetki ve sorumluluk düzeyinin tanımlanması ve verilmesinin sağlanması

(i) Üst yönetim – önemli kararlara ilişkin yetkilerini muhafaza eder, yönetimin görevlerini değerlendirir, yönetimin ve diğer çalışanların iç kontrol konusundaki sorumluluklarını kavramasını ve yerine getirmesini sağlayacak yönergeleri, rehberliği ve kontrolü sağlar.

(ii) Yönetim – üst yönetimin yönerge ve talimatlarının kendi birimlerinde uygulanmasını kolaylaştırır ve yönlendirir.

(iii) Personel – birimlerinin uygulama standartlarını, hedeflere yönelik öngörülen riskleri ve buna bağlı olarak kendi düzeylerindeki kontrol faaliyetlerini, beklenen iletişim ve bilgi akışını, hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik gözetim faaliyetlerini kavrayıp benimser.

(iv) Dışarıdan hizmet sağlayanlar – yönetimin, kurum çalışanı olmayan ve dışarıdan hizmet sağlayan kişiler için tanımladığı yetki ve sorumluluk kapsamı dâhilinde hareket ederler.

(d) Personel planlaması, işe alım, çalışanı elde tutma, eğitim ve değerlendirme

- hedeflere ulaşmak için tüm kademelerde, yeterli sayıda ve nitelikli personelin yer almasının sağlanması
- hiç bir çalışanın belirlenen hedeflere ulaşmaya yönelik sorumluluklarının kapsamı hakkında soru işaretinin olmamasının sağlanması
- kurumun misyonu, iş tanımları ve benzeri konuların güncelliğinin ve tüm çalışanlar tarafından bilinmesinin sağlanması
- "hassas" pozisyonlardaki çalışanların belirlenmesi ve bu pozisyonlar için gerekli kontrollerin (uygun görülen durumlarda rotasyon politikaları dâhil) uygulanmasının sağlanması

(e) Verilen görev ve sorumluluklar için hesap verebilirlik

- ulaşılabilecek hedeflerin dikkate alınması suretiyle tüm kademelerde performans ölçümü, teşvik ve uygun görülen diğer ödüllendirmelerin sağlanması
- tüm çalışanların performanslarının düzenli olarak değerlendirilmesi ve bu doğrultuda ödül veya disiplin cezası gibi işlemlerin yapılmasının sağlanması
- kurum içinde baskının hedeflere ulaşılmasını teminen pozitif bir şekilde uygulanmasının ve gerçekçi olmayan performans hedefleri veya çelişkili hedefler gibi olumsuz baskı unsurlarından sakınılmasının sağlanması

2. Risk Yönetimi

(a) Hedef belirleme

- hedeflere yönelik risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi için, bütün hedeflerin tüm kademelerde yeterince net bir şekilde belirlenmesinin sağlanması
- istenilen performans hedeflerine ulaşmak için gerekli kaynakların dağıtılmasında *faaliyet hedeflerinin* net bir bakış açısı sağlanması
- *iç ve dış raporlama hedeflerinin* güvenilirlik, zamanlama ve raporların şeffaflığı çerçevesinde belirlenmesinin sağlanması
- *uyum hedeflerinin* tüm faaliyetlerin geçerli kural ve tüzükler kapsamında yürütüldüğünü yansıtmalarının sağlanması

(b) Risk tanımlama, değerlendirme ve müdahale

- tüm kademelerde risklerin kapsamlı bir biçimde tanımlanmasının ve risk tanımlanmasının birim için önemli olan tüm iç ve dış faktörleri kapsamının sağlanması
- risk tanımlanmasından sonra, belirlenen risklerin gerçekleşme ihtimali ve etkileri de dâhil olmak üzere, yeterli düzeyde risk değerlendirmesinin yapılmasının sağlanması
- tanımlanan ve değerlendirilen risklerin hedeflere ulaşılmasına yönelik olası olumsuz etkilerinin azaltılması için, yönetimin yeterli düzeyde risk müdahalesi tanımlaması ve uygulaması yapılmasının sağlanması

(c) Dolandırıcılık riski

- hedeflere ulaşmaya yönelik riskler değerlendirilirken, dolandırıcılık ve usulsüzlük ihtimalinin de göz önünde bulundurulmasının sağlanması
- kurumun alt kademelerinde kaydedilen usulsüzlüklerin uygun şekilde rapor edilmesinin, takibinin yapılmasının ve "muhabirlerin" korunmasının sağlanması

(d) İç kontrol sistemini etkileyen değişikliklerin tanımlanması ve değerlendirilmesi

- iç kontrollerin etkinliğini etkileyen ve kurumun hedeflere ulaşmasında etkisi olan önemli iç ve dış değişikliklerin yönetim tarafından tanımlanmasının ve değerlendirmesinin sağlanması

3. Kontrol faaliyetleri

(a) Kontrol faaliyetlerinin seçilmesi ve geliştirilmesi

- hedeflere ulaşmaya yönelik risklerin azaltılmasına katkı sağlayacak kontrol faaliyetlerinin kurumun tüm kademelerinde tanımlanması ve geliştirilmesinin sağlanması
- üçüncü şahıslara yönelik ödeme ve taahhütlerle ilgili tüm işlemler için tek bir yöneticinin sorumlu kılınmasının sağlanması
- kontrol faaliyetlerinin *diğer unsurların yanı sıra* aşağıda belirtilen unsurları da içermesinin sağlanması:
 - (i) bir işlem onaylanmadan önce, işlemin tüm yönleri, işlemi başlatan çalışan veya çalışanlardan farklı en az bir çalışan tarafından doğrulanmak zorundadır. Aynı kişi aynı dosya üzerinde işlemi hem başlatıp hem doğrulayamaz (dört göz ilkesi).
 - (ii) her türlü ihale ve teklif çağrısında, bu tür bağlayıcı işlemlere uygun yasal çerçeveyi sağlayan kurallar
 - (iii) ihale ve teklif çağrılarının her safhası için her bir çalışanın bu alanlardaki görev ve sorumluluklarının açık olarak bilincinde olmasını sağlayacak (örneğin teknik şartnameler, değerlendirme komiteleri, istisnaların rapor edilmesi vb.) kontrol listelerini de içeren usuller
 - (iv) yasal gereklilikleri sağlayan tanıtım kuralları ve usulleri
 - (v) ödemelerin sadece gerekçeli ödeme talepleri için yapılmasını sağlayarak, sözleşme gereklilikleri yerine getiren, gerektiğinde “yerinde” olacak şekilde, ürün teslim onayı usulleri ve/veya uygunluk koşulları dâhil olmak üzere ödeme usulleri
 - (vi) yasal gerekliliklerin yerine getirilmesini sağlayacak ortak finansmanın verilmesini izlemeye yönelik usuller
 - (vii) kurumun sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmesini garanti edecek fonların her durumda hazır bulunmasını sağlayacak bütçe usulleri
 - (viii) devamlılığa yönelik önemli risklerin (örneğin veri kaybı, bireylerin bulunmayışı vb.) tanımlanmasını ve acil durum planlarının devreye sokulmasını sağlayacak faaliyetlerin devamlılığına ilişkin usuller

- (ix) uluslararası kabul görmüş muhasebe ilkelerini uygulayan, tam, doğru ve şeffaf hesaplama sağlayan muhasebe usulleri
 - (x) gerektiği yerde, hesap bakiyelerinin üçüncü bir taraf ile mutabakatının yapılmasını sağlayan uzlaştırma usulleri
 - (xi) olağan uygulamalardaki değişikliklerin daima kayda geçirilmesini, tutanak tutulmasını ve ilgili kademelerde değerlendirilmesini teminen, *diğerlerinin yanı sıra* normal usullere dair ilgili kademede onaylanmış istisnalar, onaylanmamış istisnalar ve kontrol ihmalleri de dâhil olmak üzere istisnaların rapor edilmesi
 - (xii) saklanmaları gereken süre boyunca belgelerin, incelenebilir olmasını sağlayacak arşiv usulleri
 - (xiii) çapraz kontrol yapılmasını teminen, aynı faaliyet sürecinde, farklı çalışanlara farklı görevlerin verilmesini sağlayacak görev dağılımı
- (b) Güvenlik kontrol faaliyetleri
- değerli eşyaları ve bilgileri yetkisiz müdahale ve fiziki hasardan korumaya yönelik, yeterli güvenlik usullerinin (bilgi işlem veya başka) sağlanması
 - tüm kademelerde, hem fiziki hem elektronik erişim için uygun erişim haklarının sağlanması
- (c) Kontrol faaliyetlerine ilişkin politikalar ve usuller
- tüm kademelerde beklentileri ve eylemlerin ayrıntılarını belirleyen yazılı politika ve usullerin sağlanması
 - kontrol faaliyetlerinin uygulanmasına yönelik sorumluluk ve yükümlülüğün net olarak belirtilmesinin sağlanması
 - bir kontrol faaliyetinin ve herhangi bir düzeltici faaliyetin gerçekleştirilmesi durumunda, ilgili politika ve usullere zamanlamanın dâhil edilmesi
 - bir kontrol faaliyeti yapılırken, takip edilmek üzere belirlenen konuların uygun şekilde incelenmesinin ve gereken düzeltici eylemin alınmasının sağlanması
 - kontrol faaliyetinin, uzman personel tarafından ve faaliyet vasıtasıyla azaltılacak risklere ilişkin kesintisiz odaklanma ile yürütülmesinin sağlanması
 - yönetim ve üst yönetimin, uygun olan yerlerde politika ve usulleri ve bunlara ilişkin kontrol faaliyetlerini, sürekli uyum ve etkinlik açısından düzenli olarak değerlendirmesinin sağlanması

4. Bilgi ve iletişim

(a) İç kontrollerin işleyişini destekleyen bilgiler

- iç kontrolün diğer unsurlarının işleyişinin ve kurumun hedeflerine ulaşmasının desteklenmesi için ihtiyaç duyulan ve beklenen bilgileri tüm kademelerde tespitine yönelik süreçlerin bulunmasının sağlanması
- hem iç hem dış kaynaklar dâhil olmak üzere tüm ilgili kaynaklardan bilgi edinilmesinin sağlanması
- tespit edilen bilgi gereksinimlerini karşılamak üzere, bilgilerin uygun kaynaklardan elde edilmesinin ve anlamlı bilgiye dönüştürülmesinin sağlanması

- üretilen bilgilerin zamanında, güncel, doğru, geçerli, tam, yeterli, ulaşılabilir, korumalı, doğrulanabilir olmasının ve iç kontrol değerlendirilmelerinde ve hedeflere ulaşmada kullanılabilmesini teminen tutulmasının sağlanması

(b) İç iletişim

- yönetim dâhil bütün çalışanların, iç kontrol sorumluluklarını anlamaları ve yürütebilmeleri için, gerekli bilgilerin iletilmesine yarayacak yöntemlerin devreye sokulmasının sağlanması
- üst yönetimin kurumun hedeflerine ulaşması amacıyla üstüne düşen görevi yerine getirmesi için gereken bilgileri edinmesini teminen, üst yönetim ile kurum içindeki diğer kademeler arasında iletişimin sağlanması
- normal iletişim kanalları çalışmadığında veya etkisiz kaldığında, ihbar hatları gibi isimsiz veya gizli iletişime imkân verecek ve hatasız çalışacak ayrı iletişim kanallarının devreye sokulmasının sağlanması
- iletişim yöntemini seçerken zamanlamanın, alıcının ve bilginin niteliğinin göz önünde bulundurulmasının sağlanması

(c) Dış iletişim

- Avrupa Komisyonu, Avrupa Sayıştay vb. gibi dış taraflara, gerekli bilginin uygun şekilde ve zamanında iletilmesine yönelik yöntemlerin devreye sokulmasının sağlanması
- kurumun üst yönetimi de dâhil olmak üzere, tüm kademelerin dış taraflardan gelecek girdiler konusunda bilgilendirilmesine olanak verecek iletişim kanallarının olmasının sağlanması
- Avrupa Komisyonu, Avrupa Sayıştay vb. gibi dış taraflardan gelen bilgilerin, kurum içinde üst yönetim de dâhil, ilgili seviyelere ulaşmasının sağlanması
- üst yönetimle isimsiz veya gizli iletişime imkân verecek, ihbar veya muhbirlik hatları gibi ayrı iletişim kanallarının devreye sokulmasının sağlanması
- iletişim yöntemini seçerken, zamanlamanın, alıcının, mesajın içeriğinin ve ayrıca yasal ve mevzuata ilişkin şartları ve beklentileri göz önünde bulundurulmasının sağlanması

5. İç kontrol çerçevesinin izlenmesi¹

(a) Sürekli ve özel izleme

- iç kontrol unsurlarının tüm seviyelerde varlığından ve işleyişinden emin olmak için, sürekli ve özel izlemenin mevcut ve işler olmasının sağlanması
- sistemin alt seviyelerdeki işleyişine ilişkin sonuçların üst yönetime iletilmesinin sağlanması
- sorumlu yönetimin, sürekli izleme faaliyetini, kurumdaki her bir birim seviyesinde yürütmesinin sağlanması

¹ Kontrol faaliyeti özel risklere yönelikken izleme faaliyeti, iç kontrolün beş unsurunun her birinde kontrollerin olup olmadığını ve amaçlandığı şekilde işleyip işlemediğini değerlendirir. Bir kurum içinde, yönetim kademelerince yapılan gözetim, kontrol faaliyeti olarak ve örneğin, kalite kontrol işlevine dayanılarak yapılan değerlendirme de izleme faaliyeti olarak görülebilir.

- üst yönetimin, alt sistemlerin bağımsız değerlendirmesini yapmasını teminen iç denetim işlevi aracılığıyla düzenli özel izlemenin yapılmasının sağlanması
- (b) İç kontrol konusundaki eksikliklerin değerlendirilmesi, kaydedilmesi ve bildirilmesi
- uygun görüldüğü şekilde, sorumlu yönetim ve üst yönetimin sürekli ve özel izlemenin sonuçlarını değerlendirmesinin sağlanması
 - gerektiğinde, düzeltici işlem yapmakla yükümlü taraflara ve üst yönetime eksikliklerin bildirilmesinin sağlanması
 - uygun görüldüğü şekilde, yönetim ve üst yönetimin, eksikliklerin belirlenen zaman dilimi içinde ve yeterince giderilip giderilmediğini takip etmesinin sağlanması

EK C:

Model Yönetim Bildirisi¹

Aşağıda imzası olan ben, (*ad, soyadı, resmi unvan veya görev*), (*programın adı, CCI*) için, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulusal Yetkilendirme Görevlisi olarak, (*yıl*) yılı (*programın adı*) programının uygulanmasına ve ayrıca kendi düşüncem ve şahsımın doğrudan gözetimi, yapılan iç kontrol çalışması ile (*yıl*) yılında Komisyona sunulan ödeme başvurularında bulunan harcamalara ilişkin denetimler ve kontrollerden elde edilen sonuçlar da dâhil olmak üzere, sahip olduğum bilgilere dayanarak ve (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü ve bu Tüzüğün özellikle 9. maddesi kapsamındaki yükümlülüklerimi dikkate alarak,

İşbu bildiri ile aşağıdaki hususları beyan ederim:

- yıllık mali raporlarda veya beyannamelerde yer alan bilgiler (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 23. maddesinin 1. paragrafının (b) bendi uyarınca usulüne uygun olarak sunulmuştur, eksiksiz ve doğrudur;
- yıllık mali raporlarda veya beyannamelerde yer alan harcamalar, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nde tanımlandığı şekilde amacına uygun olarak ve sağlam mali yönetim ilkesi uyarınca kullanılmıştır²;
- program için tesis edilen yönetim ve kontrol sistemi³, temel işlemlerin hukuka ve usule uygunluğuna ilişkin gerekli teminatı sağlamaktadır;
- IPA II yardımının uygulanması ve [FA'nın referansı] Finansman Anlaşması ile ilgili iç kontrol biriminin⁴ çalışmasının gözetimini yaptım.

Mali yıla ilişkin nihai denetim veya kontrol raporlarında Çerçeve Anlaşma'nın Ek A'sının 5. maddesinin 2. paragrafı uyarınca saptanmış olan usulsüzlüklerin, Çerçeve Anlaşma'nın 2. maddesinin 4. paragrafının (g) bendi uyarınca giderildiğini teyit ederim. Gerektiğinde, yönetim ve kontrol sistemlerine ilişkin olarak bu raporda bildirilen eksiklikler için yeterli takip yapılmıştır veya gerekli şu iyileştirici eylemlerle ilgili olarak bu takipler, halen devam etmektedir: (uygunsa, bildirinin imzalandığı tarihte hangi iyileştirici eylemlerin halen devam ettiğini belirtiniz).

Ayrıca, bir sonraki yılda bir ödeme talebine dâhil edilmeleri ihtimaliyle yasallığının ve usule uygunluğunun değerlendirmesi halen devam etmekte olan ve bu değerlendirmenin sonucunu bekleyen harcamaların, harcama beyannamesinden hariç tutulduğunu teyit ederim.

¹ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 9. maddesinin 4. paragrafı uyarınca.

² Sağlam mali yönetim, ekonomi, verimlilik ve etkinlik ilkelerinden oluşmaktadır. Ekonomi ilkesi, kullanılan kaynakların zamanında, uygun miktarda, kalitede ve en iyi fiyatta kullanıma sunulmasını gerektirir. Verimlilik ilkesi, kullanılan kaynaklar ve elde edilen sonuçlar arasında kuurlacak en iyi ilişki ile ilgilidir. Etkinlik ilkesi, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesi ve amaçlanan sonuçların elde edilmesi ile ilgilidir (AB, Euratom) 966/2012 sayılı Tüzük'ün 30. maddesi).

³ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 7. maddesinin 1. paragrafında belirtilen, ve IPA II yararlanıcısı tarafından tesis edilen yapılar ve otoriteler ile (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 7. maddesinin 2. paragrafında belirtilen Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından tesis edilen yönetim yapısı.

⁴ Program otoritesi ve yönetim yapısı.

Ayrıca, dolandırıcılıkla mücadelede etkili ve orantılı tedbirlerin devrede olduğunu, belirlenen risklerin dikkate alındığını ve Birliğin itibarına veya mali çıkarlarına zarar verebilecek, programın uygulanmasıyla ilgili, ifşa edilmemiş herhangi bir konunun varlığından haberdar olmadığımı teyit ederim.

(Onay Yeri ve Tarihi)

İmza

(Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin adı ve resmi unvanı veya görevi)

EK D

Model Yıllık Denetim Faaliyet Raporu¹

İlgili:

- Avrupa Komisyonu, Genel Müdürlük
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal IPA Koordinatörüne (kopyası) ve
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Yetkilendirme Görevlisine (kopyası)

1. GİRİŞ

1.1 Raporun hazırlanmasına müdahil olan sorumlu denetim otoritesi ve diğer organların detayları.

1.2 İlgili dönem (diğer bir deyişle, yıl) ve denetimlerin kapsamı (Komisyona söz konusu yıl için beyan edilen harcamalar dâhil).

1.3 Raporun kapsadığı sektör/politika alan(ları) ve bunların program otoritelerinin ve yönetim yapılarının tespiti.

1.4 Raporun hazırlanması ve denetim görüşünün oluşturulmasına yönelik atılan adımların tanımlanması.

2. İDARE VE KONTROL SİSTEMLERİNDEKİ ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLER

2.1 Yönetim ve kontrol sistemlerindeki her türlü önemli değişikliğin ayrıntısı ve denetim otoritesi tarafından (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesi uyarınca yürütölen denetimin, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 7. maddesine uyumluluğunun teyidi.

2.2 Bu değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihler, denetim otoritesine değişikliklerin bildirildiği tarihler ve ayrıca bu değişikliklerin yapılan denetim üzerindeki etkileri belirtilecektir.

3. DENETİM STRATEJİSİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

3.1 Denetim stratejisine yönelik yapılan veya yapılması teklif edilen her türlü değişikliğin ve nedenlerinin ayrıntıları. Özellikle, operasyonların denetimi için kullanılan örnekleme yöntemine yönelik yapılan her türlü değişikliğin belirtiniz (bkz. aşağıda yer alan 5. paragraf).

3.2 Denetim otoritesi, geç aşamada yapılan veya önerilen ve referans süresinde yapılan işi etkilemeyen değişikliklerle, referans süresinde yapılan ve denetim işini ve sonuçlarını etkileyen değişiklikler arasındaki ayrımı belirtir.

Sadece denetim stratejisinin bir önceki versiyonu ile kıyaslanan değişiklikler dâhil edilir.

4. SİSTEM DENETİMLERİ

4.1 Denetim otoritesinin kendisi de dâhil olmak üzere, sistem denetimlerini yürütmüş olan organlara ilişkin detaylar.

¹ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı uyarınca.

4.2 Denetlenen otorite/organlar da belirtilmek suretiyle, yapılan denetimler, her bir otorite/organa ilişkin temel gerekliliklerin değerlendirmesi, kapsam dâhilindeki konular²ve denetim planlaması ile yapılan kıyaslamaya ilişkin özet tablo. Özet bölümünde, program (isim ve CCI), sistem denetimlerini yapan otorite/organ, denetim tarihi, kapsam kısıtlamaları da dâhil, denetimin kapsamı ve denetimi yapılan otoriteler/organlar yer alır. Yatay tematik denetimler de bu bölümde rapor edilir.

Denetim dönemi	1. Program (CCI ve Unvanı)	2. Denetim Organı ³	3. Denetlenen Organ(lar)	4. Denetimin Tarihi ⁴	5. Denetimin kapsamı ⁵	6. Başlıca Bulgular ve Sonuçlar	7. Sistemik problemler ve alınan tedbirler	8. Tahmini Mali Etkisi (Uygulanabilirse)	9. Son Durumu (Kapalı veya değil)

Denetim stratejisi bağlamında denetimlerin seçilmesine ilişkin dayanağın tanımı. Uygulanabilir denetim stratejisine, özellikle risk değerlendirme metodolojisine ve özel sistem denetimleri planını yapılmasına neden olan sonuçlara değinilir. Risk değerlendirmesinde bir güncelleme yapılması halinde bu, denetim stratejisindeki değişiklikleri kapsayan yukarıdaki 3. bentte açıklanmıştır.

4.4 İhtiyaç duyulması halinde, takip eden bölüm, yukarıdaki tabloya ilaveten aşağıdaki konularla ilgili ilave bilgi ve ayrıntılar içerebilir:

4.4.1 Görevlerin uygun şekilde ayrımı ve Birlik gerekliliklerine ve politikalarına uyum, belgelendirme usulleri ve denetim izi ile yönetim kontrollerinin yeterliliği de dâhil olmak üzere yönetim ve kontrol sistemlerine ve bunların işleyişlerine yönelik başlıca denetim bulgularının ve sonuçlarının tanımlanması ve

4.4.2 Tespit edilen problemlerin sistematik olarak değerlendirilip değerlendirilmediklerine ve usulsüz harcamaların miktarı ve ilgili mali düzeltmeler de dâhil olmak üzere alınan tedbirlere ilişkin detaylar,

4.5 Sistem denetimleri esnasında tespit edilen mali araçların yönetimine ilişkin belirli eksikliklerin (eğer uygunsa) ve bu eksikliklerin giderilmesi için ulusal otoritelerce yapılan takibin tanımı

4.6 Sistem denetimleri sonrasında elde edilen güvence düzeyi (düşük/orta/yüksek) ve gerekçesi

5. İŞLEM ÖRNEKLERİNİN DENETİMİ

5.1 Denetim otoritesi dâhil olmak üzere, örnek denetimleri yürüten otoriteler ve organlar.

² Konular, kamu ihale kuralları, devlet yardımı kuralları, çevresel gereklilikler, fırsat eşitliği, mali mühendislik araçlarının uygulanması, bilgi işlem sistemlerinin etkililiği, çekilme ve iyileşmelerin rapor edilmesi, dolandırıcılığa yönelik risk değerlendirmesinin uygulanmasına ilişkin hususlara dikkat edilmesi ile ilgili olanlar da dahil, yönetimin yaptığı doğrulamaların kalitesi ve indikatörler ile kilometre taşlarına ve programın hedeflerine ulaşma doğrultusunda sağladığı ilerlemeye ilişkin verilerin güvenilirliği gibi denetim stratejisinde belirtilenlerle (sadece bununla sınırlı kalmamakla birlikte) uygun olmalıdır.

³ Denetim otoritesinin kendisi de dâhil olmak üzere, sistem denetimlerini yürütmüş olan organların belirtilmesi.

⁴ Denetim saha çalışmasının tarihi.

⁵ Denetlenen otoriteler, yatay tematik denetimler, kapsam kısıtlamaları.

5.2 Uygulanan örnekleme yönteminin tanımı ve yöntemin denetim stratejisine uygun olup olmadığına dair bilgi.

5.3 İstatistiksel örnekleme, önemlilik seviyesi, güvenilirlik düzeyi, kullanılan tahmini hata oranı, gerekli örneğin ve aralığın hesaplanması, örnekleme birimi, popülasyondaki örnekleme sayısı ve denetlenmiş olan örnekleme sayısına ilişkin olarak kullanılan parametrelerin belirtilmesi.

5.4 Komisyona mali yıla dair beyan edilen harcamalar ile örneklenen harcamaların uyumlaştırılması. Mali yıl içerisinde mali düzeltmeler yapılması halinde negatif kalemler ve ayrıca avro ile milli para birimi cinsinden beyan edilen miktarlar arasındaki farklar da gerekli durumlarda uzlaşma kalemlerine dâhildir.

5.5 Negatif kalemlerin olması durumunda, bunların ayrı bir popülasyon olarak ele alındığının teyidi.

5.6 İstatistiksel olmayan örnekleme yapılması halinde, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 2. paragrafı doğrultusundaki yöntemin kullanılmasının sebepleri ile denetimi yapılan eylemlerin/operasyonların/harcamaların yüzdesi, örneğin rastgele seçilmesinin (ve temsil kabiliyetinin de) sağlanması ve denetim otoritesinin geçerli bir denetim görüşü oluşturmasını teminen yeterli büyüklükte örnek alınmasının sağlanması için atılan adımlar belirtilir. İstatistiksel olmayan örnekleme yapılması halinde, tahmini hata oranı da hesaplanır.

5.7 (Aşağıda verilen) özet tablosunda, uygun olduğu durumlarda, Komisyona yıl içerisinde beyan edilen uygun harcamalar, denetimi yapılan harcamalar ve denetimi yapılan harcamaların Komisyona geçen yıl için beyan edilen uygun harcamalara oranı, popülasyondaki örnekleme birimlerinin toplam sayısı ve rastgele örnekleme içerisinde denetimi yapılan örnekleme birimlerinin sayısını belirten bir program üzerinden ayrıntılandırılmış döküm gösterilmiştir.

Uygun olması halinde, rastgele istatistiksel örneğe dair bilgiler, diğer örneklere ilişkin bilgilerden (örn. riske dayalı tamamlayıcı örnekler) ayrıca belirtilir.

5.8 Denetimlerin temel sonuçlarının analizi (seçilen ve denetimi yapılan örnekler ve buna bağlı operasyonel hataların miktarı ve tipleri⁶), ayrıca bulunan hataların niteliği⁷, temel nedenleri ve bu hataların gelecekte tekrarının azaltılması da dâhil, önerilen düzeltici tedbirler.

5.9 Yapılma olasılığı en yüksek hata oranı (toplam hata oranı⁸) ile istatistiksel örnekleme yöntemi kullanılması halinde, operasyonların denetimi sonucunda çıkan en yüksek hata limitinin ve tespit edilen usulsüz harcamaların miktarı ve denetimi yapılan rastgele örneklemeden çıkan hata oranının ayrıntıları.

5.10 Popülasyonun önemlilik açısından yanlış ifade edilip edilmediğinin tespit edilmesi için belirlenmiş olan önemlilik seviyesi ile toplam hata oranını karşılaştırın. Eğer öyleyse, toplam hata oranının denetim görüşü bakımından taşıdığı önemi analiz ederek, tavsiye edilen düzeltici tedbirleri bildirin.

⁶ Rastgele, sistematik, istisnai.

⁷ Örneğin, uygunluk, kamu alımları, devlet yardımı.

⁸ (AB) 480/2014 sayılı Yetki Devrine Dayanan Komisyon Tüzüğü'nün 28. maddesinin 14. paragrafında tanımlandığı şekilde.

5.11 Komisyona nihai harcama bildiriminin ve mali bildirimlerin sunulmasından önce program otoritesi/yönetim yapısı tarafından uygulanan ve operasyonların denetimlerinden⁹ kaynaklanan, sabit oranlı veya değerlendirilmesi yapılmış düzeltmeler de dâhil, cari yıla dair düzeltmeler.

5.12 Yukarıda belirtilen düzeltmelerin uygulanması sonrası kalan toplam hata oranı¹⁰ ve denetim görüşü bakımından önemi.

5.13 Mevcutsa, tamamlayıcı örneğin (örn. riske dayalı) denetimine ilişkin sonuçlar hakkında bilgi.

5.14 Tüm düzeltici eylemlerin sonucu olarak, daha önce rapor edilen kalan hata oranlarının revizyonu dâhil, usulsüzlüklerin takibi ile ilgili bilgi.

5.15 Tespit edilen problemlerin sistematik olarak değerlendirilip değerlendirilmediklerine ve usulsüz harcamaların miktarı ve ilgili mali düzeltmeler de dâhil olmak üzere alınan tedbirlerle ilişkin detaylar.

5.16 Mali araçlarla ilgili belirli eksiklikler veya usulsüzlüklerin tanımı (uygun olduğu hallerde). Uygun olan hallerde, denetimi yapılan mali araçlara ilişkin örnek hata oranının belirtilmesi.

5.17 Denetimi yapılan negatif kalemlerin ülkenin veya Komisyonun kararlarına uygun olup olmadıklarına ve hesaplardan çekilen ve yıl içinde ya da yılsonunda geri alınan miktarlarla uyuşup uyuşmadıklarına ilişkin olanlar da dâhil, negatif kalemlerin denetimine ilişkin başlıca sonuçların analizi.

5.18 Yönetimin ve kontrol sisteminin etkililiği bakımından yapılan denetimlerin sonuçlarına ilişkin görüşler.

6. YILLIK MALİ RAPORLARIN VEYA BEYANNAMELERİN/YILLIK HESAPLARIN DENETİMİ

6.1 Yıllık mali raporların veya beyannamelerin/yıllık hesapların denetimini gerçekleştiren otoritelerin/organların belirtilmesi.

6.2 (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 2. paragrafında ve 23. maddesinin 1. paragrafının (b) bendinde tanımlanan yıllık mali raporlarının veya beyannamelerin/yıllık hesapların unsurlarını doğrulamak için kullanılan denetim yaklaşımının açıklanması.

6.3 İşlemlerde/operasyonlarda yapılan denetimlerin sonuçlarının takibi olarak harcama beyanında ve mali tablolarda yapılan ve yansıtılan mali düzeltmelerin gösterilmesi dâhil, harcama beyanının ve mali tabloların tamlığı, doğruluğu ve gerçekliği açısından denetimlerin sonuçlarından çıkarılan neticelerin belirtilmesi.

6.4 Tespit edilen problemlerin sistematik olarak değerlendirilip değerlendirilmediklerinin ve alınan tedbirlerin belirtilmesi.

7. GEÇMİŞ YILLARA AİT DENETİM FAALİYETİNİN TAKİBİ

⁹ Hem denetlenen örnekle ilgili düzeltmeler hem de toplam hata oranı sonucu uygulanan düzeltmelerle ilgilidir.

¹⁰ Toplam hatalar eksi paragraf 5.11'de belirtilen düzeltmeler bölü toplam popülasyon.

7.1 Yerine getirilmemiş denetim tavsiyelerinin takibine ve sistem denetimleri ile önceki yıllardan kalan (tamamlayıcı örnek açısından yapılan denetimler dâhil) işlemlerin /operasyonların denetimlerinin sonuçlarının takibi ile ilgili bilgiler.

7.2 (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı kapsamında önceki görüş ve önceki yıllık denetim faaliyet raporunu etkileyen sonraki olaylar.

8. DİĞER BİLGİLER

8.1 Alınan tedbirleri de içerecek şekilde, bildirilen dolandırıcılık olaylarına ve dolandırıcılık şüphelerine ilişkin bilgiler.

8.2 (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı kapsamında harcama beyannamesinin ve mali tabloların sunulmasından sonra ve yıllık denetim faaliyet raporunun Komisyona iletilmesinden önce meydana gelen ve denetim otoritesi tarafından güvence seviyesi ve görüş belirlenirken dikkate alınan sonraki olaylar.

8.3 Denetim otoritesinin, özellikle denetim görüşünün gerekçelendirilmesi bakımından, Komisyona iletilmesini uygun ve önemli bulduğu diğer bilgiler bu bölümde bildirilir.

9. GENEL GÜVENCE DÜZEYİ

9.1 Yönetim ve kontrol sisteminin düzgün işleyişi hakkındaki genel güvence düzeyinin, sistem denetimlerinin sonuçları ile operasyonların denetimleri sonuçlarının birleştirilmesi ile nasıl elde edildiğine dair açıklama.

9.2 Bir yıl içinde ödeme taleplerinde beyan edilen harcamalara ilişkin toplam hata oranının önemlilik seviyesinin üzerinde olması halinde, bu durumun önemini analiz ederek bunun yıl içinde ilgili yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinde ciddi bir eksikliğe/eksikliklere işaret edip etmediğini değerlendirin. İlgili olduğu yerlerde, söz konusu yıla ilişkin olarak yürütülen diğer ulusal veya Birlik denetim çalışmalarının sonuçlarını da dikkate alın.

9.3 Hem sistem hem de mali açıdan gerekli düzeltici eylemin değerlendirilmesi.

9.4 Yapılan ilgili sonraki düzeltmelerin ve harcama beyannameleri ve mali tablolara dâhil edilen mali düzeltmeler gibi yapılan düzeltici eylemlerin değerlendirilmesi ile kalan hata oranının ve hem sistem hem de mali açıdan gerekli her türlü ilave düzeltici tedbirlere olan ihtiyacın değerlendirilmesi.

10. BEYAN EDİLEN HARCAMALAR VE ÖRNEK DENETİM TABLOSU

Fon	Referans (CCI)	Program	A	B	C	D	E	F	G	H=F-G	GI	JH
			Yıla göre Komisyona bildirilen harcama ¹	Rastgele örnekleme için denetlenen mali yıla göre harcama	Popülasyondaki toplam birim sayısı	Rastgele örnekleme için örnekleme biriminin sayısı	Rastgele örneklemede usulsüz harcama (hata oranı) miktarı ve yüzdesi ²	Toplam yansıtılan hata oranı	Toplam hata oranının sonucunda uygulanan düzeltmeler	Kalan Toplam Hata Oranı	Denetlenen diğer harcama ³	Diğer harcama örneğindeki usulsüz harcamanın miktarı
				Miktar ⁴ % ⁵			Miktar %	%				

- ¹ Bu sütun, Komisyona sunulan ödeme taleplerine dâhil edilmiş olan, yönetim yapısının muhasebe sistemlerine girilmiş "uygun harcamaların toplam tutarına" karşılık gelir. Bu harcama yıla ait bildirilen ödeme taleplerine dâhil edilen, denetim otoritesinin aynı yıl için yapmış olduğu çalışmanın sonucu olarak yapılan düzeltmelerden önceki brüt harcamaya karşılık gelir.
- ² Rastgele seçilmiş örneğin birden fazla fonu veya programı kapsadığı durumlarda, usulsüz harcamanın miktarı ve yüzdesi (hata oranı) ile ilgili bilgi tüm örnek için sağlanır ve program/fon düzeyinde belirtilemez.
- ³ Tamamlayıcı örneğe ait harcama ve referans yılda (miktar) yer almayan rastgele seçilmiş örneğe ait harcama.
- ⁴ Denetimi yapılan harcamanın miktarı.
- ⁵ Referans yılda Komisyona bildirilen harcama ile ilgili olarak, denetimi yapılan harcamanın yüzdesi.

EK E

Model Yıllık Denetim Görüşü¹

İlgili:

- Avrupa Komisyonu, Genel Müdürlüğü
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal IPA Koordinatörüne (Ulusal IPA Koordinatörü) (kopyası)
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Yetkilendirme Görevlisine (NOAC) kopyası

GİRİŞ

Aşağıda imzası bulunan ben, Türkiye Cumhuriyeti Denetim Otoritesinin Başkanı olarak ve (AB) 447/214 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 1. paragrafı kapsamında bağımsız hareket ederek, [programın adı, CCI numarası] programına (bundan böyle "program" olarak anılacaktır) ilişkin olarak, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı ve 23. maddenin 2. paragrafı uyarınca denetim görüşü bildirmek üzere, bildirilmiş olan harcamaların örneği ve (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 7. maddesinin 2. paragrafı ve 11. maddesi uyarınca Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) tarafından ve bu Görevlinin sorumluluğu altında düzenlenmiş hesaplar üzerinden yönetim ve kontrol sisteminin işleyişine ilişkin denetim prosedürünü uyguladım. Bu denetim görüşü, aşağıdaki standartlara [uygulanan uluslararası denetim standartlarını belirtin] uygun olarak hazırlanmıştır.

Bu denetim çalışmasıyla ayrıca, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 9. maddesinin 4. paragrafı kapsamında Ulusal Yetkilendirme Görevlisi (NAO) tarafından düzenlenmiş yönetim bildirisinin uygunluğunu değerlendirdim.

DENETİM KAPSAMI

Programla ilgili bu denetim, denetim stratejisi doğrultusunda ve uluslararası kabul görmüş denetim standartlarını dikkate alarak, yıl yılı ile ilgili olarak yapılmış olup, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı uyarınca ekli yıllık denetim faaliyet raporunda bildirilmiştir.

Ya

Denetim kapsamına ilişkin herhangi bir sınırlama yoktur.

Ya da

Denetim kapsamı aşağıdaki unsurlarla sınırlandırılmıştır:

- (a) ...
- (b) ...
- (c) vs.

¹ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı uyarınca.

[Denetim kapsamındaki herhangi bir sınırlamayı, örneğin destekleyici belge eksikliği, yasal işlem gören davaları belirtin ve aşağıdaki Şartlı görüş bölümünde, harcama miktarını ve etkilenen Birlik katkısını ve kapsam sınırlamasının denetim görüşüne etkisini değerlendirin.]

GÖRÜŞ

YILLIK MALİ RAPORLARIN VEYA BEYANNAMELERİN/YILLIK HESAPLARIN GÜVENİLİRLİĞİ

Ya

(Olumlu görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

– Harcama beyannamesi ve mali tabloların gerçek ve doğru görüldüğünü temin ederim,

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması yönetim bildiriminde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır.

Ya da

(Şartlı Görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

–²haricinde harcama beyannamesi ve mali tabloların gerçek ve doğru görüldüğünü temin ederim,

Bu nedenle, yeterliliğin/yeterliliklerin etkisinin [sınırlı]/[önemli] olduğunu öngörüyorum.

Bu etki, beyan edilen toplam harcamaların ... [EUR ve % olarak tutar] 'a karşılık gelmektedir. Bu nedenle, gerçekleştirilen Topluluk katkısı [EUR]'dur.

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması yönetim bildiriminde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır veya

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması sonucu yönetim bildiriminde yapılan tespitler aşağıdaki unsurlarda şüpheye yol açmıştır:

Ya da

(Olumsuz görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

– harcama beyannamesi ve mali tabloların doğru görüldüğünü temin ederim,

Bu olumsuz görüş 'e dayanmaktadır.³

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması sonucu, yönetim bildiriminde yapılan tespitler aşağıdaki unsurlarda şüpheye yol açmıştır:

² Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, şartlara uymayan ve/veya etkin bir şekilde faaliyet göstermemiş olan birimi veya birimleri ve bu birimlerin sistemlerinin unsurlarını belirtin.

³ Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, her birim ve her unsuru için olumsuz görüşün nedenlerini belirtin.

[Denetim otoritesi, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarında belirtildiği üzere, görüşünü etkilemeyecek şekilde konunun önemini vurgulayabilir. İstisnai durumlarda görüşün reddi öngörülebilir⁴.]

HARCAMALARIN YASALLIĞI VE USULLERE UYGUNLUĞU İLE YÖNETİM VE KONTROL SİSTEMLERİNİN İŞLEYİŞİ

Ya

(Olumlu görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

- Komisyondan ödenmesi talep edilmiş olan harcamanın, yasal ve usulüne uygun olduğunu,
- tesis edilen yönetim ve kontrol sistemlerinin düzgün işlediğini temin ederim.

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması, yönetim bildiriminde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır.

Ya da

(Şartlı Görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

- Komisyondan ödenmesi talep edilmiş olan harcamanın, yasal ve usulüne uygun olduğunu,
- tesis edilen yönetim ve kontrol sistemlerinin düzgün işlediğini temin ederim.

şu durumlar hariç (yukarıda yer alan ilgi hususları açıklayın)⁵.

Bu nedenle, yeterliliğin/yeterliliklerin etkisinin [sınırlı]/[önemli] olduğunu öngörüyorum.

Bu etki, beyan edilen toplam harcamaların ... [EUR ve % olarak tutar] 'a karşılık gelmektedir. Bu nedenle, gerçekleştirilen Topluluk katkısı [EUR]'dur.

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması, yönetim bildiriminde yapılan tespitlerle ilgili şüpheye yol açmamaktadır veya

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması sonucu, yönetim bildiriminde yapılan tespitler aşağıdaki unsurlarda şüpheye yol açmıştır:

Ya da

(Olumsuz görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

- Komisyondan ödenmesi talep edilmiş olan harcamanın, yasal ve usulüne uygun olduğunu,
- tesis edilen yönetim ve kontrol sistemlerinin düzgün işlemediğini temin ederim.

Bu olumsuz görüş 'e dayanmaktadır. ⁶

⁴ Bu istisnai durumlar denetim otoritesinin görev yetkisinin dışında, öngörülemeyen, dış etkenlere bağlı olmalıdır.

⁵ Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, şartlara uymayan ve/veya etkin bir şekilde faaliyet göstermemiş olan birimi veya birimleri ve bu birimlerin sistemlerinin unsurlarını belirtin.

⁶ Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, her birim ve her unsuru için olumsuz görüşün nedenlerini belirtin.

Benim düşünceme göre, yapılan denetim çalışması sonucu, yönetim bildiriminde yapılan tespitler aşağıdaki unsurlarda şüpheye yol açmıştır:

[Denetim otoritesi, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarında belirtildiği üzere, görüşünü etkilemeyecek şekilde konunun önemini vurgulayabilir. İstisnai durumlarda görüşün reddi öngörülebilir⁷.]

(Onay Yeri ve Tarihi)

İmza

(Görevlendirilen Denetim Otoritesi Amirinin Adı ve Resmi Unvanı ya da görevi)

⁷

Bu istisnai durumlar denetim otoritesinin görev yetkisinin dışında, öngörülemeyen, dış etkenlere bağlı olmalıdır.

EK F:

Nihai harcama beyannamesine ilişkin Denetim Görüşü Modeli¹

İlgili:

- Avrupa Komisyonu, Genel Müdürlüğü
- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal IPA Koordinatörüne (Ulusal IPA Koordinatörü) (kopyası)
- Türkiye Cumhuriyeti Ulusal Yetkilendirme Görevlisine (NAO) kopyası

GİRİŞ

Aşağıda imzası bulunan ben, Türkiye Cumhuriyeti Denetim Otoritesinin Başkanı olarak ve (AB) 447/214 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 1. paragrafı kapsamında işlevsel açıdan bağımsız hareket ederek, (programı- adını, bileşenini, dönemini, referans (CCI) numarasını belirtin) programı için (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 9. maddesinin 4. paragrafı uyarınca maddesi uyarınca Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin (NAO) sorumluluğu altında hazırlanan nihai harcama beyannamesini, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 4. paragrafı uyarınca denetim görüşü bildirmek üzere denetledim. Bu denetim görüşü, aşağıdaki standartlara [uygulanen uluslararası denetim standartlarını belirtin] uygun olarak hazırlanmıştır.

Yapılan denetim çalışmasının görüşüm için uygun bir dayanak teşkil edeceğine inanıyorum.

DENETİM KAPSAMI

Bu denetim, Çerçeve Anlaşma'nın (ÇA) 17. maddesinin 1. paragrafı uyarınca gerçekleştirilmiştir.

Ya

Denetim kapsamına ilişkin herhangi bir sınırlama yoktur.

Ya da

Denetim kapsamı aşağıdaki unsurlarla sınırlandırılmıştır:

(a) ...

(b) ...

(c) vs.

[Denetim kapsamındaki herhangi bir sınırlamayı, örneğin destekleyici belge eksikliği, yasal işlem gören davaları, belirtin ve aşağıdaki Şartlı görüş bölümünde, harcama miktarını ve etkilenen Birlik katkısını ve kapsam sınırlamasının denetim görüşüne etkisini değerlendirin.]

¹ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 4. paragrafı uyarınca.

GÖRÜŞ

Ya

(Olumlu görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak:

- nihai harcama beyannamesinde ve bu beyannamenin dâhil edildiği nihai ödeme talebinde belirtilen tutarların geçerli ve uygun olduğunu,
- sunulan mali bilgilerin doğru olduğunu ve
- nihai harcama beyannamesinde bulunan harcamanın yasal ve usulüne uygun olduğunu temin ederim.

Ya da

(Şartlı Görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak,

-² hariç, nihai harcama beyannamesinde ve bu beyannamenin dâhil edildiği nihai ödeme talebinde belirtilen tutarların geçerli ve uygun olduğunu,

- sunulan mali bilgilerin doğru olduğunu ve
- nihai harcama beyannamesinde bulunan harcamanın yasal ve usulüne uygun olduğunu temin ederim

Bu nedenle, yeterliliğin/yeterliliklerin etkisinin [sınırlı]/[önemli] olduğunu öngörüyorum.

Bu etki, beyan edilen toplam harcamaların ... [EUR ve % olarak tutar] 'a karşılık gelmektedir.

Bu nedenle, gerçekleştirilen Topluluk katkısı [EUR]'dur.

Ya da

(Olumsuz görüş)

Yukarıda belirtilen ve programla ilgili olan denetim usullerine dayanarak:

- nihai harcama beyannamesinde ve bu beyannamenin dâhil edildiği nihai ödeme talebinde belirtilen tutarların geçerli ve uygun olmadığını,
- sunulan mali bilgilerin doğru olmadığını ve/veya
- nihai harcama beyannamesinde bulunan harcamanın yasal ve usulüne uygun olmadığını temin ederim.

Bu olumsuz görüş 'e dayanmaktadır.³

² Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, gerekliliklere uymamış olan ve/veya etkin bir şekilde faaliyet göstermemiş olan birimi veya birimleri ve bu birimlerin sistemlerinin unsurunu/unsurlarını belirtin.

³ Yönetim ve kontrol sistemlerinin etkilenmesi durumunda, her birim ve her unsuru için olumsuz görüşün nedenlerini belirtin.

[Denetim otoritesi, uluslararası kabul görmüş denetim standartlarında belirtildiği üzere, görüşünü etkilemeyecek şekilde konunun önemini vurgulayabilir. İstisnai durumlarda görüşün reddi öngörülebilir⁴.]

(Onay Yeri ve Tarihi)

İmza

(Görevlendirilen Denetim Otoritesi Amirinin Adı ve Resmi Unvanı ya da görevi)

⁴ Bu istisnai durumlar denetim otoritesinin görev yetkisinin dışında, öngörülemeyen, dış etkenlere bağlı olmalıdır.

EK G:

Model Denetim Stratejisi¹

1. GİRİŞ

1.1 Denetim stratejisi kapsamındaki programların tanımlanması (isim ve CCI).

1.2 Denetim stratejisinin hazırlanması, izlenmesi ve güncellenmesinden sorumlu denetim otoritesinin ve katkıda bulunan diğer organların tanımlanması.

1.3 Denetim stratejisinin hazırlanması, izlenmesi ve güncellenmesi için izlenen usullerin açıklanması.

1.4 Denetim stratejisinin genel hedeflerinin ve bu hedeflerin, tüm denetim organlarının hedefleriyle uyumluluğun sağlanması için atılan adımların belirlenmesi.

1.5 Uygulanabilir olduğu hallerde, denetim otoritesinin tüm görev ve sorumluluklarının, hedef tanımına, denetim yönetmeliğine ya da ulusal mevzuata atıf yapılarak açıklanması.

1.6 Denetim otoritesinin, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 1. paragrafı uyarınca, bağımsızlığı ve Çerçeve Anlaşma'nın EK A'sındaki 5 maddenin 1. paragrafı uyarınca gerekli mali özerkliği haiz olduğunu onaylaması.

2. HUKUKİ DAYANAK VE KAPSAM

2.1 Denetim otoritesini ve görevlerini etkileyen herhangi bir ulusal düzenleyici çerçevenin bildirilmesi.

2.2 Stratejinin, gelecek yılı ve müteakip 2 mali yılı kapsayacağını onaylanması.

3. RİSK DEĞERLENDİRMESİ

3.1 Kullanılan genel risk değerlendirmesi yönteminin açıklanması ve 4.2.3.paragrafta yer alan belirli tematik alanlara yönelik risk faktörleri de dâhil olmak üzere dikkate alınan risk faktörlerinin (diğerlerinin yanı sıra, hedeflenen süreçler ile usulde ve örgütlemeye yapılan değişikliklerin değerlendirmesi ile birlikte), kullanılan risk puanlamasının, program otoritesi ve yönetim yapısı da dâhil, organların ve sistemlerin önceki denetim sonuçlarının ne kadar dikkate alındığının belirtilmesi.

3.2 Planlama, uygulama ve işleyiş süreçleri de dâhil olmak üzere, kontrollerin 3 aşamada tanımlanması:

- IPA idari yapıları tarafından gerçekleştirilen ilk aşama kontrolleri,
- bir yandan dâhili kontrol sistemi ve diğer yandan dâhili denetim işlevi yoluyla gerçekleştirilen kontrollerin ikinci aşaması ve
- NAO tarafından, güvence işlevi yoluyla gerçekleştirilen yüksek düzey izleme.

3.3 Risk değerlendirmesinin güncellemesine ilişkin usuller.

¹ (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 2. paragrafı uyarınca.

4. METODOLOJİ

4.1 Denetim metodolojisi hakkında kısa açıklama

Denetim çalışmasının temel aşamalarının kısa açıklaması: gerçekleştirilecek denetim² hedeflerinin planlanması ve tasarlanması, denetimlerin yapılması ve delil toplanması, delillerin değerlendirilmesi ve sonuca ulaşılması, takip süreçlerinin³ rapor edilmesi⁴, ve denetim otoritesinin çalışmasına yönelik kalite kontrol düzenlemeleri.

Bu adımların daha detaylı bir şekilde açıklanabileceği mevcut denetim kılavuzlarına veya usullere yapılan atıf.

Denetim otoritesinin kullanmayı amaçladığı uluslararası kabul görmüş denetim standartlarına yapılan atıf.

(AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 3. paragrafı uyarınca Komisyona sunulacak yıllık denetim faaliyet raporunun ve denetim görüşünün hazırlanması ile ilgili olarak kullanılan usullere yapılan atıf.

4.2 Sistem denetimleri için:

4.2.1 Denetlenecek organların ve ilgili kilit kontrol öğelerin belirlenmesi.

4.2.2 Aşağıdakiler gibi belirli tematik alanları hedefleyen kilit kontrol öğeleriyle ilgili herhangi bir sistem denetiminin belirtilmesi:

- kamu ihale kuralları, çevresel gereklilikler, eşit fırsatları içeren yönetim doğrulamalarının kalitesi;
- finans mühendisliği araçlarının uygulanmasıyla ilgili proje seçim ve yönetim doğrulamalarının kalitesi;
- bilişim teknolojisi sistemlerinin işleyişi ve güvenliği ile bunların Komisyonun bilişim teknoloji sistem(ler)iyle bağlantısı;
- göstergelere ilişkin bilginin güvenilirliği, kaydedilen aşamalar ve program otoritesi tarafından sunulan hedeflere ulaşma konusunda programda kaydedilen ilerleme;
- geri çekilen ve geri ödenen miktarların raporlanması;
- dolandırıcılığa yönelik risk değerlendirmesiyle desteklenmiş, dolandırıcılıkla etkili ve orantılı mücadele tedbirlerinin uygulanması.

4.3 İşlem/operasyon denetimleri için:

4.3.1 Gerektiğinde izlenilecek gözden geçirme usulleri de dâhil olmak üzere, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 2. paragrafı doğrultusunda, kullanılacak örnekleme metodolojisinin belirlenmesi.

² Önemlilik eşiklerine yapılan bir atfı ve bu stratejinin 4.2. , 4.3. ve 4.4. bölümlerinde tanımlanan ana denetim biçimleri için denetim bulgularının önemini değerlendirirken dikkate alınacak diğer nicel ve nitel faktörleri de içerir.

³ Tavsiyelerin ve denetim raporları sonucu oluşan düzeltici tedbirlerin uygulanmasının izlenmesine yönelik usullere yapılan atfı içerir.

⁴ Raporlamanın farklı aşamalarına (taslak denetim raporları, denetlenen kuruma yönelik karşıt görüş prosedürü ve nihai denetleme raporları gibi), raporlama için son tarihlere, takip süreçlerine yapılan atfı gösterir.

4.3.2 Uygulanabilir olduğu hallerde, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 12. maddesinin 2. paragrafında öngörüldüğü üzere, denetim otoritesinin geçerli bir denetim görüşü hazırlamasını sağlayan istatistiksel olmayan bir örnekleme yaklaşımının tanımlanması.

4.3.3 Hatalar saptandığında, ilgili otoriteler tarafından atılacak uygun adımların tavsiye edilmesi ile ilgili usullerin açıklanması (ya da bu konunun açıklandığı denetim kılavuzuna veya usullere yapılan atıflar).

4.3.4 Saptanan hataların sınıflandırılması ve ele alınması için kullanılan usullerin açıklanması (ya da bu konunun açıklandığı denetim kılavuzuna veya usullere yapılan atıflar/atıfta bulunulması)

4.3.5 Uygun olduğu durumlarda, mali araçların denetimi ile ilgili özel hususlar.

4.3.6 Uygun olduğu durumlarda, Çerçeve Anlaşma'nın 31. maddesinin (c) bendi uyarınca basitleştirilmiş maliyet seçeneklerinin denetimleri ile ilgili özel hususlar.

4.4 Yıllık mali raporlar ya da beyannamelerin/yıllık hesapların denetimi için:

Yıllık mali raporlar ya da beyannamelerin/yıllık hesapların denetimine yönelik denetim yaklaşımının, hata saptanan durumlarda, ilgili otoriteler tarafından atılacak uygun adımların tavsiye edilmesine yönelik usullerin belirtilmesi.

Denetim yaklaşımında, sistem denetimlerinin sonuçları, yönetim yapısında ve program otoritesinde gerçekleştirilen işlemlerin/operasyonların denetimleri ve bu Anlaşma'nın Ek A'sının 4(3)(b)(x) maddesinde öngörülen yönetim doğrulamaları dikkate alınmalıdır.

4.5 Denetim otoritesinin, (AB) 447/2014 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü'nün 9. maddesinin 4. paragrafı uyarınca, denetim çalışmasının, yönetim bildiriminde yapılan tespitlerle ya da çekincelerin yokluğu ile ilgili şüpheyeye yol açıp açmadığını saptamasına olanak sağlayan usuller.

5. PLANLANMIŞ DENETİM ÇALIŞMASI

5.1 Gelecek yıl ve müteakip iki yıl ile ilgili olarak önceliklerin ve spesifik amaçların belirtilmesi ve gerekçelendirilmesine ek olarak risk değerlendirmesinin sonuçları ile planlanmış denetim çalışması arasındaki bağlantının açıklanması.

5.2 Planlanmış izleme faaliyetleri ve geçmiş denetim bulgularının takibi.

5.3 Sistemler ve tematik denetimler için gelecek yıl ve müteakip iki yıla ait denetim görevlerinin endikatif planı aşağıdaki gibidir:

Denetlenmesi gereken otoriteler/organlar ya da spesifik tematik alanlar	CCI	Program adı	Risk değerlendirmesinin sonucu	20xx Denetimin amacı ve kapsamı	20xx Denetimin amacı ve kapsamı	20xx Denetimin amacı ve kapsamı

6. PLANLANMIŞ KAYNAKLAR

6.1 Denetim otoritesinin organizasyon şemasının temin edilmesi.

6.2 Gelecek yıl ve müteakip iki yıl için tahsis edilen planlanmış kaynakların belirtilmesi.

6.3 Denetimi gerçekleştiren personel için gerekli nitelik ve deneyimler ile uygun olan durumlarda, eğitim gerekliliklerinin belirtilmesi.

EK H

Katılım Öncesi Yardım Aracına (IPA II) ilişkin dolandırıcılık ve diğer usulsüzlük şüphelerinin raporlanması

Madde 1 Tanımlar

Dolandırıcılık ve diğer usulsüzlük şüphelerinin raporlanması amaçları doğrultusunda, bu Anlaşma'nın 51. maddesinde, Birliğin mali çıkarlarının korunmasına ilişkin olarak belirtilen tanımlar geçerlidir.

Madde 2 Ön raporlama

- (1) IPA II yararlanıcısı, birincil bir idari veya adli bulgunun konusu olmuş, dolandırıcılık ve usulsüzlük şüphelerini gecikmeksizin Komisyona rapor eder ve Komisyonu idari ve yasal süreçlere ilişkin gelişmelerden haberdar eder.

Bu raporda IPA II yararlanıcısı, her durumda, aşağıdakilerle ilgili ayrıntılı bilgi verir:

- (a) IPA II Aracı ve ilgili politika alanı, programın adı ve numarası ve ilgili eylem veya operasyon;
- (b) ilgili usulsüzlüğün niteliği göz önüne alındığında, bu bilginin usulsüzlükle mücadele bakımından ilgili olmadığı durumlar dışında, müdahil gerçek ve tüzel kişilerin veya diğer katılımcı birimlerin kimlik bilgileri;
- (c) NUTS¹ seviyesi gibi uygun bilgiler kullanılarak operasyonun yapıldığı bölge ya da alanın belirtilmesi;
- (d) İhlal edilmiş olan hüküm/ler;
- (e) usulsüzlük yapıldığı yönünde şüpheye yol açan ilk bilgilerin tarihi ve kaynağı;
- (f) usulsüzlük sırasında yapılan uygulamalar;
- (g) uygun olduğu hallerde, uygulamanın dolandırıcılık şüphesi doğurup doğurmadığı;
- (h) usulsüzlüğün tespit edilme şekli;
- (i) uygun olduğu hallerde, usulsüzlüğe dâhil olan IPA II yararlanıcısı ile üye devletler ve/veya üçüncü ülkeler;
- (j) usulsüzlüğün işlendiği dönem veya zaman;
- (k) usulsüzlüğe ilişkin birincil idari veya adli bulgunun ortaya koyulduğu tarih;
- (l) Birlik katkısı, ulusal katkı ve özel katkı kapsamında uygun harcamaların toplam miktarı;
- (m) Birlik katkısı ve ulusal katkı kapsamında usulsüzlükten etkilenen harcamalar;

¹ İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması.

- (n) Birlik katkısı ve ulusal katkı kapsamında usulsüzlüğün tespit edilmemiş olması halinde, usulsüz olarak ödenecek miktar;
 - (o) usulsüz harcamanın niteliği;
 - (p) uygun olduğu durumlarda, ödemelerin durdurulması ve geri ödeme ihtimali.
- (2) 1. paragrafta belirtilen bazı bilgilerin ve özellikle usulsüzlük sırasında yapılan uygulamalara ve bunun tespit edilme şekline ilişkin bilgilerin mevcut olmadığı veya tashih edilmesi gerektiği hallerde, IPA II yararlanıcısı eksik veya doğru bilgileri, mümkün olduğu ölçüde ve gecikmesizin Komisyona sağlar.
- (3) Ulusal hükümler, soruşturmaların gizliliğini öngörüyorsa, bilginin iletilmesi yetkili daire veya mahkemenin vereceği izne tabi olur.

Madde 3 Acil durumlar

Her IPA II yararlanıcısı, bölgesinin dışında hızlı bir şekilde yansımaları olabileceğinden korkulması halinde, tespit edilen veya meydana gelmiş olduğu düşünülen usulsüzlükleri derhal Komisyona ve gerektiğinde, üye devletlere veya ilgili diğer IPA II yararlanıcılarına rapor eder.

Madde 4 Takip raporları

- (1) 2. maddede belirtilen bilgilere ek olarak, IPA II yararlanıcısı, söz konusu madde uyarınca önceden yapılmış olan raporlamayla ilgili olarak, rapor edilen usulsüzlüklerle ilgili idari veya adli ceza verilmesine ilişkin usullerin başlatılması, sonuçlanması ve bunlardan vazgeçilmesine ve ayrıca bu usullerin sonucuna dair ayrıntıları gecikmesizin Komisyona bildirir.

Ceza verilmiş olan usulsüzlükler ile ilgili olarak, IPA II yararlanıcısı ayrıca aşağıdaki hususları belirtir:

- (a) cezaların, idari veya adli mahiyette olup olmadığı;
 - (b) cezaların Birlik hukukunun veya ulusal hukukun ihlalinden kaynaklanıp kaynaklanmadığı;
 - (c) cezaları öngören hükümler;
 - (d) geri alma usullerinden vazgeçilme nedenleri;
 - (e) dolandırıcılığın tespit edilip edilmediği.
- (2) Komisyonun yazılı talebi üzerine, IPA II yararlanıcısı belirli bir usulsüzlüğe veya usulsüzlük grubuna ilişkin ilave bilgi verir.

Madde 5 Elektronik iletim

2, 3 ve 4(1). maddelerde belirtilen bilgiler, Komisyonun bu amaçla sağladığı modül kullanılmak suretiyle güvenli bağlantı üzerinden elektronik araçlarla ve İngilizce olarak gönderilir.

Madde 6 Bilgilerin kullanımı

Komisyon, bu hükümler kapsamında IPA II yararlanıcısı tarafından iletilen genel veya operasyonel nitelikteki bilgileri, risk analizi yapmak amacıyla kullanabilir ve elde edilen bilgilere dayanarak raporlar üretebilir ve risklerin daha etkin şekilde tespit edilmesi amacıyla hizmet eden erken uyarı sistemleri geliştirebilir.

Madde 7 Avronun kullanımı

Usulsüzlüklerin raporlamasında para birimi olarak avro kullanılır. IPA II yararlanıcısı, ulusal para birimindeki harcama miktarlarını avroya çevirir. Bu miktarlar, masrafların ilgili programın veya eylemin program otoritesinin hesaplarına kaydedildiği ayda, Komisyon tarafından yayınlanan aylık muhasebe döviz kuru kullanılarak avroya çevrilir. Döviz kuru, her ay Komisyon tarafından elektronik ortamda yayınlanır.

Miktarların, bir aydan daha fazla süreyle ulusal otoritenin hesaplarında kayıtlı kalmış olan harcamayla ilgili olması halinde, harcamanın en son kaydedildiği aydaki döviz kuru kullanılabilir. Harcamanın ulusal otoritenin hesaplarında kayıtlı olmadığı hallerde, Komisyon tarafından elektronik ortamda yayımlanan en son muhasebe döviz kuru kullanılır

Madde 8 Kişisel verilerin korunması

- (1) IPA II yararlanıcıları ve Komisyon, 2 ve 3. maddeler ile 4. maddenin 1. paragrafında belirtilen bilgilerin izinsiz ifşasını veya bu bilgilere erişilmesini önlemek için gereken tüm tedbirleri alır.
- (2) 2 ve 3. maddeler ile 4. maddenin 1. paragrafında belirtilen bilgiler, söz konusu bilgiyi sağlayan IPA II yararlanıcısı açıkça onaylamadığı sürece, görevleri gereği bu bilgilere ulaşabilecek IPA II yararlanıcısı veya Birlik kurumları bünyesindekiler haricinde kalan kişilere gönderilmez.
- (3) 2 ve 3. maddeler ile 4. maddenin 1. paragrafında belirtilen bilgilerde bulunan kişisel veriler sadece söz konusu hükümlerde belirtilen amaçlar doğrultusunda işlenir.

EK I

Yardıma yönelik tematik öncelikler

Yardım, uygun görülmesi halinde, aşağıdaki tematik önceliklere yönelik olabilir:

(a) İyi kamu idaresi ve ekonomik yönetim ilkesine uyum. Bu alanda yapılan müdahalelerin amacı: kamu hizmetinin profesyonelleştirmesi ve depolitize edilmesi dâhil kamu idaresinin güçlendirilmesi, meritokratik ilkelerin yerleştirilmesi ve yeterli idari usullerin sağlanması, makro-ekonomik istikrarı güçlendirme kapasitesinin artırılması ve hem işleyen pazar ekonomisi hem de daha rekabetçi bir ekonomi olma yolunda ilerlemenin desteklenmesi, Birliğin çok taraflı mali gözetim mekanizmasına katılımın desteklenmesi ve ekonomi politikasının temellerine ilişkin olarak uluslararası mali kurumlarla sistematik işbirliği yapılması ve ayrıca kamu maliyesi yönetiminin güçlendirilmesi.

(b) Hukukun üstünlüğü ilkesinin güvenceye alınması bakımından gerekli olan kurumların doğru işleyişinin erken aşamadan itibaren sağlanması ve desteklenmesi. Bu alandaki müdahalelerin amacı: şeffaf ve esasa dayalı işe alım, değerlendirme ve terfi sistemleri ve suiistimaller karşısında etkili disiplin usulleri dâhil olmak üzere bağımsız, hesap verebilir ve etkin hukuk sistemlerinin kurulması; sınırların korunması, göç akımlarının yönetilmesi ve ihtiyacı olanlara sığınma sağlanması için güçlü sistemlerin kurulması; örgütlü suç ve yolsuzluğu önlemek ve bunlarla mücadele etmek için etkili araçların geliştirilmesi; insan haklarının - lezbiyen, eşcinsel, bi-seksüel, transseksüel ve interseks bireyler ve Roman vatandaşlar da dâhil olmak üzere- azınlıklara mensup kişilerin haklarının ve medya özgürlüğü dâhil temel özgürlüklerin desteklenmesi ve korunması.

(c) Meslek birlikleri de dâhil, IPA II Tüzüğü'nün Ek I'sında listelenen yararlanıcılardan, sivil toplum kuruluşlarının ve sosyal taraf örgütlerinin kapasitelerinin güçlendirilmesi ve halkla ve özel aktörlerle etkili diyaloga girmeleri sağlanarak, Birlik bünyesindeki kuruluşlarla, IPA II Tüzüğü'nün Ek I'sında listelenen kuruluşlar arasında her düzeyde iletişim ağı oluşturulmasının teşvik edilmesi.

(d) Eğitim-öğretim, beceriler ve hayatboyu öğrenmeye yatırım. Bu alandaki müdahalelerin amacı: nitelikli erken çocukluk dönemi öğretimine, ilk ve orta öğretime eşit erişimin desteklenmesi; okulu erken yaşta bırakmaların azaltılması; mesleki öğretim ve eğitim sistemlerinin iş gücü piyasasının taleplerine göre uyarlanması; yükseköğretimin niteliğinin ve uygunluğunun iyileştirilmesi; hayatboyu öğrenmeye erişimin artırılması ve özellikle bölgesel farklılıkları azaltmak ve ayrımcılık yapılmayan öğretimin geliştirilmesi amacıyla öğretim ve eğitim alt yapısına yatırımın desteklenmesi.

(e) İstihdamın ve iş gücü hareketliliğinin desteklenmesi. Bu alandaki müdahalelerin amacı: nitelikli iş yaratılmasına yatırım yapılmasını teşvik edici tedbirler aracılığıyla, çalışmayan, eğitim veya öğretim görmeyen gençlerin iş gücü piyasasına sürdürülebilir biçimde entegre edilmesi; işsizlerin entegrasyonunun desteklenmesi ve az temsil edilen bütün grupların iş gücü piyasasına katılımının artmasının teşvik edilmesi. Diğer ana müdahale alanları, cinsiyet eşitliğinin, işçilerin ve işletmelerin değişime adaptasyonunun, sürdürülebilir sosyal diyalog kurulmasının ve iş gücü piyasası kurumlarının modernizasyonu ve güçlendirilmesinin desteklenmesidir.

(f) Sosyal içermenin desteklenmesi ve yoksullukla mücadele. Bu alandaki müdahalelerin amacı: Roman vatandaşlar gibi dışlanmış toplulukların entegrasyonu, cinsiyet, ırk veya etnik köken, din veya inanç, engellilik, yaş veya cinsel tercihe dayalı ayrımcılıkla mücadele ve

sosyal koruma sistemlerinin modernizasyonu aracılığıyla, sağlık ve genel amaçlı sosyal hizmetler gibi bütçeye uygun, sürdürülebilir ve yüksek nitelikli hizmetlere erişimin artırılması.

(g) Sürdürülebilir ulaşımın desteklenmesi ve özellikle yüksek Avrupa katma değerine sahip projelere yatırım yaparak ana ağ alt yapılarındaki dar boğazların giderilmesi. Belirlenen yatırımlar, hareketliliğe katkıları, sürdürülebilirlikleri, azaltılmış sera gazı emisyonları, üye devletlerle olan bağlantılarla ilgileri ve Tek Avrupa Ulaşım Alanı ile uyumluluklarına göre önceliklendirilmelidir.

(h) Büyümenin, istihdam yaratılmasının ve uyum sağlanmasının temel itici güçleri olarak akıllı uzmanlaşma dâhil özel sektör ortamının ve işletmelerin rekabet gücünün iyileştirilmesi. İş ortamını iyileştiren projelere öncelik verilir.

(i) Özellikle araştırma alt yapısının iyileştirilmesi, elverişli ortam sağlanması ve iletişim ağının kurulması ile işbirliğinin desteklenmesi yoluyla araştırmanın, teknolojik gelişmenin ve yenilikçiliğin güçlendirilmesi.

(j) Gıda arzının güvenliğine ve temizliğine katkı sağlanması ile canlı kırsal topluluklarda ve kırsalda çeşitlendirilmiş ve uygulanabilir tarım sistemlerinin sürdürülmesi.

(k) Kırsal alanların dengeli bölgesel kalkınmasında ekonomik, sosyal ve çevresel hedeflere ulaşma sürecinde rekabetçi baskı ve piyasa güçleri ile başa çıkılması ve ayrıca Birlik kuralları ve standartları ile uyumun tedrici olarak sağlanması için tarım-gıda sektörünün kapasitesinin artırılması.

(l) Çevre kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi, sera gazı emisyonlarının azaltılmasına katkıda bulunulması, iklim değişikliğine karşı direncin artırılması ve iklim eylem yönetim ve bilgilendirmelerinin desteklenmesi. IPA II finansmanı, kaynakları verimli kullanan, güvenli ve sürdürülebilir düşük karbon ekonomisine geçişin desteklenmesi yönündeki politikaları teşvik eder.

(m) Uzlaşmanın, barışı artırıcı ve güven artırıcı tedbirlerin desteklenmesi.

EK J

Bölgesel işbirliğine yönelik yardım için tematik öncelikler

Sınır ötesi işbirliği için yapılan yardım, uygun görülmesi halinde, aşağıdaki tematik önceliklere yönelik olabilir:

(a) diğerlerinin yanı sıra, sınır ötesi hareketlilik dâhil sınır ötesi iş gücü piyasalarının entegrasyonu, ortak yerel istihdam girişimleri; bilgi ve danışmanlık hizmetleri ile ortak eğitim; cinsiyet eşitliği; fırsat eşitliği; göçmen toplumlar ve korunmaya muhtaç grupların entegrasyonu; kamu istihdam hizmetlerine yatırım; halk sağlığı ve sosyal hizmetlere yatırımın teşvik edilmesi yoluyla istihdamın, işgücü hareketliliğinin, sosyal ve kültürel içermenin sınır ötesinde desteklenmesi;

(b) diğerlerinin yanı sıra, çevrenin korunmasına yönelik ortak eylemler; doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımının, kaynak verimliliğinin, yenilenebilir enerji kaynakları ile güvenli ve sürdürülebilir düşük-karbon ekonomisine geçişin desteklenmesi; belirli risklerin önlenmesine yönelik yatırımların teşvik edilmesi, afete karşı dayanıklılığın sağlanması ile afet yönetim sistemleri ve acil durumlara hazırlığın geliştirilmesi yoluyla çevrenin korunması ve iklim değişikliğine adaptasyonun ve etkilerinin azaltılmasının, risklerin önlenmesinin ve yönetiminin desteklenmesi;

(c) diğerlerinin yanı sıra, ulaştırma, bilgi ve iletişim ağlarına ve hizmetlerine erişimin geliştirilmesiyle izolasyonunun azaltılması ve sınır ötesi su, atık ve enerji sistemleri ile tesislerine yatırım yapılması yoluyla sürdürülebilir ulaşımın desteklenmesi ve kamu altyapılarının iyileştirilmesi;

(d) turizmin ve kültürel ve doğal mirasın desteklenmesi;

(e) diğerlerinin yanı sıra, ortak eğitim, mesleki eğitim, eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması ile ortak gençlik faaliyetleri destekleyen altyapılar aracılığıyla gençliğe, eğitime ve becerilere yatırım yapılması;

(f) yerel ve bölgesel yönetişimin desteklenmesi ile yerel ve bölgesel otoritelerin planlama ve idari kapasitelerinin artırılması;

(g) diğerlerinin yanı sıra, girişimciliğin, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin teşvik edilmesi ve desteklenmesi ile yerel sınır ötesi piyasaların ve uluslararasılaşmanın artırılması yoluyla rekabetçiliğin, iş ortamının artırılması ve küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ticaretin ve yatırımın geliştirilmesi

(h) diğerlerinin yanı sıra, araştırma ve teknolojik gelişme için insan kaynakları ve olanakların paylaşılmasının desteklenmesi yoluyla araştırmanın ve teknolojik gelişmenin, yenilikçilik ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin güçlendirilmesi